

СВОБОДА

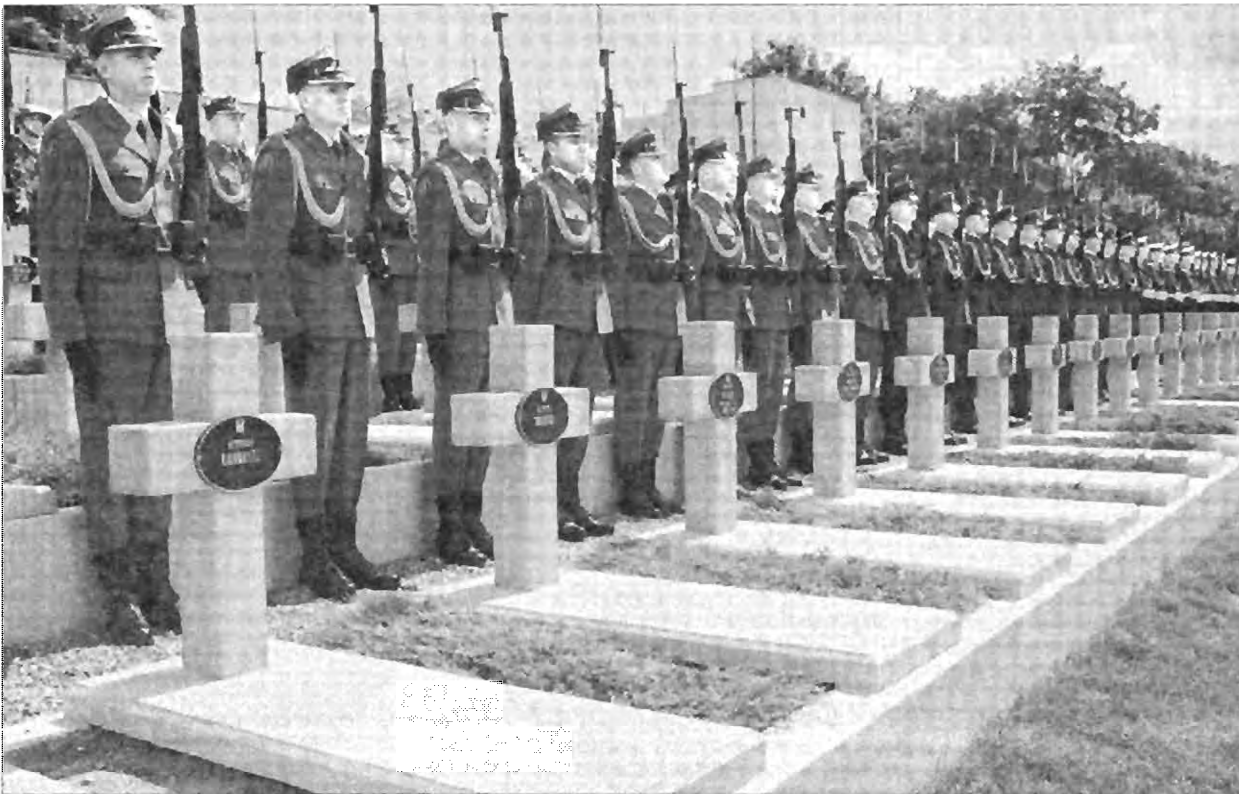
Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXII П'ЯТНИЦЯ, 1 ЛИПНЯ 2005 РОКУ ЧИСЛО 26 VOL. CXII FRIDAY, JULY 1, 2005 No. 26

Президенти України та Польщі відкрили „Цвинтар Орлят" і Меморіял воякам УГА

Почесна варта на відкритті польських військових поховань у Львові 24 червня 2005 р. Фото УНІАН

Президент України Віктор Ющенко (справа) і Президент Польщі Олександер Кваснєвський на Львівському летовищі 24 червня. Фото УНІАН

ЛЬВІВ. – Президент України Віктор Ющенко 24 червня зустрів на Львівському летовищі Президента Республіки Польща Олександра Кваснєвського. Президенти обговорили подробиці урочистої церемонії відкриття Меморіялу воякам УГА і польським воякам, які загинули в 1918-1920 роках. Біля Меморіялу УГА було відслужено Панахиду і екуменічний Молебень.

Віктор Ющенко заявив, що відкриття Меморіялу Української Галицької Армії на Личаківському цвинтарі засвідчило, що Україна готова віддати данину пам'яті полеглим на просторах України, могили яких часто залишалися без хреста.

Він відзначив, що цей день – найяскравіша та найтрагічніша сторінка в історії України. „Дуже важливо, – сказав він, – що шану полеглим українцям сьогодні віддають і поляки. Тут лежать поруч однокурсники і однокласники під тризубом і польським прапором. Спільний прихід на Личаків двох президентів став свідченням того, що ми можемо вільно подивитися в очі минулому".

У свою чергу О. Кваснєвський зазначив, що „не завжди наші народи стояли по один бік барикад. Десятки років було потрібно, щоб пере-

(Закінчення на стор. 5)

Крок до забуття взаємних образ

28 червня редакцію „Свободи" відвідала заступник головного редактора української газети „Наше слово" з Польщі Анастазія Кравчук, яка перебуває в США на запрошення Організації оборони Лемківщини. Її супроводжували активісти цієї організації Стефан Гованський, Анна Гаргай і Юліян Котляр. Анастазія Кравчук відповіла на запитання про ставлення української громади в Польщі до відкриття 24 червня Меморіялу польських вояків у Львові.

– Яку позицію в цій справі займає Об'єднання українців у Польщі?

– Провід Об'єднання очікує, що за цією подією слідуватиме виконання домовлености про вшанування місць національної пам'яті і українських цвинтарів в Польщі. Раніше державні органи нашої країни усувалися від цього питання, навіть не відповідали на листи Об'єднання, яке прагне до впорядкування кладовищ вояків УНР, некрополю в Пикуличах, відновлення таблиць на могилах вояків УПА і цивільних жертв акції „Вісла", відведення більшої площі під пам'ятник на Воєнному українському цвинтарі в Перемишлі. Вимагають уваги влади і громади меморіял вояків УГА і УНР в Ланцуті, поховання у Вадовіцах, три цвинтарі в Каліші, поховання в Стшалкові, а також вшанування пам'яті жертв пацифікації в селах Терка і Павлокома. Ці питання обговорювалися 9-10 квітня на V з'їзді Об'єднання українців у Польщі в Ольштині, але тільки після 24 червня ми дістали упевнення в тому, що наші вимоги і надії сповняться.

– Яке ваше особисте ставлення до події у Львові?

– Добре сталося, що врешті відкрито польську некрополю у Львові, хоч стільки разів це затягувалося з різних причин. Міська рада Львова вважала, що у їхньому місті не може бути напису, якого хочуть поляки. Після Помаранчевої революції сам Президент В. Ющенко, вдячний полякам, особливо Президентові О. Кваснєвському за підтримку демократичних змін в Україні, подбав про завершення справи „Цвинтаря орлят", тому що вона давалася

(Закінчення на стор. 20)

Президент Дж. Буш звернувся до народу

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Ми живемо в часи постійних повідомлень про терористичні акції в Іраку та все більшого незадоволення громадськости політикою в Іраку і з тим все меншої підтримки уряду Президента Джорджа Буша з боку суспільства, зокрема, за котру, поминаючи матеріяльні кошти, США вже заплатили дорогу ціну – понад 1740 вбитих і багато сотень поранених. Негативні вислідки здійсненого Асошіейтед Прес/Іпсос опитування свідчать про сумніви громадськости стосовно успіху цього конфлікту в Іраку, і хоча більшість американців і досі вважає, що американські війська в Іраку повинні залишатися, не сприяють розумінню реальних обставин.

Щоб відвернути невдоволення, Президент Дж. Буш вирішив виступити перед народом з промовою на захист американського вторгнення до цієї країни й для цього використав першу річницю передання влади в Іраку від міжнародної коаліції під проводом США самим іракцям.

У вівторок, 28 червня, Дж. Буш у своєму виступі перед 740 вояками славнозвісної 82-ої повітрянодесантної дивізії у Форт Браг, Північна Каролайна, намагався пояснити ситуацію та наступні кроки Білого Дому, усунути сумніви й виправдати місію США в Іраку. Він з'ясовував важливість завдань США перед іракським народом, зазначив потребу терпеливости та розповів, як Ірак прямує до утвердження постійної демократичної влади. Він наголосив, що результат вільних виборів в Іраку відчутний поза його межами і підкреслив, що „ключем успіху в Іраку буде спроможність іракців оборонити свою демократію від терористів".

Головним військовим завданням Президент Дж. Буш визначив підготування іракських сил безпеки та наголосив, що як тільки іракці стануть на ноги „ми залишимо країну".

Президент відмовився визначити час виведення американських військовиків з Іраку, незважаючи на вимоги деяких демократів і кількох республіканців у Конгресі, котрі підтримують резолюцію, що закликає почати виведення військовослужбовців з Іраку до 1 жовтня 2006 року. „Визначення

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Генеральний секретар НАТО прибув до Києва

КИЇВ. – Генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схефер, який перебуває в Україні, заявив 27 червня, що Північноатлантичний альянс готовий надавати допомогу Україні в проведенні реформ на шляху евроатлантичної інтеґрації. Це він сказав після переговорів з міністром закордонних справ Борисом Тарасюком і додав, що процес інтеґрації України в НАТО має підтримку всіх 26 членів альянсу. Б. Тарасюк повідомив , що на зустрічі він передав Я. Схеферові документ, який розпочинає новий формат переговорів про вступ України до НАТО. Критики в Україні кажуть, що влада, яка називає членство в НАТО однією зі своїх першочерговостей, робить мало конкретних кроків на шляху до його набуття. У квітні Україна і НАТО підписали нову угоду, і діялог між двома сторонами значно активізувався, однак, нове бачення Києвом свого майбутнього дуже непокоїть Москву. Деякі російські політики вважають прагнення України стати членом альянсу безпосередньою загрозою безпеці Росії.

Рівень довіри до В. Ющенка вищий за інших

КИЇВ. – 57.3 відсотка опитаних довіряють Президентові Вікторові Ющенкові. На другому місці в оцінці довіри – прем'єр-міністер Юлія Тимошенко, якій довіряють 50.2 відсотка. Про це свідчить дослідження соціологічної служби „Український барометр". Голові Верховної Ради Володимирові Литвинові довіряють 48.9 відсотка опитаних, секретареві Ради національної безпеки й оборони Петрові Порошенкові – 21.9 відсотка. Екс-прем'єр Віктор Янукович одержав оцінку довіри 24.8 відсотка. Найчастіше неґативні оцінки Президентові, прем'єрові і її урядові давали в східних областях, на півдні й у Криму. Соціологи проводили дослідження з 25 травня по 5 червня. Вони опитали 1799 осіб від 18 років у всіх областях, Києві, Кримі й Севастополі.

Комуністи визначили три фронти боротьби

КИЇВ. – Провідник українських комуністів Петро Симоненко звинуватив політичні сили, які зформували нову владу, у змові з метою не допустити представників Компартії до Верховної Ради та місцевих рад. Промовляючи під час 39-го з'їзду КПУ 26 червня в Києві, провідник партії сказав, що та змова змусить комуністів під час парляментських виборів боротися на трьох фронтах. Безкомпромісну боротьбу П. Симоненко обіцяє бльокам „Наша Україна" і Юлії Тимошенко та Соцпартії, які, за версією керманича червоних, таємно домовилися зробити все, аби не допустити комуністів ані до парляменту, ані до місцевих рад. Другий фронт – це, за визначенням комуністичного провідника, псевдосоціялісти, до яких він відносить партію Наталії Вітренко та Соцпартію, представники якої, за інформацією П. Симоненка, стали на шлях захисту інтересів потужного капіталу. Третій фронт – ідеологічними ворогами комуністів їхній провідник називає і Партію реґіонів та СПУ(о), де зібралися, за його висловом, оліґархи.

Президент Віктор Ющенко нагороджений Медалею Свободи

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. – Президент України Віктор Ющенко, котрий своєю відважною боротьбою за справедливі вибори надихнув мільйони людей в Україні і цілому світі, 28 червня вдостоєний Міжнародною комісією Філядельфійської Медалі Свободи 2005 року. Медалю, з супровідною нагородою 100,000 дол., Президент В. Ющенко прийме в Національному конституційному центрі у Філядельфії 17 вересня, в День американської Конституції.

Філядельфійську Медалю Свободи засновано 1988 року, для підкреслення важливости принципів, які були фундаменом створення американської нації, та для довготривалого відзначення спадщини у 200-ту річницю Конституції США, яка вирізняє особистість або організацію з будь-якої частини світу – за провідництво і візію у змаганні за волі совісти чи за свободи від гноблення.

Г. Крейґ Льюїс, голова Філядельфійської фундації Медалі Свободи, прокоментував, що радий оголосити Президента В. Ющенка як відзначеного цією високою нагородою саме 28 червня в день української Конституції та радо буде вітати його у Філядельфії.

Медалю Свободи свого часу отримали Лех Валенса – засновник руху „Солідарність" і колишній президент Польщі, в1989 році; Нелсон Мандела – колишній президент Південно- Африканської республіки, в 1993 році; Вацлав Гавел – колишній президент Чеської республіки, в 1994 році; Кофі Анан – Генеральний секретар ООН, в 2001 році' Колін Павел – колишній секретар Державного департаменту США, в 2002 році; Президент Афганістану Гамід Карзай, в 2004 році.

Філядельфійська фундація Медалі Свободи

Американські підприємці – за спільні проєкти в Україні

ВАШІНҐТОН. – 23 червня Україну відвідали декілька делеґацій підприємців з США, які пропонують співпрацю у ядерній енергетиці, видобуванні корисних копалин та будівництві. Американська компанія „Westinghouse" презентувала в Україні новий тип атомного реактора, який відрізняється швидшим проєктуванням та будівництвом. Термін його експлуатації – шістдесят років. Не виключено, що реактори такого типу з'являться і в Україні. На одній з українських АЕС зараз проходить випробування американське ядерне паливо. Українські енерґетики вивчають можливість його використання замість російського. Тим часом ціла група американських підприємців прибула до Криму. Базована у Тексасі компанія „Самсон інтернешнл" вивчає можливість вкласти гроші у розвідку та видобування палива на чорноморському шельфі. В разі підписання відповідного протоколу, вже наступного місяця українські та американські фахівці можуть почати обговорення умов співпраці. До Криму також прибув молодший брат американського Президента Джорджа Буша – Ніл. Він очолює делеґацію американської компанії „Ignite! Learning System". Під час його зустрічі з головою уряду автономії обговорювалися можливості інвестицій в нерухомість, реконструкції портів та транспортних маґістралей півострова. А напередодні Київ відвідав американський медіямаґнат Руперт Мердок, президент „News Corporation", який обговорив з В. Ющенком перспективи інвестування в Україні. І хоча про будь-які результати візити в Україну впливового підприємця не відомо, оглядачі зауважують, що саме тепер у пресі з'являються повідомлення про можливість зміни власників двох провідних телеканалів – „1 плюс 1" та „Інтер".

Вирок винним у Скнилівській трагедії

КИЇВ. – Військовий апеляційний суд в Україні 24 червня оголосив вироки ув'язнення пілотам, літак яких упав на натовп глядачів під час летунського показу біля Львова три роки тому. Пілотів та організаторів летів визнано винними у порушеннях правил безпеки. У висліді Скнилівської трагедії 27 червня 2002 року загинули 80 людей і ще 300 зазнали поранень. Командир екіпажу військового літака – винищувача Су-27 – Володимир Топонар отримав найсуворіше покарання – 14 років в'язниці, його колеґа – 8 років. Винними визнано і засуджено до менших термінів ув'язнення також військових посадовців, які відповідали за проведення показових летів.

Пам'ятник жертвам депортації з Лемківщини

ТЕРНОПІЛЬ. – У селі Жовтневе, де проживають головно переселенці з Лемківщини та Надсяння, відкрито пам'ятник до 60-річчя депортації цих українських народностей з їх етнічних земель у 1945-46-х роках. Пам'ятник депортованим виготовили місцеві митці брати Чухрани, чиї батьки були депортовані з Лемківщини. Споруджено монумент коштом мешканців села. На символічні книзі біля підніжжя пам'ятника викарбовано назви 21 села, звідки було насильно вивезено етнічних українців. Зараз вихідці з цих сіл, їхні діти і внуки є мешканцями Жовтневе і навколишних сіл – Чернелів-Руського, Ступок, Ангелівки.

В Україні помер відомий культуролог

ЛЬВІВ. – 15 червня, після тяжкої хвороби, помер у Львові відомий культуролог Роман Корогодський. Панахида відбулася 16 червня у Львові, а похорон – 17 червня у Києві, на Південному цвинтарі. Про це повідомив президент Українського ПЕН-центру, колишній багаторічний політв'язень Євген Сверстюк.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Перша візита В. Ющенка до Франції

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко 22 червня здійснив свою першу одноденну візиту до Франції, де в місцевості Санліс взяв участь у відкритті пам'ятника Анні Ярославні – королеві Франції – донці київського князя Ярослава Мудрого. „Моє серце переповнене великими почуттями, бо я стою на землі, яка дивним чином пов'язана з Україною , – сказав на відкритті пам'ятника В. Ющенко. – Україна і Франція зустрілись у стародавньому Санлісі, щоб звести ще один міст між берегами своєї історії. Ми бачимо в цьому найкоротший шлях до дня прийдешнього, на який покладаємо великі пляни та надії". Того ж дня В. Ющенко зустрівся з президентом Жаком Шираком.

Пам'ятник королеві Франції Анні Київській.

Франція вітає европейські прагнення України, повідомив 22 червня Президент України В. Ющенко по закінченні зустрічі з Президентом Франції. В. Ющенко відзначив, що в ході переговорів французький президент заявив, що Франція підтримує курс України до СОТ цього року. Крім того, Франція підтримує прагнення України одержати статус країни з ринковою економікою. „У цьому пляні я почув тверде президентське слово", – сказав В. Ющенко. Під час зустрічі з українською громадою В. Ющенко висловив переконання, що поставлену мету – членство в ЕС та НАТО – буде досягнуто.

Франція підтримала Україну щодо пом'якшення візового режиму з боку Франції і підтримки цієї ініціятиви в режимі Евросоюзу щодо журналістів, підприємців, дипломатів, політиків, студентів, працівників культури. В. Ющенко переконаний, що тепер почався новий етап у взаєминах України і Франції. Президент України запросив Ж. Ширака відвідати Україну в другому півріччі 2005 року.

„Здобутки літ минулих внесемо в майбуття"

XXVII Конвенція Союзу Українок Америки

ОЛБАНІ, Н.Й. – Союз Українок Америки – найстарша українська жіноча організація діяспори, що об'єднує передове українське жіноцтво – своєю витривалістю в досягненні означеної мети, своїми акціями у різні періоди історії упродовж 80 років була прикладом цілеспрямованости і відповідальности за взяті зобов'язання. Спільна систематична і копітка праця принесла вагомі успіхи, а свідомість того, що цей труд потрібний Батьківщині, що своїми заходами і акціями, своїми збірками і „світличками" членки СУА тут, на чужині, стають причетними до творення історії свого народу, є найбільшою заохотою і нагородою.

Підсумки пройденого досвіду, можливість переборювати труднощі та вибрати нові перспективні напрямні „червоною ниткою" пронизували наради XXVII Конвенції Союзу Українок Америки, що проходила 27-30 травня у готелі „Маріот" в Олбані, Н. Й.

В суботу, 27 травня, святково прибрану залю готелю заповнили гості та союзянки, здебільшого у вишиванках, які самовідданою працею завоювали право бути делеґатами відділів СУА. Голова Конвенційного комітету Маріянна Заяць (голова Округи Центрального Ню-Йорку) вітає присутніх. На залю вносять прапори округ. Оплесками зустрічають голову СУА Ірину Куровицьку, Почесну голову СУА Анну Кравчук, членів Екзекутиви, редакторів журналу „Наше Життя", референток, голів округ, членок Контрольної комісії на чолі з головою д-ром Іванною Ратич.

Урочисто, зі щирою пошаною голова СУА Ірина Куровицька проголошує вхід на залю депутата Верховної Ради України, голови Союзу Українок України Лілії Григорович. Оплески продовжуються, поскільки на залю входить ще одна вельмишановна гостя – голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Марія Шкамбара.

Голова засвітила свічку на символічному „дереві життя" СУА, від неї свічки засвітили голови управ дев'яти округ і представниця-зв'язкова віддалених відділів, підтверджуючи присутність своїх округ на нарадах. Голова СУА також була запрошена засвітити цю свічку, що стала символом присутности і єднання. Заступниця голови СУА Марія Томоруґ провела молитву. Звучать український і американський гимни та гимн СУА.

У перший день Конвенції відбулося схвалення правильника, прийняття програми, покликання почесної і ділової президій, проголошення комісій для праці Конвенції та звіт Верифікаційної комісії. Головою Ділової президії одноголосно обрано Наталію Гевко, її заступницею – Роксоляну Яримович, секретарками – Анну Максимович і Арету Бук.

Голова Реєстраційної комісії Віра Старух подала кількість присутніх: 92 делеґатки від 66 відділів, 138 гостей. Голова СУА проголосила кворум.

Хвилиною мовчання вшанували пам'ять посестер, які відійшли у вічність.

Тривалими оплесками делеґатки і гості зустріли появу на трибуні голови СУА Ірини Куровицької, яка виступила зі словом-звітом. Друга каденція І. Куровицької була напружена і заповнена незвичайно відповідальними подіями: Помаранчева революція в Україні і вибори Президента України – час, коли треба було негайно знайти відповідну форму співучасти. Подорож голови СУА з заступницею і редактором в Україну увінчалася успіхом. Знайдено оптимальний варіянт – харчами, медикаментами і одягом – підтримати молодь Майдану, щоб щедра участь членства СУА, на заклик біди в Україні, була відповідно використана. СУА успішно склав іспит на громадянську зрілість.

Відзначення 70-ліття Голодомору в Україні, як і 70 років тому, не залишилося поза увагою проводу. СУА ознаменував цю подію надзвичайним випуском журналу „Наше Життя" – з матеріялами допомогової акції СУА (з оригінальними фотознімками з власного архіву). Голова дякує управі Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" в Ню-Йорку за спонзорування цього пропам'ятного числа.

Довгоочікувана подія відкриття Українського Музею в Ню-Йорку поряд з радістю завершення принесла численні клопоти, пов'язані з перенесенням канцелярії і пристосуванням до праці в складних умовах.

Були цікаві зустрічі з представниками уряду, з членами громадських організацій, інтерв'ю для засобів масової інформації, турбота про постійний приріст членства та ін. Ірина Куровицька подякувала всім за дружню співпрацю і підкреслила, що „членству організації особлива подяка, бо без вас, шановні пані, наша організація не могла б існувати".

Тепло вітали депутата Верховної Ради України, голову Союзу Українок України Лілію Григорович (в центрі – з квітами).

Відтак заслухано детальні звіти фінансової секретарки Надії Цвях та голови Контрольної комісії д-ра Іванни Ратич, з якими більшість делеґаток була обізнана, поскільки звіти Головної Управи були попередньо розіслані до всіх округ і відділів. До мікрофону підходили одна за одною делеґатки. Приємно було бачити, з якою активністю вони виступали: ставили запитання, критикували, просили уточнити той чи інший пункт звіту, робили зауваження, вносили конкретні пропозиції. Звіти уступаючої управи схвалені одностайно.

Перший спільний полуденок, традиційно присвячений головам Окружних управ СУА, відкрила Маріянна Заяць. На імпровізовану сцену запрошували голів відділів для отримання нагород Головної управи „За віддану працю для організації", які вручали Ірина Куровицька, Софія Геврик (організаційна референтура), Марія Полянська (стипендійна акція), Катерина Івасишин (виховна референтура) та інші.

(Продовження на стор. 18)

До залі Конвенції вносять Державний прапор України

АМЕРИКА І СВІТ

У Болгарії на виборах перемогли соціялісти

СОФІЯ, Болгарія. – Колишня комуністична, а тепер Соціялістична партія Болгарії веде боротьбу, намагаючись зформувати уряд після перемоги на виборах. Опозиційна Соціялістична партія отримала 31 відсотків голосів на парляментських виборах 25 червня, однак, не здобула загальної більшости в парляменті. Задля того, щоб зформувати стабільний кабінет, соціялістам потрібна підтримка двох партій, які посіли відповідно друге і третє місце на виборах. Це – правляча Ліберальна партія (Національний Рух за Симеона Другого), що здобула близько 20 відсотків голосів, та Рух за права і свободи – партія, що репрезентує турецьку громаду (13 відсотків голосів). Усі провідні партії відмежувалися від радикальної націоналістичної групи „Атака", яка посіла четверте місце на виборах. Соціялістична партія перемагала на виборах 1994 року, але втратила владу через 3 роки після економічної кризи. Затягування переговорів щодо формування нового уряду може затримати ключові реформи, які країна повинна втілити перед вступом до Европейського союзу, запланованим на 2007 рік. Соціялісти обіцяють менш болісний варіянт подальших економічних реформ, соціяльне забезпечення для бідних та малооплачуваних. Болгари віддають належне прем'єр-міністрові королеві Симеону Другому за те, що він наблизив країну до вступу до Евросоюзу. Втім, існує розчарування, що він не спромігся виконати обіцянок щодо подолання бідности та підвищення рівня життя.

В Йорданії заборонено видання книги С. Гусейна

АМАН, Йорданія. – У Йорданії державна цензура 26 червня відмовилася дозволити видання книги, авторство якої приписують колишньому іракському президентові Садамові Гусейнові. Керівник йорданського департаменту преси та книгодрукування сказав, що видання книги не буде дозволено, позаяк це, за його словами, може зашкодити стосункам між Йорданією та Іраком. Книга під назвою „Забирайся звідси, проклятий" розповідає про арабського воїна, який перемагає чужоземного загарбника. Книга була написана до американського вторгнення до Іраку. Видавець каже, що змінить обкладинку і видаватиме книгу за межами Йорданії.

Президент Ірану обіцяє розвивати ядерну програму

ТЕГРАН, Іран. – Новообраний президент Ірану Махмуд Агмадінеджад 26 червня підтвердив свою підтримку ядерній програмі Ірану. Промовляючи під час своєї першої після обрання прес-конференції, М. Агмадінеджад сказав, що Іран має право на мирний розвиток науки в усіх галузях і продовжуватиме розроблення програми. Крім того, він сказав, що Іран продовжуватиме переговори з Европейським союзом щодо ядерної програми. Переговори зайшли в глухий кут через побоювання, що технологія збагачування урану, яка, за твердженням Ірану, використовуватиметься задля вироблення електроенерґії, може бути використана для виготовлення зброї. Водночас М. Агмадінеджад, якого вважають релігійним консерватором, як виглядає, виключив можливість покращення стосунків з Вашінґтоном, сказавши, що Іранові не потрібні США. Напередодні новообраний президент сказав, що прагне створити програму соціяльної справедливости для всіх. У своїй першій публічній заяві після приголомшливої перемоги на президентських виборах в Ірані мер Теграну Махмуд Агмадінеджад наголосив на своєму прагненні створити сучасну, розвинуту й потужну ісламську країну, яка б стала взірцем для світу.

Президент США зустрівся з іракським прем'єром

ВАШІНҐТОН. – 24 червня Президент Джордж Буш приймав у себе прем'єра Іраку Ібрагіма аль Джафарі. Після переговорів у Вашінґтоні Дж. Буш наголосив, що в Іраку попереду ще багато роботи, включно з підготуванням проєкту Конституції, яка має бути представлена на розгляд громадян країни. Водночас Дж. Буш досить високо оцінив ролю іракського прем'єра в розвитку Іраку: „Як провідник першого демократично обраного іракського уряду за понад 50 років, Ви допомагаєте вивести свою країну з десятиріч страху та пригноблення. Прем'єр-міністер – великий іракський патріот. Він друг свободи. Сьогодні цей лікар служить народові у відбудові нового Іраку". Зі свого боку, прем'єр-міністер Іраку наголосив, що його уряд та сили безпеки домоглися сталого проґресу в країні, і додав, що незабаром Конституція країни буде представлена.

В Японії випробували надшвидкісний поїзд

ТОКІЮ. – В Японії 27 червня відбулися випробування надшвидкісного поїзду нового покоління, який, можливо, стане найшвидшим в світі. Адміністрація найбільшої японської залізничної компанії, фахівці якої розробили новий „поїзд-кулю", вважає, що через декілька років такі експреси ходитимуть на лініях із швидкістю 360 км/год. Покищо рекордсменами є французькі потяги, швидкість яких досягає 350 км/год. Творці поїзду сподіваються, що до початку 2008 року, коли закінчаться випробування, він зможе мчати рейками з максимальною швидкістю 405 км/год.

У Білорусі заборонили всі українські телеканали

МІНСЬК, Білорусь. – Останній український телеканал - „Інтер-плюс" заборонили транслювати на території Білорусі. Відтепер „сябрам" про життя їхніх південних сусідів будуть розповідати виняткової рідні телевізійні канали – білоруські, а ще – російські. Директор білоруського „Комунікаційного сервісу" Олексій Рязанцев, власник кабельної мережі, що транслювала український канал, сказав, що „Інтер-плюс" й інші українські канали були „заборонені міністерством інформації". О. Рязанцев повідомив, що він постійно пересилає списки каналів для координації (в адміністрацію О. Лукашенка), і українські канали не були дозволені. „Інтер-плюс" замінили на „Російський ілюзіон".

Винесення вироку П. Лазаренкові перенесли

САН-ФРАНЦИСКО. – Заплановане на 23 червня винесення вироку колишньому главі уряду України Павлові Лазаренкові перенесено на невизначений час. Наступне засідання у справі „США проти Лазаренка" призначено на 27 липня – це буде нарада представників сторін з процедурних питань, – сказала секретар суду Моніка Тетсон. Місяць тому головуючий на процесі суддя Мартін Дженкінс залишив у силі лише 14 з 29 пунктів обвинувального висновку, винесеного в червні минулого року журі присяжних. Марта Борщ, яка очолювала звинувачення, переконана, що на силі вироку остання постанова не позначиться, тому що суддя залишив 8 „найважчих" пунктів, що стосуються відмивання грошей. Американська прокуратура висувала проти П. Лазаренка звинувачення у здирництві, шахрайстві, перевезенні украдених авуарів і відмиванні в 1994-99 роках через каліфорнійські банки 114 млн. дол. У результаті останнього рішення судді М. Дженкінса ця сума тепер знижена до 10 млн.дол. Очікуючи процесу, український екс-прем'єр провів за ґратами в американській в'язниці більше чотирьох років, а в червні 2003 року був випущений на волю під заставу в 65 млн. дол. Наразі він проживає в Сан-Франциско під домашнім арештом.

За матеріялами ЗМІ

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

штучної дати надішле неправильний сиґнал іракцям, які повинні знати, що Америка не залишить їх, поки праця не буде виконана. Це також дасть неправильний сиґнал нашим військам, яким потрібно знати, що ми серйозно ставимося до виконання місії, заради якої вони ризикують своїм життям. І воно подало б неправильний сиґнал ворогові, який тоді зайняв би лише вичікувальну позицію. Втім, ми залишимося в Іраку так довго, як довго нас там буде потрібно – і ні на день довше", запевнив Президент Дж. Буш і знову висловився проти надіслання додаткових сил до Іраку. Військові командири, сказав він, запевняють, що їм не потрібні підкріплення, бо, декого це могло б навести на думку, що американці збираються залишатися в Іраку назавжди. Хоча й справді ми працюємо на той день, коли іракці самі зможуть себе захистити, і ми зможемо залишити країну". У контексті допомоги Іракові Дж.Буш поміж інших країн згадав і Україну, спеціялісти якої навчають іракців.

Президент заявив, що Ірак є „центральним фронтом війни з тероризмом", і підкріпив свою думку словами Усами бен Ладена про те, що „в Іраку бушує третя світова війна, і весь світ стежить за цією війною". На думку Дж.Буша, терористи не зможуть досягти успіху в Іраку. „Терористи можуть вбивати безневинних, але вони не зможуть зупинити просування свободи", – підкреслив Дж.Буш, виступ якого транслювався всіма провідними телеканалами США. „Терористи не розуміють Америки. Американський народ не злякається, зіткнувшись зі загрозою, і ми не дозволимо, щоб наше майбутнє визначали вбивці і ті, хто підривають бомби, закладені в автомобілі", – вважає Дж.Буш.

Президент сказав, що війна в Іраку була необхідною, й почалась вона 11 вересня 2001 року на терені США в Ню-Йорку, Пенсильванії, Вашінґтоні. Іракські терористи мають таку саму ідеологію вбивць, як і ті злочинці, що здійснили згадані напади. Він додав, що для досягнення своєї мети терористи продовжують вбивати – в Мадриді, Стамбулі, Джакарті, Касабланці, Ер-Ріяді, Балі та інших місцях.

Президент Дж. Буш подякував військовим США, які перебувають в Іраку: „Війська в цій країні та по всьому світі беруть участь у ґлобальній війні з тероризмом. Війна дісталась наших берегів 11 вересня 2001 року. Терористи, які нас атакували, і терористи, з якими ми маємо справу тепер, вбивають в ім'я тоталітарної ідеології, яка ненавидить свободу, відкидає толерантність. Мета цих терористів – перетворити Близький Схід згідно з їхнім баченням тиранії і пригноблення, і роблять вони це, намагаючись повалити уряд, вигнати нас з реґіону, та поширюючи терор.

Ми ведемо боротьбу сьогодні, тому що Ірак несе надію на свободу у ключовому реґіоні світу, і розвиток демократії там буде остаточним тріюмфом і перемогою над радикалізмом і терором. Ми ведемо боротьбу, тому що терористи прагнуть атакувати нашу країну, вбивати наших громадян, і вони обрали Ірак полем битви. Що ж – ми будемо битися з ними там, ми будемо битися з ними по всьому світі, і ми будемо битися до повної перемоги. Терористи, які вбивають безневинних людей на вулицях Багдаду, є послідовниками тієї вбивчої ідеології, яка забрала життя наших громадян у Ню-Йорку, Вашінґтоні та Пенсильванії".

Президент Дж. Буш також наголосив на важливості прийняття конституції Іраку і голосування у справі її затвердження. Загалом Джордж Буш оцінив дії своєї адміністрації в Іраку як проґресивні, та підкреслив, що відбудовувати країну під час війни надзвичайно важко.

Підсумовуючи промову Президента Дж. Буша, треба зазначити, що цим разом він був більш відкритим, ніж в попередніх виступах, визнав існуючі труднощі та небезпеки і підкреслив стійкість сьогоднішнього напрямку політики, що означає боротьбу з тероризмом до переможного кінця.

Х. В.-Ф.

Ваша праця потрібна молодій державі

Звернення Посла Михайла Резніка з нагоди завершення дипломатичної праці у США

Шановні друзі!

Завершуючи своє тривале закордонне відрядження, значна частина якого була пов'язана з Америкою, і дивлячись у майбутнє, хочу звернути до вас слова глибокої вдячности і поваги за роки плідної співпраці і щирої дружби.

В моїй більш ніж десятирічній дипломатичній кар'єрі праця в США, де я мав унікальну можливість бути безпосередньо причетним до формування й реалізації порядку денного українсько-американських взаємин, стала найпочеснішою й найвідповідальнішою місією.

Ця праця принесла великий досвід, багато ідей, і, що найцінніше, добрі людські й ділові взаємини з американськими партнерами – все те, що я безумовно використаю в моїй подальшій діяльності на благо народу України. Радію з того, що навіть у найтяжчих умовах, коли ще пару років тому активний політичний діялог був неможливий, народи двох країн зберегли повагу один до одного, продовжувалися людські контакти, покращувались економічні зв'язки, а двостороння торгівля зростала рекордними темпами – вдвічі на рік. Пишаюся, що є причетним до цього.

За час праці в Америці мав честь і задоволення спілкуватися з багатьма представниками української громади, серед яких пощастило знайти не тільки надійних партнерів, але й вірних та щирих друзів. Вдячний всім за підтримку та розуміння. Хочу звернутися до всіх американців, в чиїх грудях б'ється українське серце: Батьківщина пам'ятає та глибоко цінує вашу дружню допомогу й сприяння у становленні незалежної Української держави. Але, друзі, ваша праця, ваше слово, ваш патріотичний дух потрібні й сьогодні нашій молодій державі, яка торує свій нелегкий шлях до зміцнення громадянського суспільства, торжества свободи, демократії та прав людини.

Глибоко поважаю всіх вас і буду радий кожній можливості долучитися разом з вами до розвитку українсько-американського партнерства у майбутньому. Адже нова доба в сучасній історії України надала унікальні можливості для двостороннього співробітництва, які мають бути використані не тільки задля розвитку діялогу між двома країнами, але й для підвищення добробуту двох народів. Багато що тут залежить і від нас з вами.

Слава Україні!

Посол **Михайло Резнік,**
Вашінґтон

Від редакції. Дякуємо вельмишановному Послу України в США Михайлові Резніку за творчу співпрацю з тижневиком „Свобода", бажаємо доброго здоров'я і дальших успіхів у відповідальній дипломатичній праці в ім'я України.

Президенти...

(Закінчення зі стор. 1)

горнути ці сторінки історії і знайти порозуміння після салюту біля відкритого Меморіялу воякам Української Галицької Армії". Після цього президенти перейшли на територію польських військових поховань, де поклали вінки до стели з написом: „Тут спочиває польський жовнір, полеглий за Батьківщину". На території „Цвинтаря Орлят" поховані 3 тисячі польських вояків. Наймолодший з них – 13-річний учень другої кляси гімназії.

Під час церемонії відкриття В. Ющенко зазначив: „Ці могили нагадують нам про смертельний двобій двох народів, які жили на одних вулицях. Довго і тяжко українці і поляки ішли до істини. Українська влада може пишатися львів'янами і її представниками у міській раді. Завдяки вам сьогодні відбувається у Львові велика подія – українсько-польське примирення. А це завершальний етап вершини миру і єдности для всієї Европи. Без вільної України не буде вільної Польщі. Без вільної Польщі не буде вільної України".

О. Кваснєвський сказав, що відкриття „Цвинтаря Орлят" стало можливим лише завдяки здобуттю Україною незалежности і падіння тоталітарного режиму. Він закликав українців-львів'ян опікуватися цвинтарем, не допускати актів вандалізму, щоб він став символом єднання двох народів.

В урочистостях, присвячених відкриттю Меморіялу УГА та польських військових поховань на Личаківському цвинтарі, взяли участь близько 7 тисяч осіб, серед них – близько 4 тисяч гостей з Польщі. Будь-яких акцій протесту, провокаційних випадів і порушень громадського порядку не було.

Відкриття польських військових поховань є частиною більших домовленостей, згідно з якими українці зможуть впорядковувати місця пам'яті загиблих у Другій світовій війні на так званому Закерзонні – українських етнічних територіях, які зараз є частиною Польщі. Лінія Керзона – демаркаційна лінія між Польщею та Радянською Росією, яка була запропонована 1920 року як лінія перемир'я, і з деякими змінами стала польсько-радянським кордоном після Другої світової війни.

З Варшави події у Львові транслювали в прямому етері провідні телеканали та радіостанції. Більшість політиків та аналітиків Польщі називають відкриття польського цвинтаря у Львові епохальною подією в процесі українсько-польського замирення.

Перед урочистостями у Львові ієрархи Римо-Католицької та Греко-Католицької Церков у спеціяльному зверненні до вірних переконували про доцільність замирення між поляками та українцями. Провідним закликом звернення як єпископів, так і політиків по обидва боки кордону є: вибачаємо і просимо вибачення.

Експерти переконують, що без нинішньої події у Львові, а також без підписання між Польщею та Україною договору про вшанування пам'яті українців, які загинули від рук поляків під час і після Другої світової війни і поховані на території Польщі, неможливим було б реальне замирення, основу якого становить взаємопошана і толерантність.

Нагадаємо, що відкриттю польського військового цвинтаря передували політичні суперечності, зокрема про напис на меморіяльній таблиці, який вшановував би польських вояків і не ображав національних почуття українців.

Польський військовий пантеон був створений у міжвоєнний період, але в радянські часи був знесений. Його відбудова почалася після здобуття Україною незалежности. Меморіяльний комплекс „Цвинтар Орлят" містить останки польських вояків, які загинули в збройних конфліктах 1918-1920 років.

22 червня Верховна Рада України закликала відкласти церемонію відкриття, доки написи на меморіяльній дошці не буде змінено з польських на українські, але рішення парламентаріїв було скасоване 23 червня після втручання Президента В. Ющенка.

УНІАН

На відкритті польських військових поховань у Львові 24 червня 2005 р. *Фото УНІАН*

Америці – у 229-ту річницю

У травні 1775 року представники 13 окремих колоній в Америці з'їхались до Філядельфії на Другий Континентальний Конгрес, щоб спільно вирішити, як їм бути, бо на їхні права – свободу розвитку, змагання до щастя, творення політичного самоуправління чим раз міцніше зазіхала влада могутньої Великої Британії. Після численних випадків надужиття влади зі сторони Великої Британії та короля Джорджа III, зокрема цілого ряду нових законів і введення їх в життя, які стримували розвиток американської торгівлі, утискували колоністів податками, колоністи зрозуміли, що згадані права і свободи були сутєвими для їхнього щастя, безпеки та розвитку, тому були готові їх рішуче захищати.

Англійські колоністи в Америці не мали представників у британському парляменті, але були свідомі того, що, згідно з англійською традицією, групи населення, які платять податки, повинні мати право вибирати до парляменту своїх представників, а колоністи в Америці платили великі податки на утримання англійських урядовців і війська. Про свої права колоністи говорили давно, а Томас Джеферсон, автор Декларації Незалежности, висловив це дуже просто і ясно: „ Ми вважаємо ту правду очевидною, що всі люди були створені рівними, що Творець наділив їх певними невід'ємними правами, між якими є життя, воля і змагання до щастя... Влада державна встановлена для оберігання цих прав... свою силу вона має від громадян... коли надуживає ту силу з метою встановити тиранію, громадяни мають право скинути дану владу і встановити нову...".

Після довгих, майже річних нарад, запальних дискусій, жвавих суперечок Конгрес, зібраний у Стейтовому будинку в Філядельфії, котрий тепер ми знаємо як „Залю незалежности" („Independance Hall"), прийняв запропоновану 7 червня 1776 року представником Вірджінії Ричардом Генрі Лі резолюцію, котра закликала Конгрес проголосити незалежність. Кілька днів пізніше, 11 червня, до написання проєкту Декларації Незалежности Континентальний Конгрес покликав окремий комітет у складі п'ятьох осіб: Джона Адамса, Бенджаміна Френкліна, Томаса Джеферсона, Роберта Р. Лівінгстона та Роджера Шермана – одначе головним автором був Т. Джеферсон. Комітет виконав волю Конгресу, – і 28 червня Т. Джеферсон звітував про це Конгресові. Декларація складається з двох частин: перша – це ствердження ідеологічних принципів, друга – вичислення утисків і зловживань короля Джорджа III, що стали причинами відірвання колоній від Англії.

Шість днів пізніше, 4 липня 1776 року, з повагою і урочистістю представники тринадцяти Сполучених Штатів Америки у Континентальному Конгресі одноголосно схвалили Декларацію Незалежности. Цей документ був вперше публічно прочитаний 8 липня у Філядельфії, а день пізніше, 9 липня, Джордж Вашінгтон, якого другий Континентальний Конгрес майже рік до того, 10 травня 1775 року, вибрав головним командиром Континентальної армії, дав наказ, щоб Декларацію Незалежности прочитати перед вояками американської армії в Ню-Йорку. Отож без будь-якого сумніву можна сказати, що подія 4 липня 1776 року стала формальним початком Американської революції. Цей документ був набагато вагомішим, ніж тільки проголошенням відокремлення та незалежности – це був перший значний документ в історії нації, що її ім'я в майбутньому стало сигнальною баштою волі для цілого світу.

З перспективи понад двох століть треба подивляти відвагу та небуденну відповідальність тих представників 13 американських колоній, котрі зрозуміли, що природні права, котрі творять базу дійсного суспільства – просто належать всім людям, і ніхто не може їх позбавити - це права на „життя, волю і змагання до щастя". Тодішні провідники американських колоній зрозуміли, що єдиним запевненням для їхніх нащадків і їх самих – це конечність стати на власні сили незалежности й для її утвердження були готові їх захищати та віддати все. Треба в пошані схилити голови перед тими, яких підписи видніють на тому преважливому документі від 4 липня 1776 року, що дав початок країні майбутньої світової величі та потуги – Америці, символові та оборонцеві волі.

Мимоволі насувається запитання, чи й майбутні нащадки покоління Помаранчевої революції, також схилять голови в пошані своїх предків, які зрозуміли вагомість незалежности в обороні власности „я" свого народу і не побоялися зробити все для її утвердження. Зуміли об'єднатися, сприйняти гасло „разом нас багато, нас не подолати" та стати на прю з зазіханням одвічних „опікунів" України.'

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про таких, що є темою не однієї статті

Розуміється, під таким заголовком можуть ховатися різні групи наших громадян, але у нас „на приміті" – молодь, про яку вже ми не один раз писали у різних „О-КАХ", а тут знову ця тема виникла у розмовах та ще й при нагоді цікавого зібрання останньої неділі.

А був це день річних зборів Українського музею в Ню-Йорку, що, незважаючи на літню спеку, особливо прикру у великому місті, зібрали понад сотню учасників. Збори пройшли в оптимістичній атмосфері та з великим признанням для голови і її співробітниць, які мали про що позитивно звітувати. Але про це будемо окремо інформувати наших читачів, сьогодні ж прийшла знову черга порушити тему, що була поважно заторкнена дискутантами, і яка є паки і паки на устах усіх, що працюють в нашій громаді чи мають до неї якесь відношення.

Цією поважною темою чи пак запитанням, на яке ще ніхто не дав позитивної відповіді є: „А де наше молоде покоління?". Саме це питання і брак явної співучасти так у цих зборах, як у річній праці музею оцих „молодих" постало і тепер, в неділю, підкреслено, але без позитивної відповіді чи без позитивного вияснення, чому навіть така корисна праця, яка проходить в нашому музеї та має перед собою таке добре майбутнє, досі не притягнула більшої кількости молодого покоління.

Присутні з прикрістю ствердили, що серед них немає зовсім молодих учасників, а єдиний на залі, що міг бути представником цього покоління, прийшов як опікун старшої віком відомої громадянки, що передала для музею великі скарби мистецької вартости.

Значить, т. зв. „молоде покоління" не є зацікавлене в плеканні та закріплюванні мистецьких українських скарбів, а з цим не є зацікавлене в поширенні інформацій про українські мистецькі скарби серед чужинецької публіки, яка саме в метрополії світу шукає за такими. А може, це не є справедливе – в цей спосіб оцінювати наше молодше покоління, і тільки ми не знайшли шляху до нього, коли йдеться про українське образотворче мистецтво?

Коли, однак, на зборах кинуте було запитання: „А де є наше молодше покоління?", то мимоволі нам насунулися інші картини з нашого громадського життя в метрополії світу, а з цим – мінімальна участь молодих. Тут маю на думці в першу чергу імпрези культурного порядку, як доповіді, презентації нових творів, авторські вечори, гостинні виступи культурних діячів з України, які нас відвідують. Справді часом аж прикро реєструвати учасників таких імпрез, з яких переважно більшість належить до емеритального віку. І тоді завжди насувається тихе запитання: „А що буде та ким виповниться заля, як оці „емерити" відійдуть?

І саме таке запитання насувалося тепер, в неділю, коли на зборах нашого престижного Українського музею його ентузіястки говорили про майбутні виставки, майбутні пляни, про успіх все ще відкритої виставки творів Архипенка. А що буде відтак? А що, коли оцим ентузіясткам вже не стане сили до дальшої праці? Хто прийде їм на зміну? Ось запитання, яке приходить нам паки-паки на думку, коли відвідуємо українські зібрання, імпрези чи вистави в метрополії світу. Чи маєте на нього готову відповідь, дорогі читачі?

О-КА

Дякую за допомогу у проведенні зустрічі на Союзівці

Президентові Українського Народного Союзу Стефанові Качараєві

Вельмишановний пане Качарай!

Дозвольте висловити Вам щиру вдячність за благодійну підтримку, що вже не один рік поспіль отримує Посольство України у Сполучених Штатах в організації та проведенні зустрічей з американськими родинами, які мають всиновлених з України дітей, у рекреаційному комплексі Українського Народного Союзу „Союзівка".

Ми завжди цінували і цінуємо внесок української громади у творення української держави, її зусилля щодо збереження українських національних традицій, самобутності та культури на американському терені, наполегливе виховання молодих українців.

Впевнений, що за Вашої добродійної допомоги ми закладаємо гарне підґрунтя для взаєморозуміння та збереження української культури серед молодого покоління українців, незалежно від місця їх проживання.

Особливу подяку хотіли б висловити першому віце-президентові Українського Народного Союзу Марті Лиско та співробітникам „Союзівки" Олесі Гуран, Соні Семенишин, Андрієві Соневицькому, Богдані Пузик, Руті та Маї Лев, Андрієві Оприскові та усім танцюристам за допомогу в організації та безпосередню участь у проведенні цьогорічної зустрічі з усиновленими з України дітьми.

Дякую Вам за співпрацю та зичу усіляких гараздів, благополуччя і успіхів у діяльності Вашої організації.

Щиро Ваш

Михайло Резнік,
Посол України в США

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Гуманна місія ЗУАДК-у

ЗУАДК... Ми, напевно, чуємо цю назву часто, а час від часу й прохання допомогових датків, але мало замислюємось над тим, яку надзвичайну допомогову працю ця організація веде вже 61-ий рік. Мало хто знає, що Злучений Український Американський Допомоговий Комітет – це єдина українська допомогова організація за межами України, що має правний міжнародний статус. Ця організація має свої представництва у всіх державах світу, де живуть українці. Допомогова спроможність ЗУАДК-у спирається на добровільних пожертвах українців Америки, а також певних фундацій, створених українцями. Це приємна і відрадна сторінка в діяльності ЗУАДК-у, бо свідчить, що українська громада в Америці не забуває про своїх ближніх чи рідних в потребі.

Допомогова комісія розглядає прохання і призначає допомогу. Якщо в проханнях подані медичні потреби справи розглядає д-р Василь Саляк.

Важко собі уявити, щоб в Україні, колись „медом і молоком текучій", у країні „вишневих садків", життя великої частини народу могло впасти до неописаного рівня. Ось листи розпуки і прохання допомоги.

„Родина з 4-ма дітьми шкільного віку. Одна дитина дістала тяжке поранення, треба лікувати. Ані батько, ані мати не мають праці. Діти просять їсти, а нема за що купити ліків".

„Подружжя має троє дітей. Двоє з них – інваліди від народження, вони не говорять і себе не обслуговують. Не можу їх віддати до сиротинця, а грошей на харчі і ліки нема".

„Вдова з 3-ма дітьми, сама інвалід. Ліки дорогі і продукти також. Поможіть!".

Ці приклади не є вибрані – вони пересічні, а є й болючіші.

На засіданні екзекутиви 26 квітня під проводом президентки ЗУАДК-у д-ра Лариси Лозинської-Кий схвалено 48 допомог на суму 14,150 дол. Допомоги, пропоновані допомоговою комісією, були обговорені і затверджені. Також висилаються пачки. Один контейнер вже в Одесі, а другий днями буде висланий. Велике число працівників допомагають безплатно, щоб вислати хоч ту скромну поміч. В ЗУАДК-у завжди була співпраця всіх угрупувань, бо свідомість потреби допомоги братам і сестрам своїм була вищою від особистих амбіцій.

Богдан Тодорів,
Філядельфія

Ми зберігали українську пісню

Дякую за те, що пам'ятаєте Україну! Моя родичка з Ню-Йорку передплатила для мене „Свободу", як дарунок до мого дня народження. Чудовий дарунок! Я вирізую і надсилаю своїм в Україну деякі матеріяли з вашої газети. Родом я з Кам'янець-Подільської губернії, учасниця Українського фолкльорного гурту. Наш гурт зберігав національні пісні, український одяг від діда-прадіда. Ми ставили на сцені „Кайдашеву сім'ю" Нечуя-Левицького. Я була баба Параска. Я зберегла в пам'яті десятки українських духовних, старовинних пісень. До цього часу пам'ятаю слова і мелодії. На жаль, наш керівник і багато учасників ансамблю відійшли вже у вічність. Надсилаю вам слова на музику танцю „Карапет":

Забрали корову,
розтрощили жорна,
Од хати до хати ходить біда чорна.
Плюнь на фінагента,
на його вимоги,
Давай будем танцювати,
доки носять ноги!

А це – мій власний вірш:

Туго серця мого, село моє сиве,
Я живу віддаля, ти ж чекаєш сина.
Бачу неньку у снах, кличе:
де ти, сину?
Чи прийдеш, чи ні батькові на зміну?
Вже старіємо ми, вже не та сила,
Треба рук молодих,
щоб земля родила!
– Потривай, не сумуй,
розправляю крила,
Повернусь в рідний край,
та й візьмусь за діло!
...Повернувсь, ось і дім,
Здраствуй, земле мила!
Та вже батька нема,
сива мати стріла.
Впав на землю грудьми,
обросивсь сльозами.
„Якщо можеш, прости", –
прошептав до мами.

Алла Нестеренко,
Дестін, Фльорида

Повстанці чи терористи?

Вживання слова „повстанці" замість „терористи" в статті про Ірак („Свобода", ч. 19) не бере під увагу нашу українську історію. До Іраку приїздять терористи з інших країн, щоб воювати проти Америки і свободи. Терористи бажають такої же диктатури, яку мали Сталін і Гусейн. Повстанці ж боролися за свободу людини і держави. Змішування цих понять є образою для колишніх вояків УПА і нинішніх американських вояків.

Роман Ґоляш,
Палатайн, Іл.

Р. Василенкові на його 85-ліття

Хочу щиросердно подякувати „Свободі" за надісланий тижневик від 29 квітня з моїм віршем для Лариси Крушельницької з нагоди її свята. А 27 червня виповнилося 85 років Заслуженому артистові України Ростиславові Василенкові, чий талант позначився як на ниві Мельпомени, так і в галузі педагогіки, поетики, письменництва.

Я познайомилася з ним в 2002 році на Фестивалі театрального мистецтва у Києві. Відтоді листуюся, ділюся творчими плянами та здійсненням творчих задумок.

Знову звертаюся з проханням дати до друку вірша-посвяту Р. Василенкові:

Київ. Готель.
Амфітеатром заля.
І в тиші тій, що всіх опанувала,
Почувся голос диво-лицедія,
Він чарував, він чаклував, він діяв.
Забув про свою хвору ногу,
Про низку років за плечима довгу,
Бо він – артист!
Заслужений, народний,
Що сіє добре, вічне, благородне.
Актор і вчений,
режисер, письменник,
„Життя у гримі й без" –
його щоденник,
І це ім'я, як голос України,
Тепер вже знають
в багатьох країнах.
Сьогодні всі вітають Ростислава,
Йому: віват, ура, і честь, і слава!
Я ж зичу Ростиславу „дольче віта"
На довгі і щасливі літа!

Ольга Горянська,
Таллін, Естонія

Досліджуємо родовід Яхненків-Симиренків

До мене надійшов лист з Києва від Олени Вороніної, двоюрідної правнуки Софії Симиренко, уродженої Альбранд, дружини інженера-мецената Василя Федоровича Симиренка. Олена Вороніна розшукує фото Софії Альбранд, а Млїівська загальноосвітня школа має давні традиції пошукової роботи з краєзнавства. Нам вдалося розшукати та налагодити співпрацю з нащадками відомих українських родин Симиренків і Хропалів.

У передмісті столиці Австралії проживає Олена Дмитрівна Борис (Друзь-Крятченко), 1920 р. народження. Її батько – Дмитро Пилипович Друзь-Крятченко, а мама Оксана Макарівна Сауляк-Шевченко – правнучка Олексія Івановича Хропаля. Олена Дмитрівна частково уможливила видання „Історії Млієва". Вона – член кількох українських і австралійських організацій, зокрема Союзу Українок. Ця організація багато допомагає Україні, зокрема спортсменам Параолімпійських ігор, сиротам, школам, а у 2005 році зробила грошовий внесок на організацію V Всеукраїнського конкурсу української мови.

Олена Борис має дочку, сина, онуків. Син Микола, 1952 р. народження, працює в телеграфній компанії. Він неодноразово бував в Україні. Під час першого приїзду нащадок Хропалів, зайшовши в Дніпро, заплакав. Відвідав с. Сидорівку, де жив і працював Василь Федорович Симиренко, а на пам'ять в далеку Австралію взяв з руїн його садиби цеглину, яка нагадує про пращурів. Згодом склав родовід Хропалів.

У Києві мешкає сестра Олени Борис – Ірина Дмитрівна Хотяїнцева та її сини Володимир та Сергій. Сергій Миколайович – вчений-фізик, професор. Нині з своєю дружиною та трьома синами мешкає в Мексиці. Сергій Хотяїнцев – дійсний член Національної академії наук Мехіко.

Володимир Миколайович Хотяїнцев – кандидат фізико-математичних наук, викладач Київського національного університету імені Т. Шевченка, підприємець. З родиною часто приїздить до Млієва в садибу родини Симиренків. Недавно, в травневі дні, на запрошення керівництва Інституту садівництва, побував в Млієві на міжнародній конференції з садівництва. Він має четверо дітей. Його два сини займаються науковою справою в Швеції.

Відома українська діячка, магістер політології Тетяна Торп-Симиренко (1926-2001) походила з роду відомих українських підприємців-меценатів Яхненків-Симиренків. Впродовж багатьох років дбала про відродження в Україні культурно-просвітницьких традицій своєї родини, відродження доброї слави рідного Млієва. На похороні Тетяни Володимирівни Фундація ім. Петра Яцика отримала в пам'ять про неї дотацію, яка була вкладена у мовний конкурс імені П. Яцика.

Чоловік Тетяни Симиренко Фред Торп живе в Отаві. Недавно займався дослідженням кількох проєктів: книгою документів про французький режим у Ню-фаундленді, вивчав французький режим у Лабрадорі, займався біографічною працею про першого генерал-губернатора Канади за британського правління та ін., але нині через стан здоров'я великі проєкти йому непосильні.

Софія Львівна Симиренко мешкає в Харкові. Її мати Софія Миронівна Хоришман була вчителькою єврейської мови і третьою дружиною Лева Платоновича Симиренка – відомого вченого-помолога.

Також в столиці мешкала Олена Олексіївна Симиренко – правнука Олексія Симиренка, рідного брата вченого-помолога Л. П. Симиренка. Олексій мав сина Олексія, а це – його донька. З столицею пов'язане життя Наталії Сергіївни Свириденко, родички Симиренків.

Таким чином рід збагачує культурні цінності нації. А сімейна історія зараз виступає конструктивним засобом дослідження соціальної та культурно-інтелектуальної історії України.

В народі кажуть, яблуко від яблуні далеко не падає. Тому бачиться, що родина Хропалів-Симиренків – це суспільне явище, що сприяло збереженню статусу роду. Передаються культурні цінності в родині, а рід робить ланкою культурно-історичної тяглості в українському суспільстві.

Усвідомлюємо, що, знаючи своє коріння, ми вище б тримали голови, стоячи на плечах предків, продовжуючи родинне кільце на власному шляху нашого суспільства.

Тетяна Курінна,
вчителька історії
с. Млїів на Черкащині

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Відвідини Конектикату

14 квітня Христина Козак, Головний секретар УНСоюзу, і Оксана Тритяк, Головний організатор УНСоюзу, поїхали з Ню-Джерзі до Ню-Гейвен, Конектикат, щоб зустрітися з членами УНС Округи Конектикат. Вони привезли зі собою велику кількість інформативних матеріялів УНСоюзу, книжок, найновіші числа „Свободи" і „The Ukrainian Weekly" та обширну архівну фотографічну виставку, яка віддзеркалює історію і розвиток УНСоюзу та української громади у США.

Округа Конектикат включає 8 відділів – мож ними перший відділ УНСоюзу організовано в Ню-Бритен у 1907 році. Інші відділи – це Гартфорд, організовано у 1910 році, Стемфорд – у 1913 році, Ансонія і Бріджпорт у 1916 році і Ню-Гейвен – у 1938 році.

Збори Округи, які організувала Ґлорія Горбатий, радна Головного уряду УНСоюзу і фінансовий секретар 414-го Відділу, і Марія Антонишин, голова відділу, відбулися у залі Української католицької церкви св. Михаїла у Ню-Гейвені.

Зліва: Доналд Горбатий, Марія Антонишин, Христина Козак, Ґлорія Горбатий, Оксана Тритяк, Діонізія Брочинська.

У них взяли участь численні представники УНСоюзу: Ігор Гайда, голова Округи Конектикат, Богдан Добощак, секретар 59-го Відділу, Тарас Слевінський, касир Округи, Мирослав Троян, контролер Округи, Франк Стубан, секретар 67-го Відділу, Адам Платош, фінансовий секретар 254-го Відділу, і Діонізія Брочинська, секретар 414-го Відділу.

Після Служби Божої приблизно 80 осіб оглянули архівну фотовиставку УНСоюзу, яка відбувалася у церковній залі. Там також було смачне частування, яке приготували подружжя Горбатий – Доналд і Ґлорія. Марія Антонишин привітала усіх присутніх, представивши Ґлорію Горбатий, яка опісля представила Христину Козак. Головний секретар УНСоюзу привітала усіх присутніх і коротко пояснила продукти, які УНСоюз пропонує своїм членам. Вона описала забезпеченеві продукти УНС, численні братські користі і нові пенсійні грамоти, які приносять 5,5 відс. Вона порадила усім перевірити відсотки на їхніх „IRA" контах. Нові ставки, які пропонує УНСоюз, є дуже конкурентноздатні. Вона також нагадала усім, що тут є представники УНСоюзу, які готові зустрітися з громадою і відповісти на запитання про УНСоюз, Союзівку та видання УНСоюзу – „Свободу" і „The Ukrainian Weekly".

На зустрічі з членами Округи Конектикат

Пізніше Оксана Тритяк коротко з'ясувала присутнім ролю УНСоюзу у громаді та великий інвестиційний вклад у діяспору протягом 111 років. Вона описала багато проєктів і братських привілеїв, спонзорованих УНСоюзом, та вклад мільйонів долярів для громади. Найважливіше, вона звернула увагу усіх на важливість перевірити особисті фінансові інвестиції, котрі повинні включати забезпеченеві грамоти УНСоюзу. Також згадала, що старі 500 і 1000-долярові виплачені забезпеченеві грамоти мають сьогодні дуже малу вартість, і що кожний повинен переоцінити свої забезпеченеві грамоти і підвищити до сьогоднішніх фінансових потреб. Розказала усім присутнім про нові удосконалення на Союзівці, зосереджуючи увагу на молодшому поколінні, особливо на усіх таборах та „вікендах", спрямованих до молодших дорослих. І останньо, не менш важливо, запросила усіх присутніх на З'їзд сеньйорів, який відбудеться на Союзівці у днях між 12 і 17 червня.

Під час полуденку продовжувалася розмова про УНСоюз. Х. Козак і О. Тритяк використали нагоду відповісти на ряд запитань, включно, як стати членом УНСоюзу. Щоб стати членом УНСоюзу треба придбати забезпеченеву грамоту, пенсійну грамоту, вивінувальну або перевести „IRA" конто. Передплата газети не вважається як членство в УНС. УНСоюз постійно пошукує нових членів у нашій громаді, які бажали б і відчували б потребу приналежности до установи, яка працює не тільки для членів, але також для добра громади. При кінці зустрічі відбувся виграш двох нагород – „вікенд на Союзівці" – які виграли Франк Стубан і Стефан Тарасюк.

Оксана Тритяк,
Головний організатор УНСоюзу

Річні збори 67-го Відділу

АНСОНІЯ, Кон. – 29 травня в залі церкви св. Петра і Павла відбулися річні збори 67-го Відділу УНСоюзу „Запорожська Січ". Відкрив збори відділу голова Мирослав Троян і попросив вшанувати померлих членів відділу однохвилинною мовчанкою. У біжучій каденції відділ втратив двох довголітних і працьовитих членів управи – Петра Гливу, колишнього секретаря і члена Контрольної комісії, і Дмитра Кота, заступника голови. Ця подвійна й болюча втрата відбилася на праці відділу.

Опісля звітував секретар-скарбник Ф. Стубан, який представив стан членства відділу і його фінансовий стан. М. Троян зачитав присутнім звіт своєї праці з доповненням, що як голова Контрольної комісії Відділів УНС, Округа Кон., переводив контролю діловодств і здав звіт під час загальних зборів. М. Трояна знову вибрано на голову Контрольної комісії Округи на наступний рік. Після уділення абсолюторії уступаючій управі відділу вибрано нову управу: голова – Мирослав Троян, секретар-скарбник – Ф. Стубан. Контрольна комісія: голова – Джак Липень, член – Йосиф Лябовський. Після вибору голова відділу подякував за довір'я і заохочував присутніх до активної праці для організації нових членів, пригадуючи, що вкладки в УНСоюзі є нижчі, ніж у відповідних комерційних компаніях.

Стара українська приповідка каже: „Громада – великий чоловік і разом можна далеко більше зробити, ніж можуть поодинокі особи. Тому наші люди вже давно гуртувались у братських союзах для власного добра і добра своїх родин.

Молитвою закінчено річні збори відділу.

Мирослав Троян

„Цвинтар Орлят" відкрито: Україна і Польща порозумілися

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – Це треба назвати „Чудом над Полтвою" – на зразок „Чуда над Вислою" 1920 року, коли польське військо при допомозі союзного українського, під проводом Симона Петлюри, не дало більшовикам взяти Варшаву. Цим разом українці й поляки перемогли своїх ворогів над рікою Полтва, яка пливе через Львів, нехай і десь глибоко під асфальтом і бруківкою, але пливе.

Це я про львівську подію 24 червня, коли президенти України й Польщі, разом з прерізними релігійними чинами, військовиками, гарцежами й пластунами, таки відкрили оновлене кладовище поляків, які загинули у боях за Львів 1918 року (так, того першого „Першого листопада") і в інших боях.

Що ця подія таки відбулася, було чудом, бо буквально до переддня все ще висіло на волоску, як і протягом останніх 5 років.

У світі діють сили, які дуже не хочуть українсько-польського порозуміння (як і, до речі, українсько-єврейського) і активно працюють над тим, щоб його підкопувати. Уживають для цього прерізні заходи, не останній з яких – підбурювання чесних патріотів, українців і поляків, а ті, на жаль, часто-густо клюють.

Львівський меморіял полеглим польським воїнам є добрим прикладом цього.

Так, до кінця Першої світової війни і Україна, і Польща не існували як окремі країни. Після розпаду імперій Україна й Польща самовизначилися, але Польща пішла на війну з Західньою Україною і виграла її. Тоді при тихій згоді західніх переможців Першої світової Польща присвоїла собі українські території Галичини.

Маючи Львів на своїй території, Польща побудувала на історичному Личаківському цвинтарі помпезний меморіял-некрополь воякам, які загинули, здобуваючи від українців Львів для Польщі, та в пізніших боях з совєтською Росією. Про те, що цей польський меморіял помпезний і знаходиться на території іншої держави, говорив три роки тому великий польський патріот (до речі, уродженець Львова) нині вже покійний Яцек Куронь. Тоді це кладовище вже було відновлене, але ще не відкрите, бо львів'янам не подобались пояснювальні написи про поляглих (писаних в дусі відновленої Польщі 1918 року). І ще не хотіли львів'яни відкривати польського цвинтаря, доки не буде викінчений цвинтар вояків Української Галицької Армії, запроєктований поруч з польським меморіялом, але в менших розмірах. Тоді, майже три роки тому, без президентів, українські й польські владики (і в присутності Яцека Куроня вже в колясці) разом помолились над могилами і на межі двох поховань положили хрест з лампадками. Тим часом переговори про напис на польському меморіялі тривали.

Наприкінці 2004 року в Україні відбулась Помаранчева революція, яку поляки палко підтримали. В січні цього року представники нової влади в Україні „остаточно" домовились про офіційне відкриття, в присутності двох президентів, 24 червня.

Але от – українсько-польське порозуміння невигідне недругам України. Треба затіяти якусь нову бучу. Львів'ян легко зворушити і збудити в них почуття образи, нагадуючи про події 80-річної давнини. І в половині червня, менше, як два тижні від запланованого великого відкриття меморіялу за участю двох президентів, у Львівській міській раді не вистачає голосів, щоб затвердити погоджений текст напису на меморіялі. Проти голосує, серед інших, фракція „Батьківщина" – члени партії прем'єрміністра Юлі Тимошенко, хоч сама прем'єр виступає за співпрацю з Польщею і нещодавно повернулась звідти.

Про льояльність або дисципліну українських політичних партій, усіх 120, можна писати підручники з політології. В даному випадку – пояснив мені один з редакторів „Львівської газети" Андрій Павлишин – після зміни влади до цієї партії на Львівщині переселилось чимало недавніх соціял-демократів об'єднаних (партії Віктора Медведчука і Леоніда Кравчука, яка орієнтується на російських політтехнологів).

Повторне голосування у Львівській міській раді відбулось 13 червня. Велика більшість проголосувала „за", але аж після емоційних дискусій та зачитання листа від Президента Віктора Ющенка. Деякі „батьківщинці" і „есдепеушники" на сесії кричали, що узгоджений на усіх рівнях по обидва боки кордону напис – „Тут спочиває польський жовнір, полеглий за Батьківщину" є „зрадою національних інтересів України".

Здавалось – все. Через десять днів президенти України і Польщі можуть приїжджати на урочисте відкриття.

Аж ні. У Верховній Раді у Києві, за два дні до відкриття, львівський депутат Олег Тягнибок збирає аж 239 голосів (більшість становить 226), за рекомендацію Львівській раді відмовитись від свого рішення, мовляв, Личаківський цвинтар – національна культурна спадщина, і написи на ній треба узгоджувати на рівні Києва і Верховної Ради. А хто такий Олег Тягнибок? Він був обраний львів'янами як провідник Соціял-націоналістичної партії, назва і символіка якої аж дуже нагадували ті, якими користувався Адольф Гітлер. Юрій Костенко, голова Українського Народного Руху, прийняв його до своєї фракції у Верховній Раді, а звідси депутат О. Тягнибок потрапив у бльок Віктора Ющенка „Наша Україна". Рік тому, коли тривала президентська кампанія, Олег Тягнибок пішов в Карпати і перед ветеранами Української Повстанської Армії виступив з промовою проти „москалів і жидів", про що засоби масової інформації, в тому числі й російські, з задоволенням звітували. Після того В. Ющенко викинув О. Тягнибока з фракції „Наша Україна". Муштарда по обіді. Але варто не забувати, що до Верховної Ради Олега Тягнибока послали львів'яни! Нині О. Тягнибок – позафракційний депутат, а його партія недавно змінила свою назву; тепер вона – Громадське об'єднання свободи, вже без націоналізму й соціялізму. Але зібрати 239 голосів у справі напису на львівському цвинтарі позафракційний депутат О. Тягнибок зумів, і то в той час, коли кінець сесії наближається, а Рада не може схвалити терміново потрібних Україні законопроєктів, що є передумовою її вступу до Світової організації торгівлі (СОТ). Росія, до речі, явно намагається перешкодити вступові України до СОТ цього року. Вона хоче вступити до СОТ перед Україною і вже як повноправний член – диктувати Україні передумови вступу. А ще Олег Тягнибок любить нагадувати, що він правнук галицького політичного діяча початку минулого століття – Лонгина Цегельського, таким чином – він патріот, бо ж його прадід воював проти поляків.

На щастя, через день Верховна Рада скасувала свою рекомендацію, і то аж 247 голосами, на вісім більше, ніж зібрав депутат О. Тягнибок. Чудо над Полтвою відбулось.

А щодо самого кладовища-некрополя: в половині 70-их років минулого століття совєтська влада зруйнувала його танками. Пробували зруйнувати і помпезні пілони. Надщербили їх, але не повалили. Як тільки Україна стала самостійною і Польща першою у світі визнала її такою, польська будівнича фірма відразу взялась за відновлення львівського меморіялу. А українці, зокрема львів'яни які вже десятки років святкують день Першого листопада, заднім числом взялись до встановлення меморіялу українських вояків тієї братовбивчої війни і „приліпили" його до польського. Нехай і так. Щось є.

Тим часом польські туристи масово приїжджають до Львова. Недавно, сидячи в кав'ярні біля римо-католицької катедри, протягом пиття двох чашок кави, я нарахував сім груп туристів з Польщі які заходили до катедри. Отже, поляки приїжджають до Львова і залишають там гроші. Але ніяких претензій до українських територій не виявляють.

Знову ж остаточне відкриття меморіялу на Личаківському цвинтарі – розповідав Андрій Павлишин з „Львівської газети" – заохочує поляків оновити і упорядкувати 44 поховань українських жертв війни і репресій на території Польщі, а українців – таких же 44 польських на території України. Це – частина міжурядової угоди, яка загальмувалася протягом п'яти років через текст напису про поляглих на Личакові.

Мирослава Ґонґадзе: „Хочу, щоб Україна швидше змінилася..."

Мирослава Ґонґадзе (за народженням – Петришин) народилася й виросла у Бережанах на Тернопільщині, отримала юридичну освіту у Львівському університеті, працювала в місцевих органах влади, а згодом перейшла в журналістику. В 23 роки одружилася з Георгієм Ґонґадзе. В 2001 році, після трагічної загибелі Георгія восени 2000 року, Мирослава з двома дітьми отримала політичний притулок у Сполучених Штатах. Зараз працює в українській редакції „Голосу Америки" у Вашінгтоні. Нижче вміщуємо її відповіді на запитання нашого кореспондента Петра Войцеховського.

– Мирославо, приводом для цього інтерв'ю стали нещодавні повідомлення, що Кабінет Міністрів України збирається виплатити тобі 100 тис. евро задля „дружнього врегулювання" твого позову в Европейському суді (дехто навіть написав, що ти вже й отримала ті гроші). Тобі довелося зробити офіційну заяву для преси у відповідь на такі твердження. Яка історія цього позову і чому Кабмін України порушив це питання саме зараз?

– Подаючи цей позов 16 вересня 2002 року (через два роки після вбивства Георгія), я ставила за мету спонукати українську владу у повному обсязі і до кінця розслідувати його вбивство і покарати виконавців цього злочину, замовників та посадових осіб, які своїми умисними діями або злочинною бездіяльністю перешкоджали належному розслідуванню злочину. Питання компенсації за моральні страждання потерпілим у позові не піднімається. Воно знаходиться у компетенції Европейського суду.

Лише в березні цього року Европейський суд ухвалив прийняти мій позов до розгляду. Тоді мені треба було вирішити: як бути з ним тепер, коли відбулася Помаранчева революція і прийшла нова влада? Адже позов був поданий до старої влади... Я сказала, що не буду забирати цей позов, бо вважаю принциповим, щоб на такому рівні було винесене офіційне рішення щодо винуватців злочину.

– Відомо, що Европейський суд приймає до розгляду лише невеликий відсоток позовів, які він отримує. Отже, саме вже рішення про можливість розгляду цієї справи є важливим досягненням. Як тобі вдалося цього домогтися? Самотужки чи завдяки допомозі міжнародних організацій? Наскільки важкою була боротьба?

(Закінчення на стор. 15)

З прес-релізу Европейського суду від 31 березня 2005 року про допущення до розгляду справи „Ґонґадзе проти України" (заява № 34056/02):

„Заявник скаржиться на підставі статті 2 Европейської Конвенції з прав людини, що смерть її чоловіка була наслідком насильницького зникнення, і що владні органи Держави не захистили його життя. Вона також скаржиться на підставі статті 2, що Держава не розслідувала цю справу послідовно та ефективно, і що атмосфера страху та невідомости, а також неповна та суперечлива інформація, яка надавалася в ході розслідування, примусили її залишити країну та спричинили страждання, в порушення статі 3 (заборона нелюдського та принизливого поводження). Вона також посилається на статтю 13 (право на ефективний захист). [...]

Суд вважає, що скарга порушує серйозні фактичні і правові питання, окреслені Конвенцією, визначення яких потребує розгляду справи по суті".

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Наукова спадщина Івана Мірчука зберігає свою цінність

МЮНХЕН, Німеччина. – Іван Мірчук - український філософ, культуролог, визначна постать у німецько-українських культурних і академічних зв'язках XX ст. Його праці, як українською, так і німецькою мовою, зберігають свою актуальність і сьогодні. З відновленням української державности та пожвавленням українсько-німецьких політичних і культурних взаємин, зацікавлення його науковою спадщиною поглибилося. Тому у 2001 році, з нагоди відзначення 110-ої річниці від дня народження та 40-ої річниці від дня смерти вченого в УВУ виник проєкт впорядкування і видання його неопублікованої спадщини та перевидання вибраних праць.

Завдання, перед яким став проф. д-р Микола Шафовал, директор проєкту, було складним. Ішлося про розв'язання трьох окремих комплексів питань. Перше - це зібрання праць, розкиданих по виданнях в Україні, Німеччині, Польщі, Австрії, Бельгії, Франції та Чехії в періоді від закінчення Першої світової війни до 1960-их років. Друге питання - підбір матеріялів на академічному рівні, а третє - не менш складне - фінансове забезпечення цього проєкту.

Допомогу у розв'язанні першого питання надала ціла група ентузіястів, зокрема д-р Єржі Вацек з Слов'янської бібліотеки у Празі, наукові працівники архіву Віденського університету, ентузіясти з УВУ, мгр. Галина Дирбавка та Таня Тарапацька-Шафовал, що своїми дослідами вможливили складення досить повної бібліографії творів І. Мірчука, які з'являлися в колективних виданнях або в науковій періодиці, а також зберігалися в рукописах в архівних фондах УВУ.

Директор проєкту зупинився на такій редакції українських текстів, яка б зберігала мовний кольорит часу. Німецькі тексти вирішено друкувати без суттєвих стилістичних чи правописних змін, узгіднюючи цитати з сучасними правилами. У перших працях допоміг паризький мовознавець проф. д-р Віктор Коптілов, а його слідами пішов докторант УВУ Роман Яремко, який виконав неоціненну працю заради здійснення проєкту.

Питання фінансування виглядало найважчим. Його вдалося подолати завдяки жертвенній співпраці д-ра Іванни Ратич, професора-емерита германістики відомого Ратгерс-університету та доньки проф. Івана Мірчука, з Фундацією Українського Вільного Університету у ЗСА під головуванням проф. д-ра Володимира Стойка. Досі здійснено три книжкові видання: „Напрямні української культури", „Естетика" та перше в історії української філософії двомовне видання „Пролеґеменів" І. Канта, що появилися в ювілейному році 200-ліття смерти цього філософа, їх презентація відбулася в травні 2005 року в Київському державному університеті ім. Т. Шевченка, під патронатом Інституту Гете.

Наступні видання – „Вступ до філософії", два томи „Культурологічних студій" - один українською, а другий німецькою мовами, та „Філософські студії" будуть завершені до кінця 2005 року. „Здійснення цього проєкту, – підкреслює ректор УВУ проф. д-р А. Кіпа, – буде важливим вкладом в німецько-український науково-культурний діялог та збереже для майбутніх поколінь пам'ять визначного українського філософа XX ст. Івана Мірчука".

Пресова референтура УВУ

Щедрий дар Лідії та Мирона Базарів

Родину меценатів Лідії та Мирона Базарів добре знають в Америкі. Корінням своїм родина походить з України: Лідія – з Борислава, а Мирон – з Тернополя. Вже багато років вони колекціонують твори мистецтва. Їх колекція охоплює всі жанри мистецтва від ренесансу до модернізму. Кураторами їх колекції є їх сини Володимир і Петро, які обрали собі цей фах і закінчили студії з цієї спеціяльности.

Під час Помаранчевої революції родина перебувала у Франції, де брала активну участь у вічах на підтримку України, які організувала українська громада Парижу. Лідія Базар виступила з доповіддю на підтримку Помаранчевої революції. Уся родина пильно слідкувала за подіями в Україні, вечорами всі дивились французьке телебачення, яке транслювало події з Майдану Незалежности у Києві. Саме тоді виникла думка відзначити завзятість студентів Києво- Могилянської академії в особливий спосіб, подарувати щось пам'ятне, історичне, щоб назавжди зберегти пам'ять про ці історичні події для наступних поколінь. Таким подарунком стали понад 2 тисячі картин, зокрема репродукції маляра Миколи Івасюка „В'їзд Хмельницького до Києва" (1912 р.) та автопортрет Т. Шевченка.

Перша частина картин була подарована випускникам в день вручення дипломів 28 червня 2005 року. Цей подарунок є символічною подякою академії її студентам за їх участь у такій важливій історичній події. Картини передаються до Національного університету „Києво-Могилянська академія" через Києво-Могилянську фундацію Америки. Фундація від свого імені та від імені академії дякує родині Базар за щедрий дарунок та приклад меценатства і підтримки української молоді.

Києво-Могилянська фундація Америки

Не можна звикати до ран поділу...

ЛЬВІВ. – Відкриття Інституту екуменічних студій (ІЕС) при Українському Католицькому університеті – це продовження пошуків шляху до єдности Церков, які були виявлені в чотирьох днях – від 11 до 15 червня – під час інавґурації ІЕС, зокрема під час конференції „Дружба як екуменічна цінність“, яку відкрив Апостольський нунцій в Україні Архиєпископ д-р Іван Юркович.

ІЕС був започаткований у 2004 році. Його завдання – досліджувати питання християнської єдности. Президент ІЕС – митрофорний протоєрей д-р Іван Дацько, директор – д-р Антуан Аржаковський. Члени почесної ради ІЕС – Архиєпископ УПЦ (США) Антоній Щерба, паризький епископ-помічник П'єр д'Орнеляс, д-р Конрад Райзер – колишній генеральний секретар Всесвітньої Ради Церков, та Верховний Архиєпископ УГКЦ Любомир кардинал Гузар. Серед закордонних партнерів ІЕС – Екуменічний інститут в Патеборні (Німеччина), Екуменічний інститут у Босе (Швайцарія), Католицький університет у Ліоні, Католицький університет Америки тощо.

У конференції взяло участь близько 300 учасників. Серед доповідачів – визначні церковні діячі, науковці, представники екуменічного руху, як от Костянтин Сіґов – професор Національного університету „Києво-Могилянська академія“, о. д-р Петро Октаба – ректор Інституту св. Томи Аквінського (Київ), Архиєпископ Ігор Ісіченко – ректор колеґії Патріярха Мстислава (Харків), о. д-р Юрій Аввакумов (Мюнхен), Архиєпископ УПЦ (США) Антоній Щерба, професор Конрад Райзер – колишній Генеральний секретар Всесвітньої ради Церков, та багато інших.Назагал було більше сорока гостей з США, Канади, Франції, Бельгії, Польщі, Швайцарії, Італії, України. На думку директора інституту д-ра Антуана Аржаковського, те, що конференція була дуже продуктивною – як з огляду на цікаві пропозиції та думки, висловлені на ній, так і з огляду на атмосферу дружби,– треба завдячувати УГКЦ та Патріярхові Любомирові Гузареві та УКУ та його ректорові о. д-ру Борисові Ґудзякові“.

У контексті урочистостей з приводу інавґурації ІЕС відбулося також заснування Українського Християнського Академічного Товариства (УХАТ). Власне воно має бути тим постійним місцем зустрічі представників різних академічних спільнот, для обговорення різноманітних пропозицій та проєктів ІЕС. Партнерами у заснуванні цього Товариства виступили Центр европейських гуманітраних досліджень НаУКМА, УКУ, Інститут Святого Томи Аквінського, Харківська колеґія Патріярха Мстислава, відроджена Студійна група Київської Церкви, ЛНУ ім. І Франка, поодинокі науковці, що належать до різних конфесій України. Завдання УХАТ – провадити інтердисциплінарні академічні дослідження питань Київської Церкви, а також зв'язків між еклезіологією та антропологією, проводити відкритий діялог в любові та в повазі одне до одного.

На початку інавґурації ІЕС відбулося дві знакові події, які вказують на напрямні пошуків та сподівань ІЕС.

У неділю, 12 червня, учасники конференції взяли участь у презентації товариства „Віра і світло“, в якому християнську спільноту творять особи неповносправні та їх друзі. Дух приязні, радости, взаємної любови, що твориться серед членів цієї спільноти, складає своєрідну модель екуменізму, розвивати яку має намір ІЕС.

Другою знаковою подією інавґурації ІЕС стало презентація книжки „Революція Духу“, у якій через фотографії та тексти виявляються духовні аспекти Помаранчевої революції у грудні 2004 р. Саме ця подія, яка продемонструвала велике бажання українських християн – православних, католиків і протестантів – об'єднатися на політичному, національному та релігійному рівнях, вказує на велику потенцію України в пошуку церковної єдности.

Патріярх Любомир запропонував ІЕС випрацювати катехизис екуменізму, в якому було б у дуже простій і доступній для всіх людей формі викладені ті завдання і цілі, які стоять перед Церквами у досягненні їхньої єдности.

Під час конференції виступали професор Університету в Лювені Петер де Мей, д-р Конрад Рейзер, о. д-р Аввакумов, д-р Михайло Петрович, Владика Ігор Ісіченко та д-р Андрій Юраш, Архиєпископ Антоній Щерба „Відчуженість можна подолати лише в особистій зустрічі. Не можна досягти побудови екуменічної довіри через доповіді, декларації чи рекомендації, а лише через прямий контакт між людськими особами, – говорив зокрема д-р К. Райзер. – Лише коли те, що вважається невідомим і чужим, тобто інша Церква, конфесія, культура тощо набуває матеріяльних обрисів в історіях людського життя, коли стереотипи, тобто „уніяти“, „протестанти“, „секти“ перетворюються на осіб з ім'ям, обличчям та історією життя, лише тоді можна встановити зв'язки між відомим і тим, що досі невідоме, які можуть пробудити довіру“.

Україна є природною геополітичною територією, де стрічаються Схід і Захід і де здійснювалися впродовж історії дуже конкретні екуменічні почини, наслідки яких ми відчуваємо й сьогодні, – говорить президент ІЕС о. д-р Іван Дацько. – А той факт, що на цій території впродовж 70 років минулого століття Церква була переслідувана, а державою керували войовничі атеїсти, які поборювали все церковне і релігійне, призвів до відчуження християн між собою і до поглиблення неґативних стереотипів та прірв, які існували чи існують у серцях синів і дочок ще поділеної сьогодні Київської Церкви...“.

Докладніша інформація про УКУ англійською та українською мовами – на університетській вебсторінці www.ucu.edu.ua.

Читачі також можуть звернутися до Української Католицької Освітньої Фундації: Ukrainian Catholic Education Foundation, 2247 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622; тел. (773) 235-8462; електронна пошта ucef@ucef.org; сторінка в інтернеті www.ucef.org.

Петро Дідула

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Липень 2005 р., ч. 59

Десять подорожей в Україну

Старанням Ліги українських меценатів, яка щорічно влаштовує конкурси української мови в Україні, вийшла в світ друком у видавництві „Ярославів вал" книга Лесі Богуславець (Лесі Ткач) „На прощу до рідної землі". Леся Богуславець, дочка відомого письменника й мовознавця Дмитра Нитченка, є автором шести книг. З 1978 року вона працює в українському відділі державної радіостанції Австралії в Мельбурні, де готує і передає програми українською мовою. Тепер вона керує українським відділом.

Книга містить довші описи десяти її подорожей в Україну та коротші описи – в Нову Зеляндію, Північну Австралію, Італію та Китай. Розпочала вона відвідувати Україну, коли багато з нас боялися туди їхати. Вона, не дивлячись на те, що її батько написав багато статтей та видав ряд книг про русифіцію, заслання та розстріли українських письменників й поетів (та й вона у своїх програмах не гладила комуністичну владу по голівці), відважилася аж тричі бути в Україні в 1982, 84 та 87 роках. А повернувшись, писала репортажі в пресі та говорила у радіопрограмах про дійсне, не рожеве, без прикрашування, життя в Україні та про свій побут та „опіку" над нею під час подорожей.

Всі подорожі в Україну вона провела сама або з кимось з своїх дітей, сестрою, кумою, в 1991 році з батьком. Відколи Україна стала незалежною державою, приїздила на запрошення Спілки письменників України й разом з спілчанами їздила в різні міста на відзначення свят Тараса Шевченка чи з якоїсь іншої нагоди. В книзі вона описує своє перебування в Києві, Полтаві, Харкові, Вінниці, Черкасах, Запоріжжі, Хортиці, Умані, Острозі, Каневі, Моринцях, Керелівці, Ялті, Львові, Івано-Франківську, Чернівцях, Яремчі, на Луганщині, Гуцульщині, в Карпатах, інших містах і селах України.

Коротко вона згадує про свої відвідини Нового Ульму в Німеччині, де вона закінчила шосту клясу гімназії, та згадує своїх учителів.

Книга репортажів цікава не лише для читачів в діяспорі, які не мали змоги бути в багатьох описаних містах, але й для людей України. Вона описує ставлення до таких, як вона, за „добрих комуністичних часів", коли й „ковбаса була дешева і був порядок", за якими ще багато плаче й тепер, та які сталися зміни (та чи сталися вони) в Україні. За часи незалежности України вона була в Україні сім разів, й репортажі з тих подорожей подані в книзі. Цю цікаву книгу, яка має 400 сторінок, в твердій оправі, з багатьма фотографіями, можна придбати за 15 долярів США, надсилаючи чек на адресу Фундації.

Дякуємо!

Від часу появи останнього числа сторінки Фундації прислали пожертви такі особи: по 200 дол. – **Ніна Косовська** та **Людмила Доброноженко** в першу річницю відходу у вічність її дорогого чоловіка Петра Доброноженка; по 100 дол. – **Святослав Котляр** для студії молоді Миргороду, **Михайло Коргун** та **Віктор Мартиненко;** по 20 англійських фунтів – **Михайло Пишненко** та **Олександер Козюберда.**

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям і просить й далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла й далі допомагати Україні в закріпленні своєї незалежности. Пожертви на Фундацію є звільнені від федерального податку в США.

В Фундації можна придбати видані чи фінансовані Фундацією в Україні такі книжки Леоніда Бойка „Подвижник духу" (15 дол.) про талановитого письменника-страдника, який багато років поневірявся на засланні – Бориса Антоненка-Давидовича та „З когорти одержимих" (20 дол.), „Український голокост" том 2-ий Є. Мицика (20 дол.), „Страта голодом" Семена Старова (12 дол.), „Збірник на пошану бандуриста й композитора Григорія Китастого" (15 дол.), „Вінниця – злочин без кари" (15 дол.), „Революційна стихія – Зимовий похід 1919-20 рр." Юрка Тютюнника та ін. Ціна в долярах США.

Дописи і листи до сторінки Фундації імені І. Багряного просимо слати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights,
IL 60005 USA
Сторінку редагує
Олексій Коновал

На дорогах пам'яті

Більшості народів властивий – у тій чи іншій формі – культ предків як основа пам'яті роду та запорука історичного буття етносу. Тут культ і культура нероздільні; культура пошанування предків включає в себе глибоко символічні ритуали поховання та догляду за могилою. У деяких народів є святі місця національної пам'яті – пантеони визначних людей, якими народ гордиться. І майже в усіх є, сказати б, пантеони віртуальні – певний усталений у суспільній свідомості й увічнений на писемних „скрижалях" корпус імен таких пам'ятних для народу особистостей. У нас немає такого незаперечного загальнонаціонального кодексу.

Не можна сказати, що наш народ не шанував своїх героїв. Ні, він оспівував їх у піснях і думах, переказував легенди про них. Але чужі держави, під владою яких він перебував століттями, все робили для того, щоб позбавити його власної історичної пам'яті, або перекрутити її, або вщепити накинену. І досягали в цьому успіхів. З тяжким болем писала колись Леся Українка:

Народ мій, мов дитя, сліпеє зроду,
Ніколи сонця правди не видав.
За ворогів іде в огонь і воду,
Катам своїх поводирів віддав.

Ще й досі по всій Україні височіють пам'ятники великим і малим катам нашого народу. Ще й досі не знаємо могил багатьох його героїв і достойніших синів та дочок, а деяких і ніколи вже не взнаємо.

А могили ті розкидані по всьому світові – так складалася історична доля народу. І далеко не скрізь вони ідентифіковані (якщо і збереглися), далеко не скрізь упорядковані й пошановані. Виняток становлять деякі осередки української діяспори на Заході, наприклад, український цвинтар у Бавнд-Бруку (США) – свого роду льокальний пантеон українства. Догляду й пошанівку потребують усі могили – це важливий складник загальної культури нації. Коли ж ідеться про могили тих, хто залишив тривалий слід в історії нації, культурі, мистецтві, то пошанування їх – це ще й акт самоповаги, самовизнання й самоствердження нації, її консолідації.

Один з кроків у цьому напрямку – каталогізація поховань визначних людей. Знаний письменник Віктор Жадько, автор відомого ілюстрованого довідника „Байковий некрополь" (2004) самотужки не тільки підхопив цю естафету, а й запропонував набагато ширший проєкт. Підготовлений такого роду видання – перше не лише в Україні, адже охоплює поховання відомих українців як на території нашої держави та країн СНД, так і на кладовищах закордоння. Письменник В. Жадько вказує дату й місце народження та смерти, стислий життєпис небіжчика, опис і точні координати місця поховання, прижиттєве фото та могили (якщо вона збереглася), інші найнеобхідніші відомості. Автор досліджує поховальні звичаї українського народу. Це й буде своєрідний „Некрополь визначних українців" (маються на увазі – цілком слушно – ті, кого дала світові українська земля, незалежно від національности й від того, куди їх закинула доля).

Зрозуміло, тут роботи – не на один рік. Але успішний її початок уже бачимо, й кожний розуміє, скільки це забирає сил та потребує мужности, копіткої архівної праці зі збирання матеріялів, фотографування могил у різних куточках світу, уточнення довідкової інформації, але головне – благородну справу робить для незалежної України письменник В. Жадько. То ж допомагаймо йому. Адже це наша спільна справа.

Іван Дзюба,
академік, Київ

Звернення в справі „Українського некрополя"

Науковий довідник „Український некрополь", що нещодавно вийшов у світ за часткового сприяння Фундації імені І. Багряного, – перше видання в Україні, в якому започатковано облік місць поховання та дані про видатних особистостей, які багато зробили для України – вчених, митців, літераторів, лікарів, відомих політичних і громадських діячів, що навіки спочили за межами держави, і, звісно, в Україні. Це – 352 сторінки тексту, близько 1000 персоналіїв та стільки ж фотографій надгробників з могил відомих українців, які спочивають вічним сном на кладовищах багатьох країн. Такого дослідження українське некрополезнавство ще не знало. Використано архівні джерела з історії України, досліджено пам'ятки культури історичних поховань співвітчизників в інших країнах світу, де знайдено документальні свідчення про великих українців, їхню славну працю задля Батьківщини, історія кладовищ. Довідник розрахований на широкого читача, науковців, краєзнавців, викладачів, студентів, учнів середніх шкіл і ліцеїстів.

Звертаюся до представників української діяспори: я збираюся відкрити Міжнародний благодійний фонд „Український некрополь", який мав би своїх представників та відділення скрізь, де живуть співвітчизники. Фонд має на меті започаткувати своє видання, скажімо – „Український некрополь" чи „Діяспора" та видавництво, що дасть можливість розповідати про долю українців, їхній родовід, досягнення, ненадруковані праці, вести на сторінках листування, розповідати про події, життя та уподобання молоді, всіх верств українського населення тощо. Буду вдячний, якщо відгукнуться всі, хто перейнявся даною проблемою, зі своїми пропозиціями та побажаннями. Звісно, без фінансової підтримки не обійтися. Чекаю пропозицій, побажань.

Надсилати листи та замовити видання – „Байковий некрополь" і „Український некрополь" можна за адресою: вул. О. Шмідта, 33. Київ 04107, Ukraine. Тел.: (380-44) 213-3994, факс (380-44) 244-7265, Електронна пошта: pasha@uni.net.ua

Віктор Жадько,
професор, Київ

Мирослава Гонгадзе...

(Закінчення зі стор. 9)

– Мій позов та обставини, яких він стосується, досить чіткі й зрозумілі. Те, що ця справа належить до компетенції Европейського суду, не може викликати сумнівів. Звичайно, допомогло також те, що ця справа добре відома в Раді Европи. Частково – завдяки тому, що я всі чотири роки активно спілкувалася з її посадовцями – з головою Комітету з прав людини, з головою Парляментської Асамблеї РЕ, з його заступниками... Тобто справді лобіювала – тільки не свій позов, а інтереси розслідування цієї справи, домагаючись, шоб її справді розслідували. Що стосується підтримки з боку міжнародних організацій – це, в першу чергу, були фонд „Відкрите суспільство" Сороса, котрий частково оплачує послуги адвоката, а також Інститут масової інформації в Україні – він з самого початку надав мені юридичну допомогу та знайшов адвоката.

– Чому і як з'явилася пропозиція про „дружнє врегулювання" та гроші від уряду Ю. Тимошенко?

– Процедура Европейського суду передбачає, що перш ніж розпочати судове слухання, сторони мають можливість провести переговори про „мирову угоду" - але тільки через посередництво суду. Я підписувала зобов'язання перед судом зберігати конфіденційність процесу. В разі порушення правил вони могли б просто зняти справу з розгляду. Лише зараз, після того, як я надіслала до суду офіційну відмову від „мирової," я вже можу про це говорити. А спочатку, коли Міністерство юстиції України прислало пропозицію на ведення переговорів про „мирову," я подумала, що проявлю добру волю і спробую такі переговори розпочати... Але для мене було принципово важливим, щоб держава визнала свою вину, і щоб влада зобов'язалася покарати замовників і виконавців цього злочину. Коли я вписала це в умови визнання вини, то отримала відповідь, що вони не готові до цього, і що розслідування злочину вже означає майбутнє покарання – тобто вони не хотіли вписувати це як зобов'язання. І в той же час з'явилась інформація, що Кабінет міністрів пропонує мені ті гроші в обмін на відмову від подальших претензій... Мене здивувало, що це сталося в один і той же час! Тому я зазначила в заяві (її, на жаль, процитували лише деякі українські видання), що оприлюднення будь-якої інформації з цього питання може трактуватись як тиск і вияв неповаги до суду. Якщо ж український уряд справді бажає якнайшвидшого врегулювання суперечки в Европейському суді, то найліпшим шляхом до цього буде виконання Президентом та урядом України взятих на себе зобов'язань повного розкриття вбивства мого чоловіка, покарання виконавців та замовників злочину.

– Що буде далі в цьому процесі?

– Тепер справа має перейти на стадію судового слухання. Коли це буде, сказати тяжко, оскільки там діє бюрократична машина, але мій адвокат каже, що рішення у цій справі можуть ухвалити досить швидко.

– Чи можуть наслідувати твій приклад інші наші співвітчизники – в кого теж було вбито чоловіка або дитину, і вони тепер марно намагаються отримати від українського уряду якусь компенсацію?

– Можуть і повинні! Шлях до Европейського суду насправді не дуже легкий, бо там треба довести, що в твоїй справі вичерпано можливості внутрішнього судочинства. В моєму випадку – я декілька разів подавала позови, пройшла дві судові інстанції в Україні, і тому мала підстави звернутися до Европейського суду. В принципі, кожна людина, права якої порушено, повинна це робити. Багато хто каже: „Ось, ми не можемо нічого добитися!". Люди втрачають бажання, наснагу добиватися правди. Але це треба робити. В кожній такій справі мусить бути хтось, кому це болить. Мені це болить, і це болить мамі Георгія. Більше нікого це не стосується. Я зараз роблю ці зусилля, перш за все, не для себе - а для того, щоб такі люди, які втрачають віру, що можна добитися справедливости, знову її здобули. Якщо в кожній справі, в кожній родині знайдеться така людина, яка буде йти до кінця, то ми зможемо навчити владу поважати наші права і самі навчимось поважати себе. Це дуже важливо, щоб люди повірили в себе й навчилися поважати себе.

– Стосовно справи Георгія в Україні останнім часом з'являється все більше сенсаційних версій – про причетність до неї різних закордонних кіл, а також таємничих постатей в оточенні Ющенка... Якої ти думки про теперішній хід розслідування?

– Мені не подобаються останні заяви Генерального прокурора та влади. Заяви про те, що справу розкрито, є передчасні. Як на мене, вони лише свідчать про бажання якомога швидше спекатися цієї справи. Коли я була в Україні минулого квітня, Президент і Генеральний прокурор погоджувалися зі мною, що не можна передавати справу до суду без звинувачення замовників цього злочину. Пройшло півтора місяці – і Генеральний прокурор заявляє, що передасть справу до суду в липні, не тільки не згадавши замовників, а й не зробивши експертизу тіла, плівок, не допитавши Мельниченка... Все це принципово важливі кроки, без яких не можна казати, що розслідування завершене.

– Якщо не доводять справу до кінця – це тому, що не можуть (бракує професійности), або не хочуть (бракує бажання)... Твоя думка?

– Складне питання. Віктор Андрійович мене переконував, що в його інтересах все це завершити, і він буде йти до кінця, і покарає всіх злочинців... Але з загального настрою інших, і з того, в якому контексті Президент це говорив, я розумію, що він не має достатньої інформації про все, що відбувається; вглядає, що є хтось, хто не хоче цього робити. Там іде складна політична гра. Я побоююсь, що хтось все ж таки давав якісь гарантії колишньому президентові, і це насправді дуже засмучує. Бо тут дійсно йдеться про довіру до влади. Якщо цю справу не буде доведено до викриття замовників вбивства Георгія, то цій владі – навіть цій новій - не можна буде довіряти, на жаль...

– Ти нещодавно повернулася з України. Відвідала її вперше за чотири роки... Які були твої очікування від цієї поїздки, і наскільки вони справдилися?

– Я їхала, щоб побачити, наскільки Україна змінилась, і що там зараз відбувається. Їхала додому через чотири роки після того, як змушено звідти виїхала. Це було емоційно важко. Коли на летовищі мене зустріли всі ті люди, 10 телекамер – я просто розплакалася; не знала, куди себе подіти.

Я задоволена з поїздки, тому що зрозуміла, в якому стані знаходиться зараз суспільство. Найбільша зміна – змінився дух людей; вони зрозуміли, хоч і не до кінця, що можуть боротися за свої права. Люди відчули себе господарями своєї країни – це принципова зміна. З іншого боку, суспільство живе тими ж проблемами та уявленнями, що й раніше. Мені не сподобалось, що Україна почуває себе ніби островом в европейському морі. Люди настільки пов'язані своїми особистими проблемами, що не бачать решти світу. Мені хотілося б, щоб вони відкрилися, відкрили світ для себе.

– Наскільки, з твоєї точки зору, змінилося становище журналістів? Хтось сказав недавно, що їм досі бракує внутрішньої свободи, хоча вже й відпустили ланцюг... Твоє враження?

– Мені здається, що зараз в українських журналістів період такої безконтрольної свободи; вони можуть говорити й писати все, що хочуть, але їм часто бракує професіоналізму... Наприклад, один телеведучий, що колись працював ще разом з Георгієм, мені казав: таке відчуття, ніби знову 1996 рік, коли все дозволено – але не маю з ким порадитись, чи правильно я розумію ті чи інші процеси...Тобто є потреба почути сторонню думку, порівняти зі своєю. На жаль, наші журналісти часто роблять висновки не з конкретних фактів, а з того, що вони думають з приводу фактів, грунтуються на своїх уявленнях...

– А чи відчула ти, перебуваючи в Україні, що сама змінилася, стала дивитися на все „американськими" очима?

– Коли ми стаємо дорослими, ми інакше дивимось на те, що вже бачили в дитинстві. Тобто, на сприйняття навіть знайомих речей звісно впливає набутий новий досвід. Але я не відчуваю, що стала чи стаю американкою. Радше – відчуваю, що я стала людиною світу. Так, новий досвід передбачає відповідні категорії мислення і поведінки. Наприклад, деякі мої друзі сказали, що я забагато усміхаюсь; або що в мене дуже незалежна позиція... Але ж я вела себе так, як поводжусь щодня.

– Ти якось говорила в одному інтерв'ю, що, можливо, братимеш участь в українській політиці... Такі пляни залишаються на думці?

– Я казала, що мене цікавлять політика та дипломатія як сфери діяльности, і я сподіваюсь реалізувати себе в майбутньому в одній з цих сфер. Не можу сказати зараз конкретно, що робитиму, куди піду, чи буду колись кандидувати на виборах... Покищо все це абсолютно невизначене; але це в загальних рисах дві області, які мене цікавлять. А покищо я працюю в журналістиці і вважаю, що роблю корисну роботу.

– Чим наповнене твоє життя сьогодні? Що ти вважаєш своїм найбільшим досягненням за роки, проведені в Америці?

– Більшість мого часу зараз відбирає щоденна праця в „Голосі Америки". Я веду щоденну програму в живому етері, готую різні інформаційні матеріяли... Вважаю великим особистим здобутком те, що змогла реалізувати себе у цій країні як професіонал, що виконую роботу, яку люблю, і що мене запрошують виступати перед університетськими та іншими авдиторіями як експерта ...

– Чого ти очікуєш від завтрашнього дня? Чи є в тебе особливий великий задум чи мрія?

– Очікую завершення цієї частини свого життя; тяжко думати про подальші пляни, поки не завершиться ця справа, поки я не виконала поставлене перед собою зобов'язання... А взагалі чого я дуже хочу – це щоб Україна швидше змінилася. Коли їхала – думала весь час: як я привезу туди своїх дітей, як вони будуть себе там почувати... Я хочу, щоб швидше сталось так, щоб вони себе почували там вільно, почували себе вдома. І якраз працюючи тут, в „Голосі Америки", я й намагаюсь всім тим, що я тут роблю, відкрити людям очі - щоб знову ж таки вони відчули себе вільніше і стали більш відкритими для світу. Якщо це станеться, то я буду вважати, що виконала свою місію...

З програми „Іду на ви" телеканалу „1+1" українського телебачення від 18 квітня 2005 року:

Ведуча: *Нам подзвонило 4842 глядачів. Імена замовників вважають основною перепоною на шляху розкриття цього вбивства 80.2 відсотка, і лише 19.8 відсотка вважають, що основна перепона – це відсутність доказів. (Звертаючись до Мирослави Гонгадзе): що ви про це думаєте?*

М. Ґонґадзе: *Мене страшить це. Тому що після всього, що сталося в Україні – після Помаранчевої революції, після того, що люди не вірили, що цю владу не можна змінити, і вони її змінили – вони кажуть, що є отакі причини на заваді. Вони повинні вірити, що це можливо! Якщо будемо вірити, що це можливо – ми це зробимо, всі разом, тому що це потрібно не мені чи вам – всім нам разом потрібно завершити цю справу. Тільки тоді повернеться довіра до влади, це принципова річ!*

З програми „Іду на ви" телеканалу „1+1" українського телебачення від 18 квітня 2005 року:

В'ячеслав Піховшек: *Ніхто не може мені переконливо розказати про мотив убивства [Георгія Ґонґадзе]. Я не можу для себе психологічно уявити, щоб Кучма щось подібне міг зробити...*

М. Ґонґадзе: *Почекайте – мене не цікавить – „я можу уявити чи не можу". Я чую голос, який замовляє знищити мого чоловіка. Чому я повинна уявляти чи не уявляти? Я цей голос чую. Мене не цікавить, який в нього був мотив. Я знаю, що він це зробив, і я знаю, що Кравченко виконував цей наказ. Це все! Які в нього мотиви – давайте його запитаєм, а не будемо уявляти, які в нього були мотиви чи їх не було.*

МОВА ПРО МОВУ

Українська мова - в „Голосі Америки"

З великою цікавістю стежу за рубрикою в „Свободі" „Мова про мову", однак уже протягом довгого часу не зустрічав у ній коментарів щодо вживання української мови у програмах міжнародних станцій „Голос Америки", радіо „Свобода", Бі-Бі-Сі, „Німецька Хвиля" та інших. Як колишній продюсер „Голосу Америки" (впродовж трьох десятків років), я не можу позбутися старої звички майже регулярно слухати українські програми на тих станціях на моєму професійному приймачі фірми „Кенвуд".

Тому хочу з читачами рубрики про мову поділитися моїми спостереженнями стосовно мовної практики тільки однієї радіостанції, в якій я пропрацював багато років, на діяльність якої вживаються фонди з бюджету наших федеральних податків, і тим самим ми маємо право та обов'язок, як громадяни цієї країни, висловлювати свої зауваження та поради.

Тому 14 січня 2004 року я звернувся до теперішнього керівника українського відділу „Голосу Америки", Ліда Руденс, з листом, в якому подав приклади вимови дикторами програм різних географічних назв та чужих прізвищ, які на думку „Свободи", на мою думку, і „за мовною традицією мають йти за транскрипцією, за фонетикою, тобто писати чуже слово так, як воно звучить в оригінальній мові"...

Інакше чуємо в радіопрограмах „Голосу Америки" українською мовою. Для прикладу: *Мічіган, Лас-Вегас, Гаяна, Гамбія, Уганда* та інші.

В цьому самому листі звертаю увагу, що багато журналістів і видань в Україні, як от журнал „Критика", православна газета за редакцією Є. Сверстюка „Наша Віра" та багато інших „вже перейшли на змодифікований Харківський правопис, не чекаючи нововузгодженого правопису, але відкинувши старий, совєтський".

Я вислав для Л. Руденс копію сторінок нового англоукраїнського словника, купленого мною у Львові в кінці минулого року, в якому подано правильну транскрипцію і вимову чужих назв.

Наприкінці листа я висловив свою думку, „що не в інтересі Сполучених Штатів зберігати старі комуно-совєтські звички в Україні, тим більше українському відділові – прищеплювати собі ярлик русифікатора!".

Більш як пів року пізніше дістаю відповідь від керівника українського відділу, в якій Л. Руденс правильно стверджує, що „мова – це плазма. Зокрема вона важлива для українських засобів масової інформації – з уваги на трагічну історію цієї мови". Кінчаючи коротенького приватного листа, вона пише: „З нетерпінням чекаємо на обіцяний нам Олександром Пономаревим новий правопис".

Від часу отримання цього листа я далі за старою звичкою, майже регулярно, слухаю українські програми „Голосу Америки" (ГА) принаймні раз в день. І за цей час занотував наступні приклади хибної вимови чужих назв та імен у програмах. Нижче пропоную приклади цих хиб:

Хамер, голосіф, штатіф, розповіф, виборіф, ефір, Гвантанамо та Гонгадзе, при цьому співробітниця у програмі „Час-тайм" М. Ґонґадзе називає себе – *Ґонґадзе, волунтер*, замість *доброволець*, „... *і в конгресі, і в Сенаті*" замість „*і в Палаті репрезентантів, і в Сенаті", Ганс Блікс, Ґенрі Ґрунвальд, Геральд, Блер Хавз, лорд Хаттон, Хонда, Гонзалес, Нігер, Нігерія, сенатор Лугар*, вбитий політик *Лівану Харірі, Гардієн, Оклахома, Рейген, Глоуб енд Мейл, гангстер, Ґеральд трибюн, держдеп*, замість Державний Департамент, англійські слова „*автофани*" та „*гайвей*", *Газа*, „*фокусує увагу*", замість *зосереджує увагу, Копенгаген, митець, Девид Голост (David Golost)* – кореспондент „Голосу Америки". Ще англійські слова: *кілер, хакер, файли*. Відмінки: „*вісімдесять два відсотка*", „*два радара*".

Також дуже часто трапляється, коли ведучий програми у вступі до репортажу іншого диктора вимовляє імена в один спосіб, а диктор в репортажі – в інший.

Все це, на мою думку, є наслідком неефективного редакторського нагляду над матеріялами, які транслюються, та мовної дисципліни і культури окремих дикторів. Пригадую, що в часи моєї праці у відділі перед кожною програмою редактор (мовознавці П. Ковалів, П. Одарченко, письменниця Л. Івченко), диктори та продюсер мали остаточну репетицію, де граматика, вимова чужих назв та імен остаточно узгоджувалася і згадувані вище курйози на програмах ніколи не траплялися.

Для об'єктивности годиться ствердити, що інші міжнародні радіостанції – „Свобода", Бі-Бі-Сі та „Німецька хвиля" мають ті самі проблеми. Крім того, майже всі вони грішать неймовірно швидким темпом читання, яке на коротких хвилях, та часом при несприятливих атмосферних умовах, часто стає нерозбірливим. І як може російськомовний слухач в Україні, маючи бажання та добру волю удосконалити свої знання української мови, довіряти такому не вповні досконалому професійному мовленню?

Цікаво буде в цій справі почути думку редакції, яка, майже як правило, в кінці матеріялів на мовні проблеми дає свою оцінку. Ще бажаннішим було б, щоб наші мовознавці висловили свої думки в цій справі, як також і слухачі програм „Голосу Америки" та інших українських радіомовлень.

Півгодинну програму „Голос Америки" українською мовою можна найкраще чути тут, в Америці, о год. 4-ій по полудні на частоті 11,840 кілогерців в діяпазоні 25 метрів, від понеділка до п'ятниці. В суботу і неділю на тій самій частоті є тільки 15-хвилинна програма „Час-тайм".

Степан Максимюк,
Сілвер Спрінґ, Меріленд

Від редакції:
Оскільки тема вимови вимагає спеціяльної розмови, плянуємо продовжити її в нашому наступному розділі „Мова про мову".

Олександер Пономарів: *„Треба говорити українською мовою так, щоб люди боялися відповідати тобі не українською"*

Професора Олександра Пономарева знають не лише філологи, а й всі студенти-журналісти Київського державного університету, яких він багато років вчить шанувати рідне. І з успіхом. Нещодавно він вразив усіх присутніх на презентації в Києво-Могилянській академії. Слухаючи його гострі, мов лезо, слова й споглядаючи ексцентричну й водночас шляхетну поставу, подумалось: „Ось такими маємо бути всі ми, й нас поважатиме не лише Донецьк і Одеса, а й увесь світ". Під час виступу професора Пономарева оплески й регіт не вщухали.

І це – диво, адже відбувалось усе на презентації наукової праці „Українська мова в XX сторіччі: історія лінгвоциду". Професіонал не може бути нудним. Адже наука – весела річ, стверджував один видатний філолог і філософ з польським корінням. Надаючи слово професорові Олександрові Пономареву, інший професор – завідувач катедри української літератури НаУКМА Володимир Панченко зробив це так: „Запрошується добродій Пономарів, оскільки радянські мовознавці стверджували, що навіть це слово „добродій" не має права на існування, бо так звертаються один до одного українські буржуазні націоналісти". Але що ж сказав професор Пономарів такого, що розворушило й флегматиків?

– У московській імперії радянських часів українській мові було гірше, ніж в імперії царській. За царату її просто забороняли, але все одно весь український народ на всіх своїх етнічних теренах розмовляв українською мовою. У радянські часи почали навіть казати, які слова – українські, а які – ні. Можна згадати цілий список людей: Микола Шамота, Іван Білодід, Віталій Русанівський, Світлана Єрмоленко і так далі. Більшість їх, слава Богу, вже пішла на той світ, але деякі ще залишилися і продовжують і каламутити воду, продовжують і досі нас вчити. Згадується Марія Михайлівна Тарасюк, – це псевдонім Віталія Русанівського, який громив, обзивав останніми словами Юрія Шевельова і всю українську інтеліґенцію за кордоном.

Потім, на початку нашої незалежности, вони – ці радянські „мовознавці" - трохи принишкли і не змогли перешкодити обранню Шевельова академіком Національної Академії Наук України? А потім вони підвели голову, і тепер продовжують те саме. Ви тільки подивіться, що робила Єрмоленко в 60-70-их роках! Громила мову перекладачів – Євгена Поповича, інших, громила Миколу Лукаша і Григорія Кочура, не називаючи прізвищ, бо трошки соромилась. Й ось вони й досі залишилися – Русанівський з Єрмоленко – і створюють правописну комісію. Колись я на святкуванні 80-річчя Ніни Тоцької сказав, що мав честь бути з цією видатною фонетисткою сучасної України в одній правописній комісії і мав честь бути вигнаним звідти разом з нею. Тепер Русанівський створив нову комісію, чи переробив її. Це знову: академік-археолог Толочко – „відомий український мовознавець", академік історії КПРС Іван Курас, академік наукового комунізму Василь Кремень тощо. Можна собі уявити, який правопис вони обстоюють і за що вони борються. Коли мені треба було знайти докази щодо передання грецьких слів українською, я перечитав усі рукописи Лесі Українки. Наприклад, її рукою написано: „Діється в Коринті". І там є такі рядки: „Навчитись мовчки доброї вимови, того б не подолав і Демостен". Повиправляли 1933 року на Коринф і Демосфен. І тепер вони – такі ж самі – залишаються.

Я дивуюся, замість того, щоб покаятися за свої злочини перед українською мовою і перед українським народом, вони й досі чомусь керують українським мовознавством – Віталій Русанівський і Світлана Єрмоленко. А інтелігенція або мовчить, або й виступає й проти наших пропозицій. Вибачте, я називаю всі прізвища. Наприклад, лавреат Шевченківської премії, якого я дуже шаную, Микола Шудря, коли його залучили до обговорення правопису, каже: „Та це ж як його введуть, порушаться рими...". Та рими порушувались навпаки, після 1933 року. Бо коли Микола Зеров писав: „Класична пластика і контур строгий, І логіки залізна течія. Оце твоя, поезія, дорога, де Конт де Лілль, Жозе Ередія...". Ередія й „течія" римувалось. Потім почали писати Ередіа. У Зерова ж таки слово „міт" не виправлено, тому що збірання його творів уклали Григорій Кочур і Віктор Петров. Тож треба повернути нам справжню комісію, щоб там керували не археологи, не наукові комуністи, не історики КПРС, а мовознавці. Й обговорити всі проблеми не всенародно, а в мовознавчому колі. І відродити нашу справжню українську мову у своєму природному правописі. І хочу сказати ще таке. Дуже часто чути від мовознавців, що немає української термінології, або ж – недосконала. Є у нас справжня термінологія в усіх галузях, треба тільки її використовувати. І часто скаржаться, що їх або ображають у відповідь, коли вони звертаються українською мовою, або не відповідають їм українською. Не знаю, я не хочу сказати, що я особливий, але мені у 95 відсотках випадків відповідають українською мовою – і скрізь, включно з Донецьком і Одесою. То треба говорити українською мовою так, щоб люди боялися відповідати тобі не українською.

Анатолій Лучка,
Київ

Розділ „Мова про мову" веде редактор „Свободи" Петро Часто

МОВА ПРО МОВУ

Чи зміниться український правопис?

Питання розвитку нашої мови, властиво, правильніше буде сказати – повернення мові природних рис і властивостей, котрих її позбавила русифікаторська царська і совєтська політика, продовжують хвилювати суспільство, принаймні ту його частину, яка сприйняла перемогу Помаранчевої революції, як можливість продовжувати перерваний російським великодержавним шовінізмом процес українського національного відродження. „Свобода" постійно вміщує матеріяли на цю тему, зокрема ті, котрі, як і поданий нижче, допомагають зрозуміти ширший, політичний, контекст мовного питання.

Якою мовою писатимуться книжки майбутнього?

Український уряд знову ініціює зміни до українського правопису. Спроби запровадити такі зміни робилися вже наприкінці 1990-их років. Тоді Правописна комісія запропонувала повернути українській мові основні ортографічні та морфологічні засади Харківського правопису 1929 року, який більшість мовознавців досі вважає найдосконалішим. Проте, тоді цю працю було зупинено, а в останні роки президенства Леоніда Кучми зі складу Правописної комісії вивели усіх мовознавців, які звинувачували тодішню українську владу в байдужості до української мови і в потаканні новітнім русифікаторам.

Які зміни до правопису чекають на українців цього разу?

На це відповіді наразі немає.

Українську мову, яку мовознавці вважають найближчою до зразкової – себто, базовану на правописі 1929 року – можна лише інколи почути на українських телеканалах та прочитати в публікаціях кількох видавництв. Якщо ж не брати до уваги „суржик" – популярну серед пересічних українців та несхвалювану філологами суміш російської та української, нині літературна українська – це мова зразка сталінського періоду з незначними змінами, внесеними на початку 90-их років.

Іншими словами, те, що читають в „абетках" українські діти, є плодом генеральної постанови уряду радянської України від 1942 року, де зазначалося : „Дбаючи про культурні потреби українського народу, уряд УРСР вирішив наблизити український правопис до російського".

Вважається, що правопис 1929 року найточніше відтворив мовні особливості українців, через що більшість його авторів була пізніше репресована. Разом з тим, коли в 1999 році Правописна комісія з мовознавців та світових фахівців україністики вирішила відновити історичну справедливість, громадськість не зрадiла перспективі вимовляти „*Европа*" замість „*Європа*", „*етер*" замість „*ефір*" та „*инший*" замість „*іншого*".

Депутат від „Нашої України" академік Микола Жулинський, який у 2000-му був віце-прем'єром з гуманітарних питань та очолював Правописну комісію, жалкує, що виніс проєкт правопису на публічне обговорення: „Була хвиля у пресі неґативна, люди багато чого не розуміли. Це налякало тодішнього президента Леоніда Кучму, і він дав вказівку зупинити працю над правописом. Після того він домігся зміни складу Правописної комісії, до якої вже не ввійшли люди, які стояли на радикальніших позиціях, а залишилися більш поміркованi".

Чи стане українським студентам простіше з новим правописом?

У 2002 році Правописну комісію, з якої натоді вивели провідних філологів, було переведено з підпорядкування Кабінету міністрів до міністерства освіти. Очолив її віце-президент Національної академії наук Іван Курас – за фахом історик КПРС. За основу нового „Українського правопису" було взято проєкт за редакцією академіка Віталія Русанівського, який став головним філологом у складі комісії.

Відомий український мовознавець Олександер Пономарів, якого було виключено з комісії, говорить, що діяльність з наближення української мови до російської тепер відновилася. „Русанівський зближував мови, зближував правописи в Радянському Союзі. Тепер вони знову хочуть керувати мовознавством. Їм би покаятися за свої гріхи перед українською мовою і українським народом! У 1933 році заборонили правопис, що був розроблений українськими мовознавцями, і впровадили новий, який потім при кожному перевиданні наближали до російського. Так наблизили, що вже ніяких українських рис там не залишилося. От слово „ефір" ніхто, крім росіян, не каже. Столицю Греції Афінами ніхто, окрім Росії, не називає", - каже Олександер Пономарів.

Перед президентськими перегонами восени 2004 року в середовищі філологів ширилися чутки щодо швидкого народження у владних кабінетах нового правопису. Проте, подробиці тієї роботи не виносилися на суд громадськости.

Чи змінюватиме правопис нова влада?

21 березня, вже після зміни влади в Україні, віце-прем'єр-міністр Микола Томенко повідомив, що отримав листа від українських філологів та письменників, які вимагали повернути старий склад комісії, який вдосконалював правопис у 1999 році. М. Томенко відповів, що доцільніше буде залишити той склад, який працював в останні дні президентства Кучми, і додав: „Не будемо повертати старий правопис... стару українську мову".

Проте, коли пізніше кореспондент Бі-Бі-Сі запитав М. Томенка щодо можливостей залучення до комісії мовознавців, віце-прем'єр того не виключив.

Філолог Олександер Пономарів каже, що не розуміє, чому нова українська влада не поновлює працю старої Правописної комісії. Він дуже сподівався, що коли прийде нова влада – вона поверне „стару" комісію.

Назване Миколою Томенком для прикладу слово „*Европа*" – це наслідок правила передання чужомовних слів, згідно з яким на початку слова „**Е**" в чужих словах передаємо через те саме „**Е**", а не „**Є**", за винятком давніх грецьких запозичень на зразок „*Євген*" та „*Євангеліє*". Якщо буде відновлено склад старої Правописної комісії, ймовірно, що українці повернуться до „*Европи*", оскільки у своїй праці комісія буде ґрунтуватися на змінах до правопису, запропонованих у 1999 році.

Усього їх налічується близько 20, великою мірою вони стосуються передання слів чужомовного походження – приміром, паралельне вживання грецизмів зі звуками „**ф**" і „**т**": себто, нормою вважається як передане на російський та східньоукраїнський манер „*Афіни*" та „*орфографія*", так і милозвучніші українській фонетиці „*Атени*" та „*ортографія*".

Також пропонувалося у деяких словах, особливо перед приголосними „**н**" і „**р**" повернути до вжитку початкову фонему „**и**" замість „**і**", себто говорити „*инший*" та „*иржа*".

Мовознавці кажуть, що за вимовою викорінена за радянських часів українська „**и**" є унікальною – порівняно з російським відповідником, вона ненапружена і легка, тому раніше була природною у вжитку і залишилася в творах Тараса Шевченка та Івана Франка.

Також закінчення „**и**" пропонується вживати замість „**і**" у родовому відмінку однини іменників третьої відміни – себто, замість „*радості*" писати „*радости*", а замість „*любові*" – „*любови*". Чи не єдиною зміною, яка спільна й для старого складу комісії, й для того, який був під головуванням І. Кураса – написання слова „пів" завжди окремо від сусіднього іменника.

Академік Микола Жулинський, який входив до складу нинішньої та попередньої правописних комісій, певний, що зміни до українського правопису треба вносити негайно, аби школярі якомога швидше могли отримати нові підручники, а пересічні українці – призвичаїтися до нововведень.

Тим часом питання правопису багато фахівців називають політичним, ілюструючи це не в останню чергу на прикладі історії України, де правопис поперемінно перетворювався на знаряддя боротьби за національне самоствердження чи проти нього.

Після подій 9 березня 2001 року український письменник Юрій Андрухович поставив риторичне запитання – боротися за зміну правопису чи відразу за зміну влади? Проте, зі зміною влади в Україні відповіді на це питання не знайшлося... Досі уряд не може вирішити не лише те, яким буде склад комісії, а й чи варто повертати українському правописові втрачені за радянських часів особливості, чи залишити українську мову звичною для зросійщеного вуха.

Ольга Макарчук,
Бі-Бі-Сі, Київ

Що дискусійне, а що - ні

У „Свободі" з 13 травня ц. р. Святослав Караванський пише, що кожний нарід по-своєму передає різні географічні назви. Це правда, і з цим треба погодитися. Але відносно написання „**Нью-Йорк**" з м'яким знаком як „*нью*" і абревіятурою США погодитися не можна, бо їх не створив наш народ, вони були накинені нам москалями. Справу „*Ню-Нью*", вияснено у „Свободі" на підставі арґументів Анатоля Вавка, тож не буду повторювати.

Колись у Галичині ми вживали абревіятури **ЗДА** – *З'єднані Держави Америки*. Але як прийшли „визволителі" зі сходу, то цю нашу назву заборонили, а накинули свою – **США**. Приїхавши сюди, ми за інерцією почали вживати цю чужу абревіятуру, аж доки проф. д-р Богдан Романенчук не звернув увагу всіх, що це абсурд – уживати московську назву, ще й у вільному світі. Він запропонував вживати **ЗСА** – *З'єднані Стейти Америки*, хоч, на мою думку, краще б було вернутися до ЗДА. Казав, що це не були повноцінні держави. Це дискусійна справа, бо вони мали своє військо, друкували свої гроші й, що ще головніше, так себе називали. Все-таки „*стейти*" краще, як „*штати*", бо нащо в англомовній Америці німецьке слово на означення держави? Всі західньоукраїнські журнали і газети почали вживати ЗСА, а східньоукраїнські – далі США. На жаль, це скорочення їм стало рідним... „Третя хвиля" почала прибувати сюди в кінці сорокових років, тож, очевидно, що С. Караванський не знає, звідки взялося оте „**ЗСА**".

Не так давно хтось з Вашінґтону, здається, пан Остапенко, писав, що Шевченко вживав тверде „**л**". Це абсолютна нісенітниця. В нашій мові є м'яке й тверде „**л**", і їх вживав Шевченко. Ось у „Гамалії":

„У туркені у кишені
Таляри, дукати.
і далі:
„У туркені яничари
І баша на лаві".

Так стоїть у всіх виданнях „Кобзаря" у вільному світі, а пан Остапенко певно має совєтське видання, з якого викинено не тільки м'яке „**л**", але і всі протимосковські вірші. З браку м'якого „**л**" виходить плутанина – замість двох слів „**лава**" (*дід сів на лаву, військо йде лавою*) і „**лава**" (*виливає під час вибуху вулькану*) – одне слово з різними значеннями.

І врешті питання, чи має бути „**візита**" чи „**візит**". У всіх европейських мовах є *візита*: німецькій – *die Visite*, в італійській – *visita*, у французькій – *la visite*. Тільки тому, що у французькій мові кінцеве **е** не вимовляється, москалям це слово звучало як чоловічого роду. Звідти взявся їхній „*візит*", який вони накинули нам.

Нам треба пам'ятати гасло, яке кинув Микола Хвильовий: „Геть від задрипанки Москви!". Бо подивіться, яка непослідовність: *візит, клас*, але *лампа, блузка*. За аналогією мало б бути: *ламп, блуз*.

Шевченко залишив нам у „Посланії": „*Якби ви вчились так, як треба, то й мудрість би була своя*".

Міра Гармаш,
Філядельфія

„Здобутки літ...

(Продовження зі стор. 3)

Тривалі оплески залі супроводжували мистецькі виступи танцювального ансамблів „Зорепад" (керівник Ліда Кулбіда) та „Чарівний голос" (керівник Ярослав Кушнір).

Того ж дня після полуденка відбулися ще дві важливі події.

Організаційний пленум характеризувався широкою різноманітністю тем. Заступниця голови СУА у справах організаційних Софія Геврик дала змістовний огляд праці округ, підкресливши важливість наступности поколінь, а також окреслила першочергові завдання щодо розвитку інформаційних засобів та популяризації й посилення відділів на місцях. Голови округ Катерина Воловодюк (Ню-Джерзі), Лідія Казевич (Дітройт) та Діонізія Брочинська (Нова Англія) щиро і відверто порушили цілий ряд проблем та важливість піднесення ініціятивности нашого членства. Турбота про постійний приріст членства справа не нова – на кожному такому форумі питання як заохотити молодих жінок вступати в СУА залишається відкритим, без відповіді.

Парляментаристка СУА д-р Оксана Ксенос проводила пленум щодо статуту СУА. Запропоновані зміни до статуту були також завчасно розіслані до округ і відділів і на основі приготованих пропозицій представлені делеґаткам Конвенції для остаточного обговорення і схвалення.

Святкова вечеря, приготована Конвенційним комітетом, мала напрочуд оригінальну програму, призначену вшануванню голів СУА. До мікрофону підходили учасниці імпровізованої вистави і читали короткі нариси про кожну голову СУА, а на екрані одночасно висвітлювалися їхні портрети та архівні фотографії. Сценарій вистави приготовила Оксана Линець.

Була й несподіванка. У залі, поруч заслужених союзянок сиділи їхні дочки, і, коли бачимо цю світлину, можемо надіятися, що такий важливий для росту і розквіту нашої організації діялог поколінь відбувається. Союзом зацікавилися вже молоді українки Америки. Зрештою, і у проводі цієї каденції засяде кілька молодих, енерґійних і перспективних жінок.

У переддень Конвенції, в п'ятницю, 27 травня, відбулося засідання Головної управи СУА та тематичний семінар „Жінки українського походження у засобах масової інформації". Доповідачами були Ганна Кріль (власник інтернет-сторінки „Брама"), Анна Петренко-Дидик (диктор українського радіовисилання „Голос Америки"), Ліда Кулбіда (ведуча радіопрограми національного радіо і телебачення). Семінар проводився англійською мовою. Жвава дискусія про стан і перспективи україномовних засобів масової інформації викликали загальну увагу залі. Непересічним був виступ конґресмена Моріса Гінчі, який сказав, що походить з української родини та свій життєвий і професійний успіх завдячує двом мудрим жінкам-українкам – матері і бабусі. Цей виступ був справжньою окрасою першої зустрічі союзянок.

В неділю, 29 травня, день нарад почався Літургією у наміренні СУА, яку відправив Владика Василь Лостен.

Зранку відбулася прогулянка по Олбані.

Комісія з перевірки протоколу запропонувала прийняти протокол XXVI Конвенції СУА, що було одностайно схвалено. Настала урочиста хвилина Конвенції. Гучними оплесками і вставанням делеґатки зустріли присвоєння Почесного членства СУА Лілії Григорович, Марті Данилюк, Марії Наваринській, Анні Рак, Марті Стасюк та Марії Томоруґ – за довголітню працю, заслуги перед СУА. Їх зустріла заслужена шана цього високого зібрання.

Голова Номінаційної комісії Надія Савчук (голова Округи Ню-Йорку) представила кандидаток до Головної управи на наступну каденцію.

Головою СУА на третю каденцію переобрана шанована в громаді, енерґійна і привітна Ірина Куровицька. Заступницями голови вибрані Оксана Фаріон, Марта Данилюк, Софія Геврик, Маріянна Заяць, секретарками – Лідія Баб'юк і Христина Ярема, фінансовою референткою – Рома Шуган, скарбником – Рената Заяць, пресовою референткою – Катерина Немира, вільними членками – Ірена Стецьків і Віра Кушнір. Референтками обрані Дарія Дроздовська – суспільної опіки, Христина Швед – виховна, Уляна Кобзяр – мистецько-музейна, Марія Полянська – стипендійної акції, Ольга Тритяк – архівальна, Марія Гавриляк – здоров'я і довкілля. У Контрольну комісію ввійшли Іванна Ратич (голова), Надія Цвях і Марія Томоруґ (члени), Анна Рак, Леся Ґой і Лідія Закревська (заступниці).

Почесна голова СУА Анна Кравчук провела заприсяження нововибраного проводу.

Полуденок цього дня був призначений для вручення нагороди Фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих. Про підсумки XV науково-історичного конкурсу ім Лесі і Петра Ковалевих, який був проголошений 2004 р., розповіла заступниця голови СУА у справах культури Оксана Фаріон, яка повідомила, що наукове жюрі під головуванням д-ра Наталії Пазуняк признало нагороду мовознавцеві д-рові Андрієві Даниленкові за наукову працю „Предикати, відмінки і діятези в українській мові". О. Фаріон пригадала часи, коли було започатковано цей конкурс, і підкреслила, що літературні твори лавреатів СУА стали золотою скарбницею українського письменства.

В імені союзянок України виступила їх голова Лілія Григорович, яка розповіла про вибори Президента В. Ющенка, просвітницьку працю СУУ, щиро подякувала за велику допомогу, яку надають відділам СУУ і Україні посестри зі СУА, побажала новообраній Управі дальших успіхів „на користь нашої України".

Гість з України, професор Київського університету ім. Т. Шевченка д-р Валентина Борисенко розповіла про нову книжку, спонзоровану подружжям Наталії і Івана Даниленків „Українки в історії". Не вперше В. Борисенко вшановує Конвенцію СУА своєю присутністю, проте слухати цю мудру і таку скромну, світлу жінку завжди надзвичайно приємно. Вона розповіла про працю над книжкою, проблеми видавництва, про визначних наших сучасниць.

Справжньою школою обміну досвідом на конвенціях є семінари, які проводять референтури Головної управи. За три дні роботи Конвенції відбулося 8 семінарів. Всі мали конкретні програми, усіх об'єднувало почуття відповідальности за стабільність організації, навіть важко виділити чи віддати перевагу котромусь з них.

Стипендійний семінар вела Марія Полянська (референтка стипендій), співдоповідачами були М. Орися Яцусь і д-р Дарія Новаківська-Ліса (члени комісії стипендій). Вони розповіли про нелегку працю приєднання спонзорів, про намагання поширити допомогу (у цій каденції вперше дістали стипендії українські діти в Узбекистані і Грузії). Аналізуючи працю, М. Полянська повідомила, що у цій каденції члени її комісії працювали для громади 14 тисяч годин. А яскравим прикладом результатів цієї праці стала незвичайна гостя – дружина віце-консула України у Вашинґтоні Христина Андорак. В імені усіх стипендія-

(Закінчення на стор. 19)

Делеґатки і учасниці Конвенції

„Здобутки літ...

(Закінчення зі стор. 18)

тів вона дякувала Стипендійній акції СУА, завдяки якій змогла здобути освіту юриста.

Пленум суспільної опіки відкрила Ірина Куровицька. Невимовно сумно було вшановувати пам'ять референтки суспільної опіки св. п. Варки Бачинської. Діловою і енергійною, доброзичливою і безкомпромісною, щирою і дотепною була Варка – так записалася у нашій пам'яті, так записала свою сторінку в історії СУА.

Виступ Ірини Д'Алесіо про суспільну службу США, завжди доцільний серед старшого членства, викликав багато запитань. Анна Мацілинська поділилася досвідом праці союзянок Дітройту у справах оборони жінок, які потрапили у сексуальне рабство.

На жаль, обмаль часу створював напружений ритм праці, не всі семінари можна було відвідати – вони проводились по 2-3 одночасно.

Отже, паралельно у іншій залі проходили вибори зв'язкової віддалених відділів. Активна дискусія і молодий вік представників цих відділів дав конструктивний обмін думками і конкретні висновки для резолюцій. Уляну Глинську з вдячністю вибрали знову зв'язковою.

У цей час відбувався також пресовий семінар, на якому були присутні пресова референтка Катерина Немира і всі редактори журналу „Наше Життя" – І. Чабан, Т. Стадниченко, Л. Чабан. В одногодинний семінар важко було умістити обсяг праці цієї ділянки, тим більше неможливо вислухати і відповісти на всі запитання, проте турбота і готовність членок підставити в біді плече, доброзичливість і дружня атмосфера, яка відчувалася упродовж цієї години, була справжньою нагородою для редакторів. Розмова про кольорові обкладинки „Нашого Життя" дала перший результат. Подружжя Ярослава і Іван Лучечки, які уважно прислухалися до фінансових клопотів, запропонували спонзорувати кольорову обкладинку конвенційного числа журналу.

Нагороджені грамотами учасники Конвенції (зліва): Надія Тарнавська, Роксоляна Лучкан, Іванна Ратич, Ярослав Зінич, Ірина Куровицька, Христина Дужа, Орися Волошин-Дмитренко, Люся Струсь.

Модератор семінару зв'язків Неля Лехман, яка представляла СУА на міжнародних конференціях, вважає, що необхідно далі брати активну участь у міжнародних і американських жіночих організаціях, заохочувати членство СУА включатися у всі ділянки американського життя на всіх рівнях. СУА повинен відігравати належну ролю в українському громадському житті в США.

Музейно-мистецький семінар вела Марія Пазуняк. Вона вибрала дві важливі теми – збереження неповторних експонатів народної ноші та влаштування виставок у місцях, доступних чужинецькій публіці. Голова управи Українського Музею Ольга Гнатейко висловила вдячність жертводавцям та закликала працювати над приєднанням нових членів Музею.

Насичений працею день закінчився святковим бенкетом. Марія Томоруґ привітала гостей, вела програмою Марта Данилюк. Бурхливими оплесками присутні зустріли членок новообраної Головної управи СУА. Владика Антоній провів молитву. Привітальне слово виголосила новообрана голова СУА Ірина Куровицька, побажали успіхів гості – Генеральний консул України в Ню-Йорку Сергій Погорельцев, народний депутат України Ліля Григорович, голова СФУЖО Марія Шкамбара, керівники українських організацій і установ.

Вибраних молодих жінок, які заздалегідь прислали свої біографії, нагородили грамотами за непересічні осяги у професійній праці. Чи прийдуть вони колись до СУА? Маємо добрий приклад – парляментарист СУА д-р Оксана Скипакевич-Ксенос також була відзначена у цей спосіб. Сьогодні вона ділиться своїм досвідом з нашою організацією, чинить добрі справи, сьогодні вона голова Статутової комісії СУА.

У мистецькій програмі виступили соліст Метрополітальної опери Стефан Шкафаровський та акомпаніятор Христина Карпевич.

В понеділок, 30 травня, на виховному семінарі про працю в школі і намагання донести до американських дітей якомога більше інформації про Україну розповіла виховна референтка Катерина Івасишин. Делеґатки особливо турбувала доля „світличок" при відділах. Новообрана виховна референтка Христина Швед і вчителька Віра Бей представили проєкт книжки для садочків. Відділи, які утримують „світлички", отримали Грамоти вдячности Головної управи.

Ольга Тритяк провела архівний семінар, з якого членки могли почерпнути багато конкретних порад для праці над упорядкуванням своїх архівів.

Усі три дні праці форуму були по вінця наповнені різноплановою програмою, але було об'єднуюче спільне бажання докласти хоча б мінімальну частку для забезпечення щасливої долі молодій українській державі, допомогти співвітчизникам, які потерпають від нестатків, а у себе – подумати, як домогтися приросту членства СУА.

Уважно прислуховувалася заля до звіту Резолюційної комісії. Це був останній пленум XXVII Конвенції СУА. Висновки зі звітів, нарад і дискусій та пропозиції референток Головної управи стали основою резолюцій, які були прийняті одностайно.

У заключному слові голова СУА подякувала за гостинність учасникам і гостям, Конвенційному комітетові та Окрузі Центрального Ню-Йорку, на території якого відбувалася Конвенція. Від чітко налагодженої реєстрації до непередбачених проблем – членки Конвенційного комітету доброзичливо працювали на вигоду і догоду гостям і делеґаткам, приготували течки з різними матеріялами, важливими для участи у нарадах.

Голова президії нарад Наталія Гевко закрила XXVII Конвенцію СУА. Гарним дарунком для делеґаток була Конвенційна книжка – літопис трирічної каденції організації – з мистецьки оформленою обкладинкою Зоряни Сохацької, за що подбала голова Видавничої комісії Марта Данилюк.

Делеґатки роз'їхалися додому, щоб втілити в життя гасло XXVII Конвенції СУА – „Здобутки літ минулих внесемо в майбуття". Сьогодні критерії і завдання життя диктує в інших вимірах. Зберігаючи свої надбання, які в умовах добробуту можуть непомітно піти в минуле, ця Конвенція дала можливість тверезо подивитися на минулі і майбутні активи нас самих. Самоаналіза – справа дуже складна і не часто культивована, хоча необхідна для збереження самоповаги і може стати визначальним напрямом та серйозним переосмисленням плянів і пріоритетів дальшої діяльности.

Міркуючи над підсумками нарад і їх можливим впливом на подальший розвиток організації, щиро сподіваємось, що XXVII Конвенція СУА заклала добрі підвалини для праці до наступного форуму Союзу Українок Америки.

Ірена Чабан

ПОДЯКА

З нагоди сторіччя з дня мого народження я дістав багато дружніх привітів. Тому, що мені не під силу відповідати індивідуально, змушений через нашу пресу висловити мою щиросердечну подяку за цінні привіти й побажання, що є доказом дружби і прихильности до мене. Всі вони для мене дуже, дуже дорогі.

Бажаючи усім кріпкого здоров'я і щедрих ласк Божих, Залишаюся з вдячністю і глибокою повагою

РОМАН БАРАНОВСЬКИЙ

Крок до забуття...

(Закінчення зі стор. 1)

взнаки в ряді інших справ і загалом на польсько-українських взаєминах. Українська влада, і особливо львівська, поставила умову: якщо ми погодимось на відкриття пам'ятника польським воякам 1920-их років, то в Польщі мусять бути впорядковані справи українських некрополій. Визначено в протоколі 15 місцевостей – міст, сіл, містечок, де має бути таке впорядкування.

В першу чергу – цвинтарі вояків УНР, відтак – поховань 1940-их років, а передовсім Павлокоми, де 60 років тому загинули 365 осіб. В Павлокомі були протести місцевого населення, яке оселилося тут пізніше і дуже противстояло нашим першим заходам в цій площині. Далі – перенесення поховань з Бірчі до Пікуличів, де також слід поставити пам'ятник. Після підписання протоколу до цієї справи врешті серйозно поставився голова Комісії боротьби і мучеництва А. Пшевознік, який особисто поїхав до Павлокоми, щоб вести переговори з населенням, бо настав час по-іншому глянути на події минулого. Маємо надію, що після відкриття львівського меморіялу поляки дотримають угоди, і підписаний протокол буде для них директивою. Це важливий крок до остаточного польсько-українського примирення, тим більше, що католицькі єпископи обох країн 19 і 26 червня провели у Варшаві і Києві Акти прощення – Молебні за примирення, і закликали обидва народи до забуття взаємних історичних образ.

Розмову провів **Л. Хмельковський**

Вийшов третій том „Збірника МАУ"

ЧЕРНІВЦІ. – Вийшов з друку в Україні третій том „Збірника наукових доповідей (серія „Історія") V конгресу Міжнародної Асоціяції Україністів", що відбувся в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича в 2002 році. Редакторами „Збірника" були проф. Любомир Винар, президент Українського Історичного Товариства, і проф. Юрій Макар, декан Історичного факультету Чернівецького університету. У збірнику друкуються наукові доповіді істориків з України, США, Канади, Західньої Европи. Тематично збірник охоплює події національно-визвольної революції 1917-1920 років, Другої світової війни. Вміщено доповіді, присвячені науковому життю й українським вченим діяспори, діяльності політичних партій і організацій, політичній, культурній, економічній історії України XX століття. Авторами статей є понад 50 істориків і дослідників спеціяльних історичних дисциплін з України, США, Польщі, Канади, Німеччини, Росії та інших країн. Цей том появився завдяки допомозі Світової Наукової ради СКУ, УІТ і Асоціяції українських університетських професорів.

Видання можна замовити в Чернівецькому національному університеті.

Українське Історичне Товариство

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Володимир Єфимов. *„Це все – ми"* (рід Єфимових). До книги увійшли історичні розвідки, генеалогічні дослідження, спогади, а також нариси і статті, написані за матеріялами розповідей родичів та за власними спостереженнями автора, що стосуються роду Єфимових. Видавництво „Пороги", Дніпропетровськ, 2004 рік.

Ліліана Косановська. *„В долонях сонця"*, поезія. Ця друга збірка в творчому доробку молодої поетеси відрізняється не тільки вищим рівнем поетичного мислення, а й глибоким поетизовуванням природи. У збірці пейзажна лірика органічно поєднується з лірикою інтимною та філософською. Видавництво „Каменяр", Львів, 2000 рік.

„Незабутній вальс", поезія. Нову книжку складають вірші особистого пляну – від перших трепетних зізнань до глибоких страждань нерозділених почуттів. Видавництво „Каменяр", Львів, 2000 рік.

„Незвідані горизонти", поезія. Збірка сучасної поетеси зі Львова притаманне прагнення глибокого проникнення в людську душу, бажання відшукати в ній найчистіше – те, що возвеличує людину. Видавництво „Каменяр", Львів 2002 рік.

Василь Сидоренко. „Майдан – Помаранчевий день". В книзі зібрано 20 віршів, написаних учасниками масових демонстрацій проти державної фальсифікації та втручання Росії в політику України. Вірші насичені новою певністю і гордістю за мужню зрілість українського народу, надхнені особистими переживаннями за долю України. Видавництво „Hypertext Plus", Торонто, Канада, 2004 рік.

Редакційна колегія. *„Верховина"*. Літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 32. Вікторія, Кензас, 2005.

Леонід Бойко. *„З когорти одержимих"*. Життя і творчість Бориса Антоненка-Давидовича в літературному процесі XX стпліття. Книга літературознавця Л. Бойка – найповніше на сьогодні монографічне дослідження життя і творчости видатного українського письменника та громадського діяча, духовного провідника і наставника „шістдесятників", людини героїчного духу і трагічної долі, усе життя якого нерозривно пов'язане з долею українського народу в XX столітті. Видавничий дім „Києво-Могилянська академія", Київ, 2004 рік.

Український історик". Журнал українського історичного товариства. Том XLI/XLII VOL. Михайло Грушевський: 1866 – 1934. Олег Кандиба-Ольжич: 1907 – 1944. Ню-Йорк – Київ – Львів – Острог – Торонто – Париж, 2004 – 2005 рік.

Мирослав Горбаль. *„Довідник – пошуківець"*. Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Дрогобиччини 1939 – 1950 (за архівними документами). Літопис УПА. Бібліотека – Том 6. Видавництво „Літопис УПА, Торонто – Львів, 2005 рік.

Федір Пігідо-Правобережний. *„Велика Вітчизняна війна"*. Спогади та роздуми очевидця. Видання містить спогади українського публіциста і громадського діяча Федора Пігідо-Правобережного (1888 – 1962) про події в Україні у 1941 –1945 рр. Видавництво „Смолоскип" 2002 року.

Добро долає відстань. Альманах Комітету допомоги Україні центрального Ню-Джерзі США. До книги увійшли матеріяли управи комітету, а також цікаві листи громадян України та публікації у засобах масової інформація. Видавництво „Пороги", Дніпропетровськ, 2004 рік.

УКРАЇНА І СВІТ

Україна очима австрійців

У 1992 році в столиці Австрії Відні було засновано Австро-Українське Товариство (АУТ). Його члени - 12 тисяч австрійців з українським корінням. Мета організації – налагодження співпраці між Австрією та Україною, лобіювання інтересів України в ЕС, а також зміцнення зв'язків з українською діяспорою інших країн Европи. Почесним президентом товариства є один з найулюбленіших в країні політиків, колишній канцлер Республіки Австрія, Франц Враніцкі. 1997 року президентом АУТ був обраний Р. Едлінгер, колишній міністер фінансів країни. Хоча Р. Едлінгер – не українського походження, але в душі, як сам стверджує, він українець і відчуває моральний обов'язок представляти інтереси України в Европі, зокрема в цей важливий час, коли в 2006 році Австрія головуватиме в ЕС і зможе виразніше висловити свою позицію щодо таких проблем, як розширення Европейського союзу та легальна і нелегальна іміграція.

Нижче вміщуємо відповіді Р. Едлінгера на запитання Лесі Івасюк.

– З огляду на велику кількість турків в Австрії та інших країнах Европи і на економічні та культурні проблеми, пов'язані з цим, в якійсь мірі можна зрозуміти небажання ЕС прийняти Туреччину в своє коло. Проте незрозуміло, чому й щодо України ведеться така сама неґативістська політика.

– Не можна порівнювати ці дві країни. Безумовно, Туреччина є важливим економічним партнером для Европи, і економічний рівень там вищий. Проте Україна, що набагато важливіше, на відміну від Туреччини, належить до европейського культурного кола. Крім того, нас з Україною об'єднує й спільне історичне коріння...

– Коли, за Вашими прогнозами, стане можливим створення зони вільної торгівлі з Україною?

– Я певен, що вже в найближчому майбутньому, тобто це відбудеться раніше, ніж Україна стане членом ЕС. Але Україні потрібно обдумати цей крок, адже багато товарів будуть проходити кордон без мита, і це може мати неґативні наслідки для вашої країни.

– Наскільки правильний висновок про те, що для України набагато важливіший вступ до НАТО, ніж до ЕС?

– Так вважають політики, які вбачають в НАТО пріоритет для України. Австрія не є членом НАТО і, на мою думку, нічого від того не втратила.

– Чи є вступ у Світову організацію з торгівлі умовою членства в ЕС?

– При всій моїй повазі до цієї організації, не можна забувати про процеси гльобалізації, які вона прискорює своєю діяльністю. Проблема в тому, що СОТ нехтує соціяльним компонентом, посилює тиск на економіку, і від того страждають економічно слабші країни. У мене дещо скептичне відношення до діяльності СОТ, але це моя суб'єктивна думка, а не офіційна позиція Австрії.

– Протягом останніх років Україна та ЕС поступово посилюють свою економічну співпрацю. Виглядає, що Европа цілком задоволена теперішнім статусом України як країни-партнера і буферної держави. Чи може Україну надовго задовільнити такий її статус?

– Це питання повинна вирішити сама Україна. Вплив Росії на Україну й досі великий, і економічно ці дві країни дуже тісно пов'язані. Так, Україна є буферною державою, і саме їй доведеться визначити свою ролю між двома потужними блоками - Росією та Европою. Наразі Україна рухається в напрямку ЕС, але чи така зовнішня політика уряду й надалі знаходитиме підтримку внутрі країни - прогнозувати важко...

– Чи можлива інтеґрація Росії до ЕС, і якщо так, то за яких обставин?

Петро Ющенко (зліва) і д-р Рудольф Едлінґер під час візити П. Ющенка до Австрії в травні ц.р.

– Інтеґрація Росії в ЕС – з галузі футуризму... Я думаю, що з огляду на сучасну структуру світової політики і економічних взаємин, це ні теоретично, ні практично неможливо. Росія ж простягається аж до Владивостоку - яке це відношення має до ЕС? Зрештою, росіяни й не прагнуть вступу до ЕС...

– То якою ж, на Вашу думку, повинна бути політика ЕС щодо до Росії?

– В першу черґу потрібно зменшити обмеження в торгівлі, бо, як би там не було, економічно найважливіша і найбільша частина Росії лежить в Европі...Проблема лише в тому, що російська політика не узгоджується з демократичними принципами Европи. В Росії демократії не існує – надто сильною є президентська система. Згадати лише політично мотивовані рішення російських судів... Це все дуже і дуже віддалено від політики і філософії ЕС.

– Чи не вважаєте Ви, що, віддаючи перевагу таким країнам, як Румунія і Болгарія, які безумовно заслуговують на членство в ЕС, але нехтуючи Україною, Европа веде не надто логічну і послідовну зовнішню політику?

– На мою думку, прийняття Румунії і Болгарії до ЕС - дещо поспішний крок. Але це було політичним рішенням, яке мені б не хотілося коментувати... Щодо України, то вона на чотирнадцятому році своєї державної незалежности все ще не поборола олігархічної системи правління, корупції і не вдосконалила судочинство. Внутрішню демократію не можна створити указами - до неї треба доходити поступово. Я часто бував на заході України і в Криму – не лише як політик, але як президент австрійської футбольної команди „Рапід". Ми грали колись з київським „Динамо"... Знаєте, я був вражений красою України та українською гостинністю. Я хотів би, щоб Україна отримала все, на що вона заслуговує, чого прагне і для чого працює.

Зустріч зі зв'язковою Романа Шухевича

КИЇВ. – Ірина Козак, член президії УГВР, колишня зв'язкова командира УПА і Генерального секретаря Української Головної Визвольної Ради генерала Романа Шухевича, 26 травня була гостею проводу Київської ОУН. Відкрив зустріч голова Київської ОУН Павло Дорожинський. З захопленням слухали учасники зустрічі розповідь Ірини Козак про її життєвий шлях. У 1939 році, ще будучи гімназисткою, вона вступила в юнацтво ОУН, назавжди пов'язавши своє життя з працею в націоналістичних організаціях. У часи війни виконувала спеціяльні доручення генерала Романа Шухевича як зв'язкова, пройшла три військові вишколи. У 1944 році їй доводилося двічі перетинати лінію фронту між німецькими і радянськими військами – на Бережанщині і в Карпатах. Розповіла гостя про свій побут в Німеччині, де вона впродовж довгих років веде активне політичне життя як представниця націоналістичного руху.

Сергій Брунь

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Концерти „Над нами небо"

ЧИКАҐО. – „Пісня єднає людей" – цей вислів широковідомий, але часом у звичному можна знайти незвичний вимір. Травневі концерти сестер Тельнюк у Чикаґо проходили під гаслом „Над нами небо". Їх спів та надзвичайна музика заохотили до роздумів над вічними темами нашого буття. Еміґранти – це особлива нація, вони народжуються на рідній землі, а її пахощі й цілющий дух везуть зі собою у світи. Від незалежних від них обставин асимілюються у довколишнє середовище, і тільки „Отче наш", мовлений рідною мовою, та пісня повертають до витоків... Змахнувши з очей непрошену сльозу, вслухалися шанувальники таланту сестер Тельнюк і їх „яблуневоцвіт-ний" спів...

Концерт відбувся у неділю, 22 травня, в Українській греко-католицькій церкві Різдва Пресвятої Діви Марії в Пейлос-парку. Посеред пагорбів, у мальовничому куточку, стоїть церковця, збудована у гуцульському стилі. Понад 90 років тому прийшли сюди краяни Василя Стефаника і Марка Черемшини, осіли на цих землях онуки і правнуки. Кожної неділі зустрічає їх на Богослуженні о. Василій Салковський. Народжений у Бразилії, у третьому поколінні, він отримав незвичайний талант від Бога – бути садівником у Божому винограднику. То ж для ближчого знайомства з громадою, з ініціятиви о. Василія, було створено комітет з проведення свята „День молитви за Україну". Воно відбулося в парафії 22 травня за участи священиків сусідніх українських церков та численної парафіяльної родини. Після Служби Божої громада перейшла до церковної залі, щоб стати учасниками концерту сучасної української музики та поезії. На зустріч з піснею прийшли статечні господарі та їхні діти й онуки, сусіди-ірляндці та англомовні українці. Відбулося дуже цікаве дійство, через молитву були відкриті двері, аби люди зустрілися на вільній території українського мистецького простору.

Дует сестер Тельнюк відомий у Чикаго, бо у самому місті відбулося протягом трьох років три концерти, два з них – в Українському національному музеї. Четвертий, у гостинній парафії Різдва Пресвятої Діви Марії, мав чи не найбільший успіх серед усіх концертів в Америці. Сестер Тельнюк вітав отець-парох Василій. У свою чергу Леся і Галя Тельнюки зуміли разом із музикантами представити глядачам своєрідну літературно-мистецьку композицію, поєднати поезію, музику і живопис. Художні полотна Ігора Поліщука з Торонто та відеофільм мистецтвознавця Юлії Поліщук доповнювали програму шириною мистецького обрію. Перед глядачем постало чітко окреслене коло образів: мистець і суспільство, внутрішня свобода, пошук сенсу буття, кохання. Своєю манерою виконання і мелодикою співу сестри вели свій щирий діялог з глядачем.

Учасники коцерту в Чикаґо. Фото: Назар Стригун

Дует „Сестри Тельнюк" створили у Києві в 1986 році доньки Станіслава Тельнюка, українського поета і літературознавця. Їхня творчість – це сучасна українська музика у просторі української пісні. Останніх п'ять років інструментальний супровід дуету забезпечує відома київська джаз-ґрупа „Всяк випадок", керівником якої є Олег Путятін.

Географія виступів сестер Тельнюк – Канада, Росія, Англія, Ірландія, Польща і Сполучені Штати Америки. Вони стали переможцями Українського республіканського конкурсу „Нові імена" 1987 року, лауреатами „Червоної Рути" 1989, 1991 років, нагороди ім. Василя Стуса. Репертуар складається із сотні пісень, в основу яких було взято саме українську пісню, і цієї лінії сестри Тельнюк не змінюють ніколи. Галина Тельнюк – поет, драматург, співачка, Леся – композитор, співачка. Через твори Василя Стуса, Миколи Горбаля, Станіслава Тельнюка, Ліни Костенко – сестри Тельнюк несуть пісні з вітром століть. Концерт сестер Тельнюк в Українському національному музеї відбувся завдяки фінансовій підтримці кредитівки „Самопоміч".

В.Т.

Фестиваль кухні та музики

НОВИЙ САД, Сербія. – В столиці Автономного краю Воєводина відбувся IV Етнофестиваль кухні та музики різних національностей. На мальовничому березі Дунаю участь в музичній частині десятигодинного концерту брало понад 2700 членів самодіяльних колективів понад 15 національностей, включаючи й українців, котрих представляли танцюристи гурту ім. Івана Сенюка з міста Кула з танцем „Гуцулка". Складовою частиною фестивалю був показ кулінарії.

Українська громада зібралася у містах Вербас та Кула, де були традиційні українські вареники та тертюхи , котрих місцеве населення не готує. За декілька годин зникло понад 250 кілограмів цих страв. Була нагода представити українські вишивки. Етнофестиваль організувала Американська фундація з розвитку.

Інфослужба Товариства „Просвіта"

Черга за українськими варениками

Четверта книжка поезій Володимира Біляєва - це сповідь його життя

25 червня виповнилося 80 літ поетові Володимирові Біляєву. До цієї дати в Донецьку вийшла ювілейна книжка поезій В. Біляєва „Доля і шлях" і цю книжку автор вже надіслав до „Свободи". Подаємо відгуки читачів-літераторів про це видання (тексти скорочені).

Четверта книжка поезій Володимира Біляєва – це сповідь його життя, безмежно щирий дар любови і вдячности батькам, Іванові й Домні, величання й возвеличення чесних донецьких трудівників, безневинних жертв нелюдського комуністичного режиму. Син-одинак вратив батька, коли тому було лише 43 роки. В поемі, що дала заголовок цілій книжці, В. Біляїв відтворив і походження свого роду, і життєпис своїх батьків, і свою творчу біографію – дуже чесно і правдиво, нічого не прикриваючи й не перебільшуючи.

Дія в поемі йде через усі лихоліття, починаючи із дитячих спогадів про Голод, арешт батька, якого вхопив горезвісний „чорний ворон". А потім – війна, німецька окупація. Підлітка Володимира забрали на тяжку працю до Німеччини, на будову залізниць і бомбосховищ. Далі – прихід американців і дальші мандри до Австралії, Америки, де знову працював на будівництві, а вечорами вчився в університеті.

Перед пенсією В. Біляїв досяг високої посади – керівника українського відділу радіо „Голос Америки". Голос поета могла чути вся Україна, і коли він прибув до рідної Донеччини, там його прийняли в обійми, як сина.

Міцні нерви треба було мати, щоб пережити в ідеологічній борні постійну й проґресуючу русифікацію, й страхіття Чорнобиля. Цим сповнені гнівні рядки поеми. Аж нарешті повіяв вільний вітер над Україною. Поет радісно вітає цю чудесну зміну:

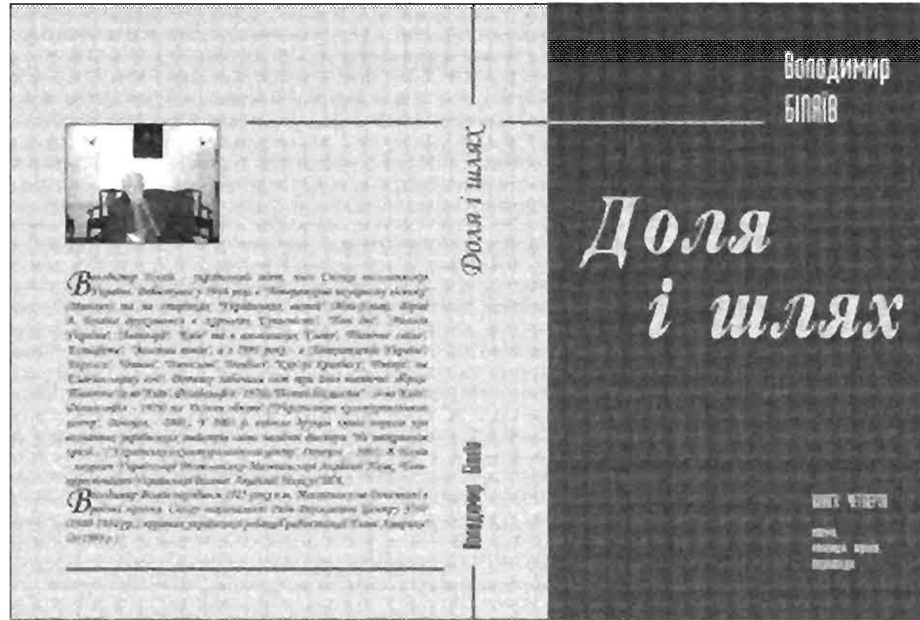
Ні! Україні вовік не упасти,
Зітліти, як гниле зерно:
Вона це наше злото-блакитнясте
Розгорне вічне знамено.

Поема „Доля і шлях" подиву гідна своїм донецьким кольоритом. Не віриться, що поет більшість свого віку прожив поза Україною, яку покинути йому довелось мало не в дитячому віці. Пам'ять серця зберегла шахтарську лексику – лави, зруб, штиб, кайлування вугілля... Ніби поруч ввижалися поетові кріпильники, навіть давніші коногони, санбулики, плитові. Поет бачить рідні трави й зела Донеччини – кармек, заячу крівцю, ковилу, типчак, гірчак, чебрець, тернище, харалужжя, аїр, знаний в Україні також як татарське зілля...

Загалом читачі відчувають емоції автора, вірш торкає серце і часто викликає сльозу на оці. Поемою „Доля і шлях" Володимир Біляїв одразу вдарив у серце читача, а дальші вірші цієї книжки продовжують настрій і ціль.

Всім, хто слухав і читав радіопрограми В. Біляєва, як керівника українського радіо, чи його статті в пресі, знає про вище наведені переживання. Не могло це не вплинути і на його приватне й родинне життя.

Після поклону й синівської подяки батькам, читаємо вірш, присвячений чудовій дружині, гарним двом донечкам, добрим друзям і приятелям-поетам. Надхнення не пропало в буднях праці, воно збереглось і відродилось у гарні, опрацьовані поезії. „Двояким – явним і уявним для мене був довкільний світ", – сповідається автор. Він чесно й сумлінно жив у тих двох світах і кожному віддав належне, у віршах, сповнених філософської мудрости й правдивих почувань.

Володимир Біляїв, „Доля і шлях". Поезії. Книга четверта, Донецьк, Український культурологічний центр, 2005, 190 стр.

Ганна Черінь,
Флорида

Книга „Доля і шлях" щойно побачила світ на Донбасі – батьківщині Володимира Біляєва, відомого журналіста і письменника, речника Національної Ради Державного Центру УНР (1980-1984 рр.), керівника української редакції „Голос Америки" (до 1998 року).

Книга містить автобіографічну поему „Доля і шлях", ще не друковані вірші поета та переклади з австралійської, американської, ірландської, італійської, російської, французької, шведської поезій. Видано книгу в Українському культурологічному центрі м. Донецька та „Східньому видавничому домі", які вже втретє презентують доробок знаного на Донбасі і в усій Україні поета. У 2001 і 2003 роках тут же вийшла збірка поезій „Осіння обнова" та книга нарисів про визначних українських майстрів слова західньої діаспори „На неокраянім крилі...".

Нині „Доля і шлях" - своєрідний подарунок від земляків-донеччан поетові, якому у травні виповнилося 80 років. Збірка фінансована членами сім'ї, друзями і шанувальниками творчости Володимира Біляєва.

Наш низький уклін, шана і побажання довгих літ життя і творчости Поетові!

Д-р Володимир Білецький,
професор, дійсний член НТШ,
директор Українського
культурологічного центру

Письменник-донбасівець Василь Гайдарівський написав такі слова: „... Серед борців за національні права українського народу були наші земляки-донеччани – Іван Дзюба, Іван Світличний та Микола Руденко... А нас таки ніхто не спроможний здолати !". До нездоланних українців належить багато інших вихідців з шахтарського краю. Один з них – Володимир Біляїв.

Сімнадцятирічним хлопцем забрали його гітлерівці до Німеччини, де „ ... моя праця кидала мене містами, зруйнованими бомбами західніх союзників, і я зрозуміло, не мав доступу до українських книжок". Голос свободи лунав у серці українського юнака. І лише в таборах Ді-Пі він зазвучав з його уст, а натхненником майбутнього поета став ніхто інший, як сам Євген Маланюк: „Такого про Україну я ще ніколи не читав...". Після поразки фашизму і повного запанування в Україні сталінського режиму Володимир Біляїв усвідомлює своє призначення в житті – це боротьба за вільну, демократичну, незалежну Україну. Поклик сумління приводить його до редакції газети „Українські Вісті", органу Української Революційно-Демократичної Партії під проводом Івана Багряного, що видавалась у Новому Ульмі: „ Програма, мета і люди УРДП від самого її заснування найбільше відповідали моїм прагненням та уявленням майбуття України". В таборах Ді-Пі Володимир Біляїв – один з найактивніших розповсюджувачів партійної преси й відомий, попри свою молодість, громадсько-політичний діяч. А його публікації в „Літературно-науковому віснику" та на шпальтах „Українських вістей", котрі видавались у таборах, свідчать про народження непересічного поетичного обдарування. „ ...1948 року в таборі ім. Симона Петлюри в Пюртені, що на півдні Баварії, мене майже щодня залучав до поезії редактор відновленого „Літературно-наукового вісника" Василь Антонович Шульга".

Й от закінчився німецький період життя. „ До Австралії я прибув у 1949 році на борту пароплава „Кастель Біанко...". На молодого журналіста та поета чекали перебування в еміґраційному таборі Батгерст, а згодом - виснажлива праця на металургійному заводі в Нюкастелі. Але і там Володимир Біляїв – у вирі українського життя. Співпрацює в українських тижневиках „Вільна думка" та „Єдність", спілкується з багатьма визначними українськими діячами-біженцями, багато дописує.

1954 рік – нова сторінка його біографії: переемігpація до США, до Філадельфії. „Зайнятий тяжкою фізичною працею на будівництві та навчанням на вечірніх курсах Пенсильванського університету...", Володимир Біляїв не полишає поетичної творчости, він – активний член Об'єднання Українських Письменників „Слово", яке саме тоді звернулося до письменників на Радянській Україні з вимогою „ ... всіма силами добиватися такого становища для України, щоб не повторилося, щоб не продовжувалося страшне лихоліття української культури. Щоб не було знову довгих реєстрів невинно замучених і вбитих, щоб не треба було знову „реабілітувати" знищених літераторів, митців та вчених... Водночас у 1970 року почалася моя активна діяльність в системі Державного Центру УНР, що, самозрозуміло, відвернуло мою увагу від справ, пов'язаних з літературним життям. Скільки часу забирала ця діяльність (поза працею на хліб насущний) – можуть судити лише ті, хто був причетний до неї. Наступних 10 років не залишали вільного часу для творчости. Тому я радів, коли мені вдалося 1970 року видати мою першу збірку поезій „Поліття" (1970, „Київ", Філядельфія).

Незабаром там же, у Філядельфії, виходить друга поетична книжка Володимира Біляєва – „По той бік щастя" (1979). А від липня 1984 року розпочинається праця Володимира Біляїва в Українському відділі Радіо „Голос Америки", на якій він досягне посади керівника відділу. Володимир Біляїв – з тих, хто своїм словом пробивав „залізну завісу", руйнував мур відчуження України від вільного світу й наближав, у межах своїх сил та можливостей, її незалежність. На додаток до публікацій в діяспорних альманахах після 1991 року з'являються його вірші в „Літературній Україні", „Березолі", „Дзвоні", „Дивослові", „Донбасі", „Дніпрі", „Всесвіті". Того ж 1991 року друком з'являється відгук про творчість В. Біляєва, де патріярх українського літературознавства Григорій Костюк наголошує: „Добірна й багата лексика, свіжа, тільки Вами знайдена багатоманітна рима, звукова прозорість, природна алітерація (відсутність манірности), і при тому все це йде в пляні мужніх філософських роздумів".

Чергова збірка В. Біляєва, лавреата Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук, члена-кореспондента УВАН у США – „Осіння обнова" („Український культурологічний центр", Донецьк, 2001) – впевнено увійшла в контекст сучасної української літератури, і ось тепер ми маємо нагоду ознайомитись з новим поетичним досягненням українського поета зі США, видатного громадсько-політичного діяча та журналіста. В. Біляїв називає цю книжку чомусь „підсумком". Це не так. „Excelsior!" – „Все вище!". Під таким моттом нехай і далі зростає хист Володимира Біляєва, якого ми досі не знаємо ані як поета-перекладача, і майже не знаємо як есеїста. Чекаємо його нових творчих звершень, розкриття нових граней його таланту.

Владислав Проненко,
філолог, ветеран української
служби Радіо „Свобода"

Декларацію незалежности переписував іміґрант з Жмеринки

Томіслав Матлаковський, родом із Жмеринки, що на Вінничині, володів гарним каліграфічним почерком, тому Континентальний Конгрес Америки доручив йому начисто переписати Декларацію незалежности США.

Від Чикаґо до Філядельфії літаком можна дістатись за дві з половиною години, але я, зібравшись в дорогу, віддав перевагу потягові, який майже цілу добу мчав до міста, якому в історії Сполучених Штатів Америки належить особлива роля.

З хвилюванням переступив поріг залі Незалежности, яка була побудована у 1732–1742 роках, а в кінці XX століття реконструйована. Саме тут відбулось призначення Джорджа Вашінґтона командувачем континентальною армією (1775 рік), прийняття Декларації незалежности (1776 рік) та оформлення Конституції Америки (1787 рік).

7 червня 1776 року землевласник з штату Вірджінія Річард Генрі Лі виступив на засіданні Континентального Конґресу з такою заявою:

– Я стверджую, що Сполучені колонії повинні і мають право бути незалежними державами, повинні вийти із всілякої форми підданства британській короні і будь-які політичні стосунки між ними і Великобританією повинні бути розірвані.

В проєкті резолюції, поданій Річардом Генрі Лі Конґресові, вказувалось, що 13 американських колоній Великобританії оголошуються незалежними. Цю пропозицію схвально зустріли делеґати, які вирішили створити Комітет п'яти для опрацювання запропонованого варіянту Декларації. Очолив Комітет Томас Джеферсон, відомий американський просвітитель, ідеолог демократичного спрямування. В наступні роки Джеферсон став третім Президентом Сполучених Штатів Америки.

28 червня він представив опрацьований проєкт на обговорення конгресу. Учасники зібрання внесли 86 поправок, 480 слів було викреслено, 1337 залишились. Історичний текст був готовий.

Всупереч розповсюдженій думці, слово „незалежність" в тексті Декларації не згадується. Офіційна його назва така: „Одностайна декларація тринадцяти Сполучених Штатів Америки".

Через 4 дні з історичним документом було ознайомлено населення Філядельфії та кількох інших штатів. За наказом Джорджа Вашінгтона, Декларацію було прочитано військам, які зібрались у Ню-Йорку.

19 липня 1776 року Конґрес вирішив, що Декларація має бути належним чином переписана великими літерами під заголовком „Єдина декларація тринадцяти Сполучених Штатів Америки".

Каліграфічну роботу доручили Тимоті Метлеку, українцю за походженням. За кілька років до революційних подій у Новому Світі Тимоті Метлек, тоді ще як Томіслав Матлаковський приїхав до Америки.

Спочатку він працював кухаром, а потім захопився квакерським рухом, після чого пішов в політику. Іноді йому доручали каліграфічні роботи. Його перу належить кілька важливих паперів, зокрема Указ про призначення Джорджа Вашінґтона головнокомандувачем Континентальною армією.

Участю українця у переписі каліграфічним почерком Декларації незалежности зацікавився історик Артемій Лебедєв. Досліджуючи матеріяли в Центральному державному архіві зарубіжної історії України, він познайомився з Миколою Кислюком, одним з керівників цієї установи. Архіваріюс повідомив науковця, що в запасниках виявлена течка з різними документами і серед них містився примірник Декларації. Ця знахідка стала рідкою вдачею, яка вимагала пояснень вчених, яким чином цей документ опинився у Києві.

Іншим разом в Центральному архіві Міністерства охорони здоров'я України науковець знайшов реєстраційну книгу, в якій вказувалось, що Матлаковський походить з містечка Жмеринки.

Дві спроби зробити доброякісні факсиміле Декларації, були здійснені у 1818 та 1819 роках, однак копії не були придатні для масового розповсюдження. Конґрес поставив завдання зробити точну копію, яку потім належало виставити на огляд публіки.

Томіслав Матлаковський – учасник історичних подій 1776 року в Філядельфії.

Роботу доручили в 1820 році Джонові Стовнові. Процес копіювання зайняв у майстра три роки, після чого Державний департамент придбав у нього повноцінну копію документа.

З XVIII століття збереглось 25 копій Декларації незалежности, з них чотири примірники перебувають у приватних осіб, а решта – в музеях, університетах та бібліотеках.

Анатолій Гороховський

СПОРТ

Футбол

21 червня УЕФА поділила клюби, що беруть участь у першому й другому відбіркових колах Ліґи чемпіонів, на „сіяні" й „несіяні". Київське „Динамо" розпочне свій шлях з другого кваліфікаційного кола, донецький „Шахтар" стартуватиме в турнірі з третього кваліфікаційного кола.

Київському „Динамо" дістався один з трьох найсильніших суперників, яких можна було собі уявити в другому кваліфікаційному колі. Жеребкування в швайцарському Ньоні визначило, що ця команда в другому колі кваліфікації зустрінеться з віце-чемпіоном Швайцарії – клюбом „Тюн", який разом із хорватським „Гайдуком", та шведським „Мальме" мали найвищу оцінку серед команд, які стартують з другого кола.

„Тюн" у минулому чемпіонаті Швайцарії посів другу сходинку, відставши від переможця – „Базеля" на десять точок. Остання зустріч з представником Швайцарії для „Динамо" не була особливо радісною. В 1/32 фіналу Чаші УЕФА сезону 1996-1997 років кияни за сумою двох ігор поступилися швайцарському „Ксамаксові". Першу гру на виїзді кияни програли з рахунком 1:2, а в Києві була зафіксована нічия 0:0. З нинішнього складу „Динамо" у тій грі брали участь Шовковський, Дмитрулін та Ребров.

* * *

ГОРШАМ, ПА. – На площах „Тризубівки" відбулись змагання з копаного м'яча за першість УСЦАК-Схід, в яких із сподіваних п'яти дружин взяло участь чотири, по одній з Пенсильванії (УСО „Тризуб", Ню-Джерзі (УСВТ „Чорноморська Січ"), Ню-Йорку (СК СУМ „Крилаті") і Конектикату (СК „Леви"). Ігри відкрили Ігор Чижович – голова УСО „Тризуб", і Євген Чижович – ланковий копаного м'яча УСЦАК. Негайно після церемонії почалися змагання.

„Тризуб" – „Чорноморська Січ" – 0:0. Минулорічна історія зустрічей між цими суперниками повторилася і цим разом. Як і тоді, зустріч між ними закінчилася „сухим" вислідом – 0:0, коли дружина „Тризуба" ввійшла до фіналу з однаковим здобутком точок, але кращим співвідношенням ґолів. Так сталося і цим разом – з тією різницею, що в цих іграх „Тризуб" став автоматично першуном УСЦАК-Схід. Протягом цих змагань футболісти обидвох дружин виявили значне завзяття для здобуття переможного ґоля, одначе їм не пощастило. Мирний вислід відповідає перебігові змагань.

„Крилаті" – „Леви" – 3:1. Дружина „Крилатих", маючи в своєму складі більш досвідчених футболістів, мала ініціятиву, проводила більш продумані акції і остаточно здобула заслужену перемогу. Переможні ґолі для „Крилатих" здобули Д. Дуоник, І. Копитчак і С. Гованський. Ґоля для „Левів" здобув В. Березганський.

„Чорноморська Січ" – „Крилаті" – 1:0. Чергові змагання турніру пройшли в досить швидкому темпі. Американські судді стримували пристрасті окремих змагунів попередженнями. Остаточно за чергове порушення правил гри „червоною карткою" був відісланий за межі площі змагань один з футболістів „Крилатих". Єдиного, переможного ґоля в цій зустрічі здобув для „Чорноморської Січі" граючий тренер Андрій Панас.

„Леви" – „Тризуб" – 0:4. Протягом цих змагань футболісти „Левів" виявили багато зусиль до здобуття хоч би почесного ґоля, але їх бажання знівечила краща технічно і кондиційно

Підсумкова табеля ігор турніру:

	точки	ґолі
УСО „Тризуб", Філядельфія	7	7:1
УСВТ „Ч. Січ", Нюарк	7	5:0
СК СУМ „Крилаті", Йонкерс	3	4:5
УСК „Леви", Стемфорд	0	1:11

дружина „Тризуба". Остаточно минулорічні чемпіони УСЦАК виграли цю зустріч високим вислідом – 4:0, що його здобули Д. Томазос (2), В. Вінек і Д. Райнґолд.

„Чорноморська Січ" – „Леви" – 4:0. Після короткого відпочинку футболістів „Левів" відбулася остання для обох дружин зустріч в цьому турнірі. Для „Січовиків" вона була ще важливою тим, якщо у випадку високої перемоги вони могли запевнити собі звання першуна турніру, а для „Левів" була можливість здобути почесні ґолі і точки. В грі, одначе, дружини „Ч. Січі" мала значну перевагу, швидкий напад якої не переставав проводити наступи на ворота суперників. Оборонці і воротар „Левів" виявили багато енергії і ліквідували ряд небезпек під своїми воротами, і все-таки „Січовики" зуміли здобути перемогу високим вислідом – 4:0. Ґолі здобули Петро Будняк, Данило Левицький, Карло Вільбур і Андрій Олесницький.

„Крилаті" – „Тризуб" – 1:3. В цій зустрічі, що була фінальною в турнірі, на початку гра була рівнорядною, що віддзеркалював вислід першої половини – 1:1. Атмосфера загострилася після перерви, коли обидва суперники почали більш агресивно боротися за м'яч. Не зупиняли футболістів і суддівські попередження. Остаточно після 10 хвилин змагань в другій половині, після чергового гострого моменту в боротьбі за м'яч, суддя вжив „червону картку" для видалення з гри футболіста „Крилатих". Граючи в меншості, футболісти „Крилатих", втративши вже раніше футболіста, який не міг далі грати в турнірі, почали ще більше нервуватися і помилятися, що використав суперник, здобувши ведення – 2:1. В кінцевій фазі зустрічі за неспортову поведінку суддя видалив з гри ще одного футболіста „Крилатих". Граючи у дев'ятьох, „Крилаті" цілковито втратили можливість на здобуття ґоля і в кінцевій фазі зустрічу пропустили третій ґоль, який вирішив долю чемпіонату, який вдруге за порядком здобули футболісти „Тризуба". Ґолі для переможців здобули Е. Мансам, Д. Томазос і М. Клєй. Єдиного ґоля для „Крилатих" здобув В. Брик.

Склад дружини „Тризуба": Д. Федоровський, М. Франек, М. Клєй, Дж. Ґілеспі, Б. Ровер, Д. Райнґолд, В. Караказов, А. Кліменко, Д. Томазос, І. Штейор, Т. Левус, В. Вінек, П. Борецький, Е. Мансам, М. Булард, В. Адвусавкас. Провідник – Юрчак.

Склад „Ч. Січі": О. Фріґа, М. Гординський, А. Панас, Д. Левицький, М. Ґудзій, С. Вільбур, М. Витвицький, Р. Хомик, С. Колодій, Д. Олесницький, П. Олесницький, П. Будняк, А. Олесницький, В. Альвес, А. Кудрик, Р. Головінський, К. Дасільва, Б. Поритко, Л. Миськів, Г. Сергіїв. Провідник – М. Гординський.

Після закінчення останніх змагань турніру відбулася кінцева церемонія, в часі якої І. Чижович і заступник голови УСЦАК І. Ісаїв, вручили чемпіонам і віце-чемпіонам трофеї.

Омелян Твардовський

Сергій Бубка – президент НОК

Президент України Віктор Ющенко (зліва) з новим головою Національного олімпійського комітету України, народним депутатом, членом виконкому Міжнародного олімпійського комітету Сергієм Бубкою. Фото УНІАН

КИЇВ. – Сергій Бубка став президентом Національного олімпійського комітету України. За нього на позачерговій Генеральній асамблеї НОК 23 червня проголосували 80 зі 110 членів комітету.

Сергій Бубка замінить колишнього прем'єр-міністра Віктора Януковича, який залишив посаду, заявивши, що в теперішніх умовах не зможе працювати так, як раніше.

Сергій Бубка – багаторазовий рекордсмен зі стрибків у висоту, позафракційний депутат Верховної Ради. Він здобув золоту олімпійську медалю 1988 року в Сеулі, 6 разів виборював звання чемпіону світу і встановив 35 світових рекордів.

Сергій Бубка народився в Луганську (тоді Ворошиловград) 1963 року. У 1983 році переїхав до Донецька, там були кращі умови для тренувань. На першому чемпіонаті світу з легкої атлетики встановив світовий рекорд у стрибках з жердиною – 5 м 85 см (1984 р.). Останній рекорд, який тримається й досі – 6 м 14 см (1994 р.). Сергій Бубка 35 разів побивав світовий рекорд у своєму виді спорту на іграх просто неба та у залі. Ще не побито його рекорд 6 метрів 15 см, встановлений у залі, а також рекорд на сантиметр менший, здобутий просто неба. Найбільш вражаючим є те, що Бубка майже 45 разів показував результати понад 6 метрів. У 1987 році С. Бубка бере участь у Чемпіонаті світу в Римі, де здобуває золото, як і на чотирьох наступних Чемпіонатах світу. У 1987 році С. Бубка приїздить до Сеулу. Він вступає у змагання пізніше. Коли висоту встановили на 5,90 м, С. Бубка провалив дві перші спроби. Остання, четверта спроба означала медаль або лише четверте місце. Стрибок був успішним.

У 1991 році він відкрив Спортивний клюб Сергія Бубки, а з 1996 року став членом Міжнародного олімпійського комітету.

УНІАН

НА ДОЗВІЛЛІ

Пригадались романтичні світанки на Дніпрі

Світанок на Дніпрі

Хочу подякувати за цікаві, приємні статті про фортеці (ч. 21) – так цікаво і романтично! Колись давно я малювала і Хотинську фортецю, і Кам'янець-Подільську. Та, на жаль, обидві картини були продані і не зфотографовані перед тим, тому навіть пам'ятки не маю. Історія, археологія завжди були моїми улюбленими лекціями в школі і в університеті.

А про Дніпро (ч. 23), то мені згадались прогулянки в Києві „на той берег", тобто на Труханів острів, а також подорож по Дніпру тим корабликом, який існує лише на старій фотографії, поміщеній в газеті. Як я була дуже малою, ми їздили пароплавом до Кагарлика, а потім кіньми до села Казимірівки, де жила моя бабуся Маруся. Оте хлюпання хвилі за бортом пароплава таке знайоме!

Моя мама оповідала, що коли вона була підлітком, мій дід, а її батько Євген Коломієць був інспектором судноплавства на Дніпрі і якось взяв мою маму з собою на інспекцію. Мама казала, що було дуже цікаво, як лоцмани вели пароплав через пороги. На ніч пристали до лівого берега, де був степ, а в тому степу всяка звірина, в тому числі наш український „боа-констріктор" – жовтобрюх. Лоцмани наловили риби і на вогні варили спеціяльну юшку. Спочатку зварили одну рибу, тоді її викинули, а в ту рибну воду накришили іншої риби, цибулі, різних трав.

Моя мама, яка не любила рибних супів, пригадувала, що такої смачної юшки вона ніколи не пробувала.

В Києві ми часом їздили ловити рибу, трохи на південь від Лаври. Моя мама ловила рибу на великий жовтий горох. А коли риби було досить, то мама малювала етюди. Такі приємні спогади навіяли ці публікації.

Між іншим те, що було надруковане в „Свободі" (ч. 17) про музей історії Києва, я послала до музею. Там статтю вивісили. Дирекція і працівники дуже дякують, що „Свобода" це надрукувала, і що це діє.

Катерина Росандіч-Кричевська,
Каліфорнія

Пристань Сокирна на Дніпрі *Фото: Л. Хм.*

Літо

Розгонисто налетіло гаряче літо. Червень, пишаючись своєю красою, каже:

– Приніс я вам літечко, ще й рожеву квіточку.

І це саме так. Квіти – то найбільша радість у мого серця й душі. І не тільки пишні садові, а й скромні польові квіточки – і волошки, і васильки, і дикі маківки, й зовсім буденні, що квітують на узбіччі доріг – кульбабки, зозульчині черевички, живокіс... Бо всі вони такі милі, привітні, доброзичливі...

Довго не було дощів. Зелені коники-стрибунці не втомлювались співати, співати, співати... Починали одразу після заходу сонця – і до ранку. А коли коники-стрибунці співають, дощу не буде. А оце три дні тому нарешті коники вщухли, а їхні співи взяли на себе жабки. Вони так старалися, кумкаючи, викликати дощ, що він таки почув їх. І ось вже третій день падає і падає з неба – тихий, рівний, періодично перепочиваючи...

Розімлілий липень підперезався барвистим поясом і ходить по садках, струшує на землю перестиглі шовковиці.

– От і діждались ще одного літечка, – каже мама, зіпершись на сапу.

Полемо з мамою город. За нашими спинами, зігріті літом, наливаються зерном ячмінь, пшениця, жито. Там колгоспне поле, воно близько. Жовте-жовте. Дозріває.

А город наш заклечався цвітом маку. Підкручує пишні вуса часник. Стеблинки щавлю кумедно зіп'ялися на зелені ніжки, ніби зібрались кудись тікати. А сп'янілі від сонця молоді соняшники цілуються з в'юнкою квасолею.

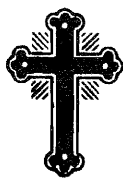
– Скільки разів бачу все це на своєму віку, а от звикнути не можу, – ніби виправдовується мама і всміхається комусь ще й ще. – Ти тільки послухай, доню, як солодко пахне земля! І кожна зеленинка на ній...

Мама нагинається, пестить руками молоді голівки капусти. До її ніг лащиться лапате гарбузове огудиння.

– Земля добра і щедра, доню...

Я мовчу... Я не кажу мамі, що вже чула це від неї. Минулого літа й позаминулого. Але промовляє мама ті слова так зворушливо, як найбільше одкровення. І я вірю: вона заново відкриває для себе літо. А що вже про мене казати. Я менше на світі прожила. Літо для мене – солодка чарівна казка

Віра Оберемок
с. Русалівка на Черкащині

Ділимося сумною вісткою, що 17 травня 2005 р., після важкої недуги відійшла у вічність наша найдорожча і люба
МАМА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

СТАСЯ МАРІЯ ЖИЗНОМИРСЬКА

Нар. 10 вересня 1930 р. у с. Калинів, Львівщина.

Покійна була активною в житті української громади, зокрема в Союзі Українок Америки. Нагороджена почесною відзнакою Ізраїлю Yad Vashem „Righteous Among the Nations" за врятування єврейської дівчини під час німецької окупації в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 21 травня 2005 р. в українській католицькій церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці, North Port, FL, а відтак у Venice Memorial Gardens, FL.

У 40-ИЙ ДЕНЬ
СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ
були відправлені в українських католицьких церквах:

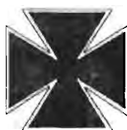
- St. Mary's Church, North Port, FL
- The Sacred Heart Church Binghamton, NY
- а також у Львові і на Тернопільщині.

У глибокому смутку залишені:

син – ІВАН з дружиною ІРИНОЮ
доњка – КАТРУСЯ з чоловіком МАЙКЛОМ
сестра – ІВАНКА з родиною
та ближча і дальша родина в Україні та Польщі.

Дякуємо приятелям і знайомим за пожертви у світлу пам'ять дорогої Стасі на Український Музей і на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Вічна Їй пам'ять!

У глибокому смутку і з великим жалем повідомляємо, що 18 травня 2005 р. слідом за своєю коханою дружиною, відійшов у вічність наш найдорожчий
ТАТО, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

д-р медицини

ЗЕНОН БОГДАН ЖИЗНОМИРСЬКИЙ

нар. 9 червня 1929 р. в с. Палашівка на Тернопільщині.

Був юнаком І Української Дивізії УНА, 1944-45. Ветеран Корейської війни 24th Division US Army. Полковник резерви Медичного Корпусу US Army. Почесний випускник однієї з найстарших і знаних медичних шкіл „Trinity" University of Dublin, Ireland.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 21 травня в українській католицькій церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці North Port, FL, а відтак у Venice Memorial Gardens, FL.

У 40-ИЙ ДЕНЬ
СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ
були відправлені в українських католицьких церквах:

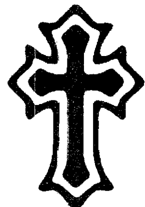
- St. Mary's Church, North Port, FL
- The Sacred Heart Church, Binghamton, NY
- а також у Львові і на Тернопільщині.

У глибокому смутку залишені:

син – ІВАН з дружиною ІРИНОЮ
донька – КАТРУСЯ з чоловіком МАЙКЛОМ
брат – ОЛЕГ з родиною
сестри – ЯРОСЛАВА з родиною
– НАДІЯ з родиною
ближча і дальша родина в Америці та Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Дякуємо приятелям і знайомим за пожертви у світлу пам'ять Покійного на Києво-Могилянську Фундацію Америки.

В глибокому смутку повідомляємо, що в четвер, 16 червня 2005 р. в Яремче, Україна, Господь покликав до Небесного Царства свого вірного слугу, довголітнього душпастиря і колишнього ректора української католицької катедри св. о. Миколая в Чикаго, редактора „Нової Зорі" в рр. 1965-1983 та основника Місійного Апостоляту св. Андрія і катехитичного центру в Яремче

бл. п.

о. митрата

ЯРОСЛАВА СВИЩУКА

нар. 13 грудня 1921 р. в с. Зелена, Україна.

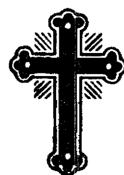
Священичі похорони відбулися в Яремче в суботу, 18 червня, у день 54-ої річниці його єрейських свячень з участю Преосвященного Владики Іринея – ЧСВВ, 54 священиків, Сестер св. Вінкентія і вірних з довколишніх місцевостей.

Просимо про молитви за спокій душі спочилого в Бозі о. ЯРОСЛАВА

Вічна Йому пам'ять!

Рівночасно складаємо щирі слова співчуття братові Покійного д-рові ЮРІЄВІ з родиною.

ПРИЯТЕЛІ МІСІЙНОГО АПОСТОЛЯТУ СВ. АНДРІЯ В ЧИКАГО

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями та знайомими, що 1 червня 2005 р. на 95-му році життя упокоїлася в Бозі наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, ТЕТА і ШВАҐРОВА

бл. п.

ЗЕНОВІЯ ТЕОДОРА БАРАН

з дому Мигоцька

вдова по бл.п. д-рові Остапові Баранові.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 4 червня 2005 р. в українській католицькій церкві свв. Петра і Павла в Коговз, Н.Й.

Поховання на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Залишилися в глибокому смутку:

донька – ЛЮБА ЗАСЛАВЕЦЬ
син – д-р АНДРІЙ БАРАН з дружиною ЄЛИСАВЕТОЮ
внуки – д-р КОРНИЛО ЧОРНІЙ
– ДЕНИС ЧОРНІЙ
– ДИМИТРІЙ і НАТАЛІЯ БАРАН
племінники – ВАСИЛЬ ТЕРШАКОВЕЦЬ з родиною
– д-р ОСТАП ТЕРШАКОВЕЦЬ з родиною
– ТАНЯ МИГОЦЬКА
– КСЕНЯ ЯКИМІВ
– ГАНУСЯ ІВАСИКІВ з родиною
швагрова – ЯНІНА МИГОЦЬКА
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді та Україні

Вічна Їй пам'ять!

В пам'ять Покійної просимо бажаючих складати пожертви на:
Sts. Peter & Paul Ukrainian Catholic Church,
198 Ontario St., Cohoes, NY 12047 або
Children of Chornobyl Relief Fund Inc.,
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, NJ 07078.

В День Батька
бл. п. Евгена Курило

Дорогий Тату!

Минув уже девятий День Батька без тебе. Ще одна невибачальна віха. Просто - дійсність…всеприсутня, гола, неспокоюча. Саме в найтужливійші моменти просочуються крізь солодкаві спомини – цілющі, рятувальні. Неначе вчора знова переступаю батьківськський поріг, стискаю твою руку, тричі поцілувавши, довго і міцно обіймаю тебе.

Маю багато розповісти. Боже, якби ти радів спостерігаючи мужню, сміливу, громадянську поведінку нашого народу минулого листопада/грудня. Цілий світ зосереджував свою увагу на Майдан Незалежности, на молодь, на намета, на доказ лиха котре спотворив обличчя Віктора Ющенка, на помаранчеве сяйво України. Ох, якби були ми разом...витерали б сльози, раділи б. З'явилась би та зрадлива жила котра вірно перетинала твоє чоло тільки в найбільш зворушливих хвилинах радости.

В Ню-Йорку за 24 години горстка нас зорганізувала демонстрацію перед Українським Консулятом 22-го листопада. Поліція підрахувала приблизно 700 осіб. На День Подяки я поїхав до мами. Мусів скорше покинути маму, Галину і Любка. Вернувся до Ню-Йорку щоби підготовити демонстрацію в околиці ООН проти зфальсифікованих виборів. У суботу, 27-го листопада ми створили свій "майдан незалежности" в Ню-Йорку. Приблизно півтори тисячі схвильованих українців зібрались на площі Dag Hammerskjold Plaza. Програма тривала понад чотири години. Небайдужі учасники-глядачі уважно слухали доповідачів і мистців, нагороджували щирими оплесками і повторно зривались з їх уст палкі вигуки "Ющенко!... Ющенко!...Ющенко!" Приємно мені зауважити, що між присутніми переважала молодь і т. зв. "новоприбулі".

Оглядаючи зібраних українців, пізнаю багато молодих облич, пізнаю учасників мною зорганізованих походів: Жалібний Похід – 1999 і Похід в Память Жертв Голодомору – 2003. І пригадуються твої виступи і слова Козака Невмирахи з твору Івана Франка "Великі Роковини":

І дивіть, горять їх очі
Тим самим огнем святим,
Як горіли тої ночі,
Коли друг мій побратим,

Коли славний, безталанний
Щирий батько наш Богдан
У важкій годині скликав
Запорожців на майдан.

Час викриє правду про якість і відданість сучасних "Єнеєвих потомків" в Ню-Йорку. З розмов і співпраці відчуваю, що майбутнє є багатообіцяюче. Багато з тих потомків радились про участь як спостерігачі на виборах 26-го грудня минулого року. Їх поїхало вражаюче число. Вернулись надхнені новим або відновленим українським духом. Певна кількість старалась і далі старається розмовляти рідною мовою.

Я аж стряся від почуття бодай частинної відповідальности за майбутнє "святого вогню", яким горять сучасні очі в Ню-Йорку. Взір праці, котрий існує вже кілька десятиліть, не переконує можливих кандидатів записуватись в загально-громадські організації. Від часу обрання мене головою Об'єднаного Комітету в Ню-Йорку, провів значну кількість розмов з молодими людьми-професіоналістами, котрі бодай час від часу перебували в окопах громадської праці. Усі згідні, що в єдності сила народу. Усі, майже до одного, відчувають, що заклики до єдности і подібні лозунги повинні бути підкріплені об'єднуючою поведінкою, об'єднуючими вчинками.

Усі, майже до одного, відчувають, що сучасне громадське середовище не сприяє дійовій, корисній, значній праці.

Виходить, що одна з найголовніших перешкод це засліплення владою і керуванням. Під чиїм наглядом і впливом та проводом, впродовж кількох десятиріч, допроваджено нашу громаду до сучасного стану? Одиниці-владники, здобувши владу, марнотратять зусилля щоби зберегти своє керування. Втративши владу, владники все одно намагаються впливати, розпоряджувати через своїх замінників. Потреби і проблеми громади і народу стають другорядними. Не всі твої сучасники припильнували своїх дітей, не зважали на батьківську пораду і попередження Тараса Шевченка:

Не дуріте дітей ваших,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувать...

Бо невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко - глибоко!

Не пізнали б своїх літей, невдало скритих, кучмісти, котрі займали вичікувальні опортуністичні позиції, байдужі чи виграє Ющенко чи Янукович. Іван Франко писав: "До високого літання ненастанно пробуй крил". Нещодавно членкиня екзекутиви відомої організації старалась переконати мене прийняти уже закладаний спосіб діяльности. Але горстка нас не раз доказала, що ми спроможні підніматись, літати і навіть ширяти коли ми звільняємось від неплідних звичок. "Мовиш, 'нині інші війни'. Ну, то іншу зброю куй". Розвиваюча й міняюча діяспора вимагає не тільки нової зброї, вона вимагає нової стратегії і можливо, навіть, нового далекоглядного проводу. Чисто горіюче помаранчеве полум'я спроможне спопелити владожадність самозамилених, інтригування, поширення чуток, пліткарство, особисті напади, знецінення людей, нехтування тощо. Треба лише хотіти спалити лихо.

Сьогодні рано вставши з ліжка, запалив і свічку...і ладан...і помолився. Дорогий мій, Тату, глибоко кланяюсь тобі і твоїм однодумцям-приятелям. Ви були ідейними, вірними, чесними, одержимими каменярами діяспори. "У кожного в руках тяжкий залізний молот", "Ні жар, ні холод" не спиняв вас. Гідно і без скарг зносили "і труд, і спрагу й голод", "Бо вам призначено скалу оцю розбить". Одна з визначальних рис вашого покоління знаходиться в рядках:

І кожний з нас те знав, що слави нам не буде
Ні памяти людей за цей кривавий труд
Та й слави ж людської зовсім ми не бажали
Бо не герої ми і не багатирі

Ні, ми невільники хоч добровільно взяли
На себе пута Ми рабами волі стали
На шляху поступу ми лиш каменярі.

І ви, Тати в діяспорі, Тати на рідних землях готували підвалини на котрих сьогодні будується помаранчевий поверх святині України.

І так ми всі йдемо в одну громаду скуті
Святою думкою а молоти в руках
Нехай прокляті ми і світом позабуті

Ми ломимо скалу рівняєм правди путі
А щастя всіх прийде по наших аж кістках

Щастя дійсно прийшло по ваших аж кістках… багатообіцяюче помаречеве щастя… Мій Найдорожчий Спасителю, в цей День Батька, з глибини душі дякую Тобі за вимкового і незаступимого тата. Кріпи мої благородні змагання так як Ти кріпив його. Освячуй мої думки, слова й діла так як Ти освячував його. Мій дорогий Тато віддано і вірно працював для народу в якому Ти покликав його до життя. Даруй мені силу, витривалість і сміливість йти його слідами.

ВОЛОДИМИР КУРИЛО Ню-Йорк

Вона вособлювала чудові якості

Слово В. Баранецького
на похоронах св. п. Люби Галібей 2 травня 2005 року

Дорогий Романе, дорогі Зірка і Богдане, внуки і родино покійної!

Жалібна громадо!

Сьогодні ми зібрались тут з тяжким серцем, щоб попрощати на вічну дорогу всім нам дорогу св. п. Любу та поділитись нашими почуваннями і згадками про її світле життя.

Так склалося, що з Любою Котик я стрінувся вперше на терені Української студентської громади в Мюнхені в 1945/6-му академічному році. Її вклад у працю громади та запал у введенні в життя її ідей і задумів в ділянці культурно освітніх завдань великою мірою причинились до успішного розвитку цього товариства, яке я тоді очолював. З тих часів збереглися мені в пам'яті її ідеалістичні погляди, глибокий патріотизм та тверда настанова завершити свої гуманістичні студії. Я був свідком її дальших змагань та успіхів в осягненні мети, та згодом ближче пізнав Любу як активного члена Українського Інституту Америки.

Люба народилась у свідомій патріотичній родині Тимотея та Катрії Котиків в кінцеві бурхливі дні Першої світової війни, 5 квітня 1918 року в Сокалі, Львівської области. Батько під час австрійського панування працював в поліцейських урядах, де мав змогу заступатись за права українців. Тому з постанням польської держави, родина Котиків однією з перших відчула жорстокість польської влади. Батька покійної запроторили зразу в табори, згодом в тюрму в Чорткові, переслідували і на Гуцульщині, де родина пробувала заховатись. Вкінці вдалось цілій родині з діточками Євгеном, Надею та Любою вирватись з пастки постійних переслідувань і переїхати до Белзу. Там не було українських шкіл, і Любу записали до польської школи Сестер-Феліціянок, які, незважаючи на протести записали Любу як Мілосьць Котик.

В 1931 році вона вступила до гімназії, вже під своїм правдивим іменем – Любов. В тих часах однієї з найглибших економічних депресій і безробіття тяжко було родині Котиків давати раду з видатками на життя та навчання дітей. Батько поїхав до Канади, щоб фінансово підтримати родину, оплатити діям школу. В гімназії Люба вчилася з запалом, відмінно. Там включається у підпільний Пласт, а згодом – в молодіжну ОУН. Гімназію закінчила матурою в 1937 році, а по закінченні торговельних курсів почала працю в „Народній торгівлі", знаній кооперативі загального постачання в Галичині.

З надходом червоної навали в 1939 році, родина Котиків, тісно пов'язана з підпільним ОУН, виїжджає на Захід, поза Буг. В 1945 році вона прибула до Мюнхену, і відразу вступила в університет, на студії німецької і англійської мов. В Мюнхені включилась в активну працю УСГ, в Головній управі якої не менш віддано працював інж. Роман Галібей. Там вони познайомились і в 1948 році побрались.

До Америки Роман і Люба прибули в 1949 році. Роман влаштувався за своїм фахом, Люба стає студенткою Seaton Hall University,

Св. п. Люби Галібей

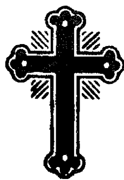
де продовжує студії англійської мови і закінчує їх „cum laude" в 1955 році. По ґрадуації дістає запрошення вчити в школі св. Івана Хрестителя в Нюарку. Ще сьогодні можна зустріти колишніх учнів Люби з тих часів, які з великим признанням і похвалами говорять про свою давню учительку. Тоді ж вона бере участь в товариств „Рідна Школа", Пласт-Приюту, УККА, Союзі Українок, Українському Інституті Америки.

Відтак вона вступає до State College of New Jersey, де в 1970 році захищає магістерську працю на тему „Вплив знання та вжитку української мови на поступи дітей в науці". В тій праці вона доводить, що знання української мови не тільки не шкодить, але позитивно впливає на кращі поступи дітей у вивченні англійської мови та інших предметів. По одежанні цього диплому Люба єтала учителювати в американських публічних школах, де втішалась видатним успіхом та признаннями від шкільних властей.

Моє знайомство з Романом і Любою, що започаткувалось в Мюнхені, розвинулось в Америці в товариські взаємини між нашими родинами, які мене і Христю духово збагачували і якими ми щиро дорожили. Наші зустрічі в домі Галібеїв, в колі їх приятелів, все були навіяні цікавими дискусіями на теми, що торкались нашої еміґрації та акцій, націлених на допомогу Україні.

Сьогодні Люба, що в останні часи так натерпілась, вже поза межами болю, в царині вічного спокою. Роман втратив вірну подругу життя, діти – люблячу матір, що їх так гарно виховала, внуки – дорогу бабцю, родина – свого улюбленого члена. Цю втрату боляче відчула також громада, товариства, в яких вона була активна, всі приятелі. Але Люба назавжди залишиться в наших серцях і нашій пам'яті як чудова людина, що вособлювала найкращі людські вартості.

Дорогому Романові, дітям Зірці і Богданові, внукам і всій горем прибитій родині складаю найглибші співчуття від всіх членів УСГ в повоєнному Мюнхені, членів та Дирекції Українського Інституту Америки, приятелів родини Галібеїв та особисто від себе, Христі і моєї родини.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 15 червня 2005 р. у Львові на 76-му році трудолюбивого життя відійшла у вічність найдорожча МАТУСЯ і БАБЦЯ

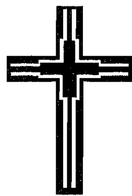
бл. п.

ГАННА БІЛАН

Приносимо свої щиросердечні співчуття дочці ОЛЕКСАНДРІ ПРАДИВУС, її чоловікові МИХАЙЛОВІ, онукам АНДРІЙКОВІ і ГАЛИНІ та всій ближчій і дальшій родині в Америці і Україні.

Вічна Їй пам'ять!

Родина ГРИШКО

Ділимося сумною вісткою, що 24 травня 2005 р. на 58-му році життя відійшов у вічність наш найдорожчий СИН, МУЖ, БРАТ

бл. п.

ЕВГЕН ОЛІЙНИК

нар. 27 травня 1947 р. в Зальцбургу, Австрія.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 28 травня 2005 р. в церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці у Норт-Порті, Фла.

Залишив у глибокому смутку:

маму – СТЕФАНІЮ з дому РУСАК
дружину – МАРГАРЕТУ (PEGGY) з дітьми і внуками
брата – РОМАНА з дружиною і дітьми
вуйка – ОСТАПА РУСАКА з родиною
тету – ОКСАНУ МАРВЕН з родиною
та ближчу і дальшу родину в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

В П'ЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ відходу у вічність нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

св. п.

ЗЕНОВІЇ НИКИФОРУК

з дому РИБЧУК

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ та ПАНАХИДИ будуть відправлені 14 липня 2005 р.

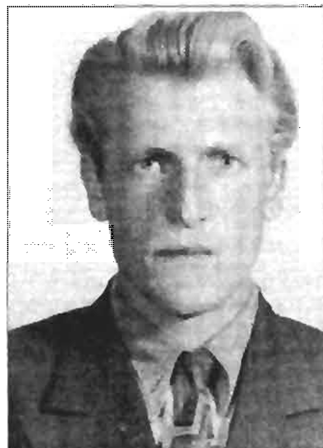
- в церкві св. Юра, Нью-Йорк, год. 7:45 AM;
- в церкві Пресвятої Трійці, Кергонксон;
- в церкві св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н.Дж.;
- в Базиліці св. Софії, Рим;
- св. Покрови, Аделяйді, Австралія;
- в Катедрі св. Миколая, Торонто, Канада;
- в Соборі св. Юра, Львів;
- в Соборі св. Воскресіння, Івано-Франківськ;
- Успення Пресвятої Богородиці, Городенка;
- св. Миколая, Городенка.

Вічна Її пам'ять!

Просимо пом'янути Покійну у своїх молитвах.

Муж Василь із ріднею

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА, БАТЬКА, ДІДА та БРАТА

СВ. П.

ВОЛОДИМИРА ВАРШОНИ

(10/6/26 – 7/4/04)

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

4 липня 2005 р. в церкві св. Николая в Амстердамі, Н.Й.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – ОЛЕНА
син – МИХАЙЛО з дружиною ЛИНДОЮ
дочка – МАРІЯ РИМАРУК з мужем ЮРКОМ
внуки – АНДРІЙ і СОНЯ РИМАРУКИ
сестра – ВЕРОНІКА ЮРЦАН та брат БОГДАН ВАРШОНА з родинами в Україні.

Земля Вашінгтона нехай буде Йому легкою!

Вічна Йому пам'ять!

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого незабутнього МУЖА, ТАТА і ДІДУСЯ

бл. п.

СТЕФАНА БІЛИКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 9 липня 2005 р., о год. 8:00 ранку в церкві св. Миколая в Пасейку.

Про молитви за душу покійного Стефана просить дружина СТЕФАНІЯ з родиною.